

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Będzino, lipiec 2017 roku

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	3
Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	6
Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności.....	39
Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	100
Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	103
Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy.....	105
Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	109
Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	133
Rozdział IX. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	142
Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu	143
Rozdział XI. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	150
Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	155
Spis ilustracji	156

Rozdział I. Wprowadzenie

Niniejszy rozdział jest wprowadzeniem do Lokalnego Programu Rewitalizacji, odnosi się do wyjaśnienia podstawowych pojęć zastosowanych w Programie: pojęcia rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, pokazując jednocześnie poszczególne etapy formalne pracy nad Programem.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 stanowi wieloletni program działań o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym, zmierzający do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju zgodnie z zaplanowanymi działaniami oraz określonym harmonogramem czasowym. Program realizowany jest przez określone podmioty i finansowany ze źródeł zewnętrznych oraz ze środków własnych gminy, która niniejszy dokument opracowuje, przyjmuje i odpowiada za jego realizację. Program został przygotowany zgodnie z Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Podstawą przyjęcia Programu był art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodny z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Ważnymi elementami źródłowymi, będącymi podstawą opracowania programu, była analiza celów zawartych w dokumentach strategicznych, które określają kierunki rozwoju gminy oraz w dokumentach strategicznych na poziomie regionalnym i krajowym. W ramach prac analitycznych nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dokonano oceny adekwatności celów Programu z dokumentami *Strategii Rozwoju Gminy Będzino na lata 2016 – 2022* oraz *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015 – 2020*, a także *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Będzino*. W trakcie prac nad Programem skoncentrowano się na zapewnieniu komplementarności planowanych działań rewitalizacyjnych z zapisami *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*, która stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Program jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu koszalińskiego, czyli *Strategią Rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2017 – 2020*.

Na potrzeby pracy nad Programem powołany został przez Wójta gminy, Zespół ds. Rewitalizacji. W ramach spotkań zespołu realizowane były szkolenia oraz warsztaty mające na celu przekazanie wiedzy odnoszącej się do prowadzonych prac związanych z opracowaniem dokumentu strategicznego. Ponadto Zespół ds. Rewitalizacji był podmiotem odpowiedzialnym za konsultowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazywanych przez mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych, które stanowią istotną część składową Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach prac

analizy wykorzystano liczne narzędzia i techniki badawcze aktywizujące mieszkańców gminy, do których należy zaliczyć badania kwestionariuszowe, warsztaty rewitalizacyjne, spotkania konsultacyjne oraz konferencję, która została zorganizowana w ramach promocji zapisów Programu. Ponadto przeprowadzone zostały prace analityczne, mające na celu przeprowadzenie analizy statystycznej obejmującej wskaźniki dla poszczególnych obszarów problemowych. Opracowano ponadto mapy obszarów gminy, które objęte będą procesami rewitalizacyjnymi. Ważne jest również podkreślenie prowadzonych działań informacyjno- promocyjnych, których celem było zachęcenie mieszkańców do aktywności na rzecz opracowania założeń dokumentu strategicznego.

W ramach prac prowadzonych przez wykonawcę, przeprowadzono dokładną diagnozę, której celem było odpowiednie zhierarchizowanie interwencji oraz potrzeb mieszkańców. Zidentyfikowane zostały podobszary rewitalizacji, które zajmują powierzchnię 1143,4 ha, a porównując niniejszą powierzchnię do obszaru całościowego gminy, który wynosi 16548,5 ha, oznacza to, iż podobszary rewitalizacji stanowią 6,9% łącznej powierzchni obszaru gminy. Niniejsze podobszary zamieszkiwane są przez 1717 mieszkańców, czyli 20,1% łącznej ilości mieszkańców. Należy podkreślić, iż zidentyfikowany obszar spełnia wymogi określone w Wytycznych dotyczących rewitalizacji i obejmuje następujące podobszary:

- I podobszar składający się z obszaru miejscowości Łopienica;
- II podobszar składający się z obszaru miejscowości Strachomino;
- III podobszar złożony z miejscowości Tymień;
- IV podobszar złożony z miejscowości Wierzchomino;
- V podobszar składający się z miejscowości Wierzchominko.

Obecny program stanowić będzie kontynuację wcześniejszych projektów realizowanych przez gminę oraz podmioty publiczne działające na terenie gminy. Umożliwi on również efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na zidentyfikowane potrzeby i przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz nowe projekty. Ze względu na możliwość ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje realizowane w perspektywie finansowej 2014-2020. W ramach programu zidentyfikowano pięć przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- 1) Tymień obszarem edukacji społeczno- ekologicznej;
- 2) Aktywizacja obszaru popegeerowskiego poprzez wykorzystanie potencjału walorów krajo-
brazowych;

- 3) Festiwal Pszczół wydarzeniem aktywizującym mieszkańców gminy oraz obszarów zdegradowanych;
- 4) Wsparcie aktywizacji seniorów oraz reintegracji osób wykluczonych;
- 5) Centrum Tymienia Strefą Seniora.

Działania rewitalizacyjne będą miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru, przyczyniające się do ograniczenia sytuacji kryzysowych wynikających z przeprowadzonej diagnozy obszaru gminy.

Działania rewitalizacyjne będą realizowane w ramach trzech celów szczegółowych programu:

- Cel 1. Przeciwdziałanie degradacji obszarów popegeerowskich;
- Cel 2. Aktywizowanie osób wykluczonych;
- Cel 3. Wspieranie działalności i aktywizacji seniorów.

Program obejmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych) łącząc aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe, związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań. Głównym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych będą środki RPO WZ 2014-2020 z działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności oraz obszarów miejskich i wiejskich oraz RPO WZ 2014-2020 działanie 7.1 Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych. Zaplanowane projekty będą rozszerzeniem, a także uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS dostępnego w ramach RPO WZ 2014-2020.

Program, z uwagi na swój ogólny charakter, nie wyznacza jednocześnie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie spowoduje znacznego oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przygotowanie Programu zrealizowane zostało w ramach projektu pn. *Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2020*. Projekt dofinansowany jest w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 z Funduszu Spójności.

Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji i konsultacji społecznych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 obejmując został opracowany na podstawie prowadzonych prac analitycznych oraz szerokiego zakresu działań partycypacyjnych, które miały na celu zebranie informacji o potrzebach społeczności lokalnej w obszarze aspektów: społecznego, ekonomicznego, przestrzennego oraz technicznego i środowiskowego.

Niniejszy program to przede wszystkim narzędzie do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych projektów w celu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych na rzecz społeczności lokalnej, lokalnej gospodarki oraz przestrzeni, środowiska i infrastruktury.

ISTOTA PROCESU REWITALIZACJI

Istotą procesu związanego z opracowywaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest skoncentrowanie działań mających na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową, a mierniki poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego są na niskim poziomie. To także występowanie wielu problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych m.in.: problemy demograficzne – depopulacja, problemy społeczne związane z wysokim odsetkiem ludności korzystającej z pomocy społecznej (ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, alkoholizm, etc.), bezrobocie, przestępczość, niska aktywność społeczna mieszkańców, niska aktywność gospodarcza mieszkańców, problemy infrastrukturalne, zdegradowana tkanka mieszkaniowa, przemysłowa oraz pustostany i zdegradowane tereny. Rewitalizacja ma zatem służyć przemianom związanym z wyprowadzeniem ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miejskich i wzmocnieniu lokalnych potencjałów.

Ministerstwo Rozwoju podkreśla, iż rewitalizacja jest procesem wieloletnim i charakteryzuje się:

- Kompleksowością działań (uwzględniają aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy);
- Koncentracją na obszarach najbardziej zdegradowanych;
- Komplementarnością (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.);

- Partycypacyjnością (współdecydowanie i włączenie partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych);
- Pełną diagnostyką (wyznaczenie obszaru zdegradowanego i zdefiniowanie dotyczących go problemów wraz z właściwym doбором narzędzi i interwencji do uwarunkowań danego obszaru);
- Hierarchizacją potrzeb (ustalenie priorytetowych działań na rzecz obszaru rewitalizowanego);
- Koordynacją prowadzonych działań (monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji);
- Otwartością trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć¹.

DZIAŁANIA INFORMACYJNE

Celem opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji było dokonanie szerokiego spektrum działań umożliwiających zgromadzenie informacji od społeczności lokalnej, które wskazywałyby na występujące problemy w obszarze degradacji społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzennej. W związku z tym podjęto szereg działań informacyjnych i promocyjnych, które realizowane były poprzez następujące działania:

- Prowadzenie promocji projektu na stronie internetowej gminy;
- Informowanie społeczności lokalnej o odbywających się wydarzeniach za pomocą plakatów;
- Telefoniczne informowanie społeczności lokalnej o odbywających się pracach;

Wydanie broszury informacyjnej oraz prowadzenie promocji w mediach lokalnych.

Aktywna promocja prac nad Programem była prowadzona na terenie wszystkich sołectw poprzez rozwieszanie i udostępnianie plakatów informacyjnych oraz ulotek, które zawierały niezbędne dane dowodzące o realizacji projektu, w tym o jego dofinansowaniu z Funduszy Europejskich, a co istotne wskazywały daty najważniejszych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Plakaty udostępniono na terenie całej Gminy Będzino, także tablicach informacyjnych sołectw i w świetlicach wiejskich. Zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego plakaty informacyjne zawierały znaki graficzne Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

¹ Dz.U. 2015 poz. 1777

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Obraz 1 Podgląd strony internetowej

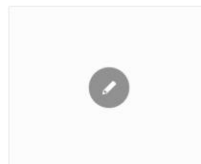
Aktualności

Kolejne spotkania konsultacyjne w sprawie rewitalizacji już za nami
7 czerwca 2017

Konsultujemy działania na obszarach rewitalizowanych
26 maja 2017

ZADZWOŃ, NAPISZ, UMÓW SIĘ, ZAPYTAJ!
12 maja 2017

Źródło: www.bedzino.pl

Obraz 2 Plakat – zaproszenie na warsztaty rewitalizacyjne w Gminie Będzino

Fundusze Europejskie
Ministerstwo Rolnictwa i Rybnictwa
Urząd Gminy Będzino
Unia Europejska

Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Zapraszamy na warsztaty rewitalizacyjne

22 maja godzina 17 ⁰⁰ Świetlica wiejska w Strachominie	23 maja godzina 17 ⁰⁰ Dom Ludowy w Tymieniu
30 maja godzina 17 ⁰⁰ Świetlica wiejska w Wierzchominie	
dla organizacji pozarządowych 31 maja godzina 17 ⁰⁰ Dom Ludowy w Tymieniu	dla przedsiębiorców 1 czerwca godzina 17 ⁰⁰ Dom Ludowy w Tymieniu

 Gmina Będzino zaprasza
na warsztaty
rewitalizacyjne!

www.bedzino.pl

Źródło: www.bedzino.pl

Prace związane z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa. Konsultacje społeczne zostały zrealizowane zgodnie ze standardami **Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych², jako otwarty proces dialogu władz z mieszkańcami, mający na celu podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych.**

Każda grupa społeczna i interesariusze rewitalizacji mieli szansę wziąć udział w pracy nad Programem. Wyniki uzyskane w ramach pracy z mieszkańcami stały się podstawą prowadzonych prac analitycznych odnoszących się do uwzględnianych działań rewitalizacyjnych, a także wniosły dużą wartość merytoryczną w tworzenie przedsięwzięć dla rewitalizowanego obszaru. Konsultacje społeczne opierały się przede wszystkim na umożliwieniu wyrażania własnego zdania społeczności lokalnej w kwestiach rewitalizacji. Ostatecznie, konsultacje społeczne sprowadzają się bowiem do wyłożenia projektu do publicznego wglądu, dając możliwość wnoszenia dodatkowych uwag i propozycji.

Dzięki zastosowaniu Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych użyte narzędzia partycypacyjne umożliwiły pełne włączenie mieszkańców w proces przygotowania Programu Rewitalizacji. Zaangażowani mieszkańcy stali się podstawową grupą lokalnych ekspertów, którzy brali udział we wdrażaniu zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych, a dzięki zgromadzonej wiedzy mogli oceniać działania podejmowane w ramach LPR. Konsultacje społeczne skierowano więc do szerokiego grona odbiorców, a mieszkańcy gminy, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i partnerów społecznych mieli możliwość wyrażenia swojego zdania, wniesienia swoich pomysłów, opinii, konkretnych stanowisk, aprobaty lub sprzeciwu. Wdrożenie mieszkańców w procesy konsultacyjne pozwoliło na dokonanie identyfikacji najważniejszych przedsięwzięć rozwojowych i potrzeb społeczno-gospodarczo-przestrzennych.

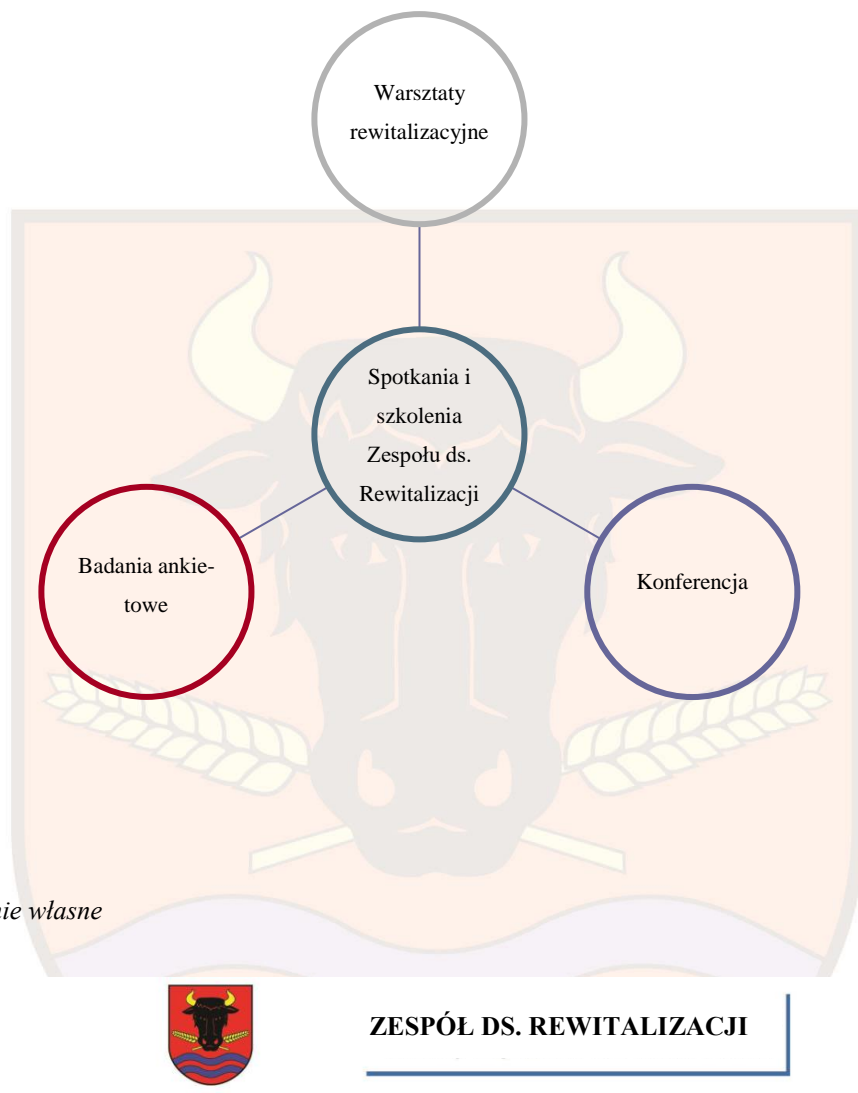
Konsultacje były realizowane zgodnie z zasadą *EMPOWERMENT*, która charakteryzuje proces angażowania mieszkańców w podejmowanie decyzji dotyczących ich otoczenia. Umożliwia im także branie odpowiedzialności za swoje działania, co przekłada się na świadomość kosztów, poczucie przynależności i poprawę relacji na terenie miejsca zamieszkania. Posiadanie realnej władzy decyzyjnej prowadzi do większej odpowiedzialności i zaangażowania społecznego. Proces *empowerment* jest przeciwieństwem bezsilności, czyli upodmiotowienia, ponieważ podczas niego jednostki, grupy, organizacje i społeczności zwiększają panowanie i kontrolę nad własnym życiem oraz stają się aktywnymi uczestnikami życia społecznego, podejmującymi działania zmierzające do

² Zobacz więcej na temat Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych na stronie www.kanonkonsultacji.pl

poprawy sytuacji własnej, jak i całej wspólnoty. *Empowerment* jest zarówno procesem, jak i rezultatem, czyli stanem ostatecznym, oznaczającym uzyskanie siły, która sprawia, że osoby, grupy, instytucje lub społeczności mogą walczyć o wzmocnienie i je realnie uzyskiwać.

Rysunek 1 Techniki badawcze służące poznaniu obszarów rewitalizacji i potrzeb mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Podstawową oraz wyjściową metodą pracy nad programem rewitalizacji z udziałem społeczności lokalnej były **spotkania szkoleniowe Zespołu ds. rewitalizacji**. W skład Zespołu weszły osoby pełniące ważne funkcje społeczne w Gminie Będzino. Osoby biorące udział w pracach zostały mianowane na podstawie zarządzenia Wójta Gminy i w skład zespołu weszli następujący reprezentanci:

- Henryk Lubocki - przewodniczący Zespołu (zastępca wójta Gminy Będzino)
- Anna Trzcionka – zastępczyni przewodniczącego Zespołu (koordynatorka projektu, stanowisko ds. inwestycji)

- Paulina Kelm – członek Zespołu (asystentka koordynatorki, stanowisko ds. pozyskiwania funduszy zagranicznych)
- Sylwia Halama - członek Zespołu (Kierownik Referatu Organizacyjno – Administracyjnego)
- Patrycja Woltmann – członek zespołu (skarbnik Gminy Będzino),
- Agnieszka Kwiatkowska - członek Zespołu (stanowisko ds. ochrony środowiska)
- Magdalena Karwas – członek Zespołu (stanowisko ds. geodezji, gospodarki gruntami i ochrony przyrody),
- Stanisława Papajewska – Hanasz - członek Zespołu (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie, pracownik socjalny m.in. dla obszaru Tymień i Kładno, prezes Stowarzyszenia Lepsze Jutro)
- Marta Nowak - członek Zespołu (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie, asystent rodziny dla obszaru całej gminy),
- Jakub Stanula – członek Zespołu (Gminny Zakład Komunalny, stanowisko ds. zapewnienia dostaw wody, uzgodnienia dokumentacji).

Spotkania oraz szkolenia zespołu prowadzone były przez przedstawicieli wykonawcy i w trakcie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji zorganizowano trzy spotkania połączone ze szkoleniami, podczas których poruszono następujące zagadnienia:

- Podstawowe założenia rewitalizacji;
- Sposoby prowadzenia diagnozy oraz obliczania wskaźników;
- Możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na projekty realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych;
- Sposób zaangażowania interesariuszy w proces rewitalizacji;
- Realizacja procesu ewaluacji oraz monitoringu;
- Określanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z projektami oraz zadaniami, które będą realizowane w ramach rewitalizacji;
- Opiniowanie założeń przedstawianych przez Wykonawcę;

- Opiniowanie obszaru rewitalizacji, który został wskazany na podstawie analizy czynnikowej.

Obraz 3 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 4 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

WARSZTATY REWITALIZACYJNE

GMINY BĘDZINO DO ROKU 2022

W trakcie realizacji prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji położono szczególną koncentrację na rozpoznaniu potrzeb społeczności lokalnej, która mogła w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych wskazać problemy występujące w poszczególnych miejscowościach, a także określić sposoby przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym. Warsztaty rewitalizacyjne połączone były ze spacerami studyjnymi, tak aby wypracowane rozwiązania były efektywniejsze i w pełni odzwierciedlały problemy zgłaszane przez mieszkańców. Możliwość wyrażenia własnych odczuć w formie uczestnictwa w warsztatach, a następnie zaprezentowania deficytów podczas spacerów studyjnych mogła sprawić, iż rozwiązania, które zostaną przyjęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji będą zgodne z potrzebami osób zamieszkujących obszary kryzysowe. Warsztaty przeprowadzone zostały przez doświadczonych ekspertów ds. konsultacji społecznych.

W trakcie prowadzenia procesu partycypacji społecznej przeprowadzono pięć warsztatów rewitalizacji w następujących miejscowościach:

- 22 maja 2017 roku o godzinie 17 warsztaty odbyły się w miejscowości Strachomino;
- 22 maja 2017 roku o godzinie 17 warsztaty odbyły się w miejscowości Tymień;
- 30 maja 2017 roku o godzinie 17 warsztaty odbyły się w miejscowości Wierzchomino;
- 31 maja 2017 roku o godzinie 17 zorganizowano warsztaty w Tymieniu, które były przeznaczone dla lokalnych liderów organizacji pozarządowych;
- 1 czerwca 2017 roku o godzinie 17 zorganizowano warsztaty w Tymieniu, które były przeznaczone dla lokalnych przedsiębiorców.

Należy wskazać, iż Tymień został szczególnie wybrany jako miejscowość wymagająca realizacji procesu partycypacji społecznej, ze względu na swój charakter miejscowości popegeerowskiej, w której wymagane jest podjęcie działań skierowanych na aktywizację zawodową osób długotrwale wykluczonych, pracujących wcześniej w lokalnym państwowym gospodarstwie rolnym.

Podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami wykorzystane zostały następujące metody pracy: mini wykłady na temat procesu rewitalizacji, ćwiczenia, dyskusje, prace w grupach zadaniowych, burze mózgów, mapy myślowe. Spotkania warsztatowe miały ukazać możliwości procesu rewitali-

zacji, ale również przełamać barierę niskiego zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne. Zamierzenie to zostało zrealizowane, albowiem mieszkańcy, którzy pojawiali się na warsztatach byli przygotowani do tego, aby podzielić się swoimi pomysłami na przedsięwzięcia oraz wskazywali problemy, które najbardziej wpływają na ich wykluczenie społeczne lub obniżają znacznie jakość ich życia.

Obraz 5 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 6 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 7 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Efektywna praca mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych doprowadziła do wskazania szeregu potrzeb społeczności lokalnej oraz w trakcie prac warsztatowych wskazano projekty, które mogłyby zostać zrealizowane, aby poprawić jakość życia osób zamieszkujących obszary kryzysowej koncentracji problemów

społecznych oraz innych, które wpływają na pogorszenie jakości życia. Wszystkie pomysły wskazane przez mieszkańców zostały poddane analizie przez członków Zespołu ds. Rewitalizacji i w trakcie pracy warsztatowej wybrano zadania, które mogą w sposób komplementarny doprowadzić do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Praca strategiczna doprowadziła do wykluczenia wielu projektów, które są ważne dla mieszkańców, ale nie wypełniają w pełni definicji procesu rewitalizacji, tak aby mogły się znaleźć w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Poniżej przytoczona została część projektów wskazywanych przez mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych:

- Remont kompleksowy budynku świetlicy
- Dostosowanie Sali na świetlicy do sali kinowej
- Zajęcia artystyczne dla dzieci i dorosłych
- Budowa boiska wielofunkcyjnego
- Przebudowa drogi gminnej Strachomino - Tymień
- Wymiana sprzętu komputerowego
- Przebudowa drogi w drugiej części Strachomina
- Przebudowa przystanku oraz terenu za i wokół
- Dostosowanie brzegów jeziora do rekreacji
- Ochrona pomników przyrody (Dębów) oraz starego cmentarza
- Budowa amfiteatru
- Potrzeba udokumentowania historii miejscowości
- Renowacja zabytkowego mostu
- Brak kanalizacji
- Zagospodarowanie terenów przed świetlicą
- Remont, odnowienie budynków wielorodzinnych
- Stworzenie autobusu lokalnego, dowożącego do innych miejscowości
- Modernizacja drogi wokół kościoła
- Modernizacja byłej szkoły poprzez odtworzenie sali oraz kuchni, stworzenie dziennego DPS-u , koła gospodyń wiejskich, świetlicy dla dzieci
- Poprawa otoczenia przy świetlicy
- Ekspozycja walorów przyrodniczych rezerwatu lasu (grodzisko- gm. Biesiekierz)
- Zapewnienie komunikacji (transportu) do siedziby gminy
- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży
- Lokalny warsztat rzeźbiarski
- Siłownia na świeżym powietrzu
- Boisko do kosza (siatkówki)
- Plac zabaw dla dzieci

- Miejsce rekreacji nad jeziorem, zarybienie, ścieżka zdrowia
- Doświetlenie wsi
- Renowacja starego cmentarza , kapliczka bądź przeniesienie krzyża
- Zagospodarowanie terenu przy Domu Ludowym w Tymieniu przy placu zabaw, siłownia zewnętrzna, boisko siatkowe, oświetlenie, ławki poprawa placu zabaw
- Modernizacja oczyszczalni ścieków
- Chodniki , drogi, oświetlenie- dotyczy osiedla Tymień oraz tzw. Czworaki Tymień
- Zwiększenie aktywności społecznej- spotkania klubu seniorów, koła gospodyń wiejskich- poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe.
- Dobudowa do Domu Ludowego od strony północnej sceny wraz z garderobą oraz Wc zewnętrzne
- Rozbudowa monitoringu w budynkach użyteczności publicznej
- Modernizacja energii elektrycznej w Domu Ludowym w Tymieniu (zwiększenie mocy) +skrzynka elektryczna na zewnątrz budynku dla celów zewnętrznych imprez sportowych, festynów
- Droga (remont) nawierzchnia asfaltowa Wierzchominko- Dobrzyca
- Most (wymiana)
- Parking i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy
- Wyczyszczenie stawu
- Zagospodarowanie przestrzeni przyrody, środowiska przez mieszkańców wsi
- Remont dróg
- Przebudowa mostów
- Wyczyszczenie stawów i ogrodzenie
- Organizacja imprez wiejskich
- Integracja mieszkańców
- Koło gospodyń wiejskich- założy
- Ścieżka edukacyjna Wierzchominko- Będzino.

Analiza powyższych potrzeb mieszkańców w obszarach uwarunkowań społecznych, technicznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych pozwoliła na kompleksowe opracowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą podstawą przedsięwzięć zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022. Ważnym działaniem była również organizacja spacerów studyjnych, powiązanych z procesem warsztatów rewitalizacyjnych, które służyły udokumentowaniu degradacji występującej na obszarze rewitalizacji.

Obraz 8 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 9 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 10 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 11 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 12 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Obraz 13 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych

Źródło: Opracowanie własne

W ramach realizowanego procesu rewitalizacji Gminy Będzino przeprowadzone zostały badania kwestionariuszowe wśród mieszkańców gminy. Analiza wyników badań pozwoli wskazać najistotniejsze kwestie dotyczące konieczności realizacji projektów rewitalizacyjnych w obszarze sytuacji kryzysowych występujących na terenie gminy. Wyniki ilościowych badań zostały uzupełnione badaniami jakościowymi, realizowanymi poprzez wywiady pogłębione z mieszkańcami i sołtysami wsi.

Formularz ankiety zawierał pytania zamknięte oraz otwarte. Dotyczyły one kwestii uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych, co jest procesem kompatybilnym z przeprowadzoną analizą sytuacji gminy. Badanie kwestionariuszowe było częścią procesu partycypacyjnego, realizowanego w ramach opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Przed przystąpieniem do badania, respondenci poinformowani zostali o tym, jaki jest cel badania oraz wyjaśniono respondentom podstawowe założenia procesu rewitalizacji. Pozwoliło to mieszkańcom na dokładne wskazanie problemów występujących w gminie, oraz możliwości wskazania konkretnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Badanie kwestionariuszowe przeprowadzone zostały w kwietniu 2017 roku, na próbie 337 mieszkańców gminy Będzino. Badanie przeprowadzono w różnych wsiach przynależnych do gminy, aby w ten sposób zebrać materiał pochodzący z różnych środowisk obszaru objętego wsparciem. Przebadanie mieszkańców z całej gminy daje obraz szerszy, a tym samym dokładniejszy i bardziej obiektywny. Pomogło to określić problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne dla całej gminy, nie tylko dla jej wybranej części. Badania prowadzone były w godzinach porannych oraz popołudniowych po to, by trafić do osób pracujących, niepracujących oraz do różnych grup wiekowych.

W badaniu wzięło udział 337 mieszkańców Gminy Będzino. Wśród nich było 57,4 % kobiet oraz 42,6 % mężczyzn. W wywiadzie uczestniczyły osoby w różnym wieku, co daje również szerszy obraz z perspektywy różnych grup wiekowych, tzn. ludzi młodych do 25 roku życia, jak również starszych po 60 roku życia.

Tabela 1 Odsetek respondentów biorących udział w badaniu

Wiek respondentów	Procentowa ilość
18 – 25 lat	6,9%
26 – 35 lat	19,6 %
36 – 50 lat	25,9 %
51 – 60 lat	27,7 %
Powyżej 60 lat	19,9 %

Źródło: Opracowanie własne

W grupie przebadanych osób znalazło się najwięcej osób z wykształceniem zawodowym - 36,7 % respondentów. Ponadto 11,5% posiada wykształcenie podstawowe, a 1,8% osób gimnazjalne. Wykształcenie

średnie osiada 32,7% przebadanych mieszkańców, a wyższe – 17,3% osób. Badanie przeprowadzono wśród mieszkańców posiadających różne cechy społeczno- demograficzne, co wpływa na ich potrzeby i aspiracje. W pytaniu pierwszym poproszono respondentów o wyrażenie swojego zadowolenia z zamieszkania na obszarze Gminy Będzino.

Wykres 1 Poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na obszarze gminy

Źródło: Opracowanie własne

Analiza przedstawia, iż prawie połowa respondentów, którzy wzięli udział w badaniu są zadowoleni z faktu zamieszkiwania w Gminie Będzino. Aż 47% badanych osób potwierdza swoje zadowolenie. Jednakże aż 27% badanych jest raczej niezadowolonych z zamieszkiwania na terenie objętym wsparciem. Jest to niewątpliwie bardzo duży odsetek społeczeństwa, a badania jakościowe potwierdzają, iż przyczyną takiego stanu rzeczy może być mała atrakcyjność obszaru. Dla młodego pokolenia Będzino nie jest terenem do ich własnego samorozwoju, w związku z tym występuje znaczny poziom migracji ludzi młodych do większych miast lub za granicę. Z kolei 12% jest bardzo niezadowolonych. Analizując dane można stwierdzić, iż prawie połowa respondentów jest niezadowolona z faktu zamieszkiwania w gminie, a zaledwie 14% badanych osób jest bardzo zadowolonych z zamieszkiwania na terenie Gminy Będzino.

Wykres 2 Natężenie problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Analiza danych dotyczących problemów społecznych, które według respondentów występują w gminie w największym natężeniu przedstawia, iż ponad połowa udzielonych odpowiedzi dotyczyła migracji osób młodych i wykształconych, jak również wysokiego poziomu bezrobocia w gminie. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w gminie występuje rzeczywiście duży poziom bezrobocia na terenie niektórych wsi i ten niepokojący stan rzeczy jest przez mieszkańców zauważany. Pozostawanie na rynku pracy bez zatrudnienia pociąga za sobą inne problemy społeczne takie jak: ubóstwo mieszkańców, które respondenci ocenili na poziomie 38,6 %. Migracje ludności młodych i wykształconych w ostatnich latach powodują deficyt ludzi wykształconych na terenie gminy. Można przypuszczać, iż staje się to przyczyną również niskiej ilości aktywnych organiza-

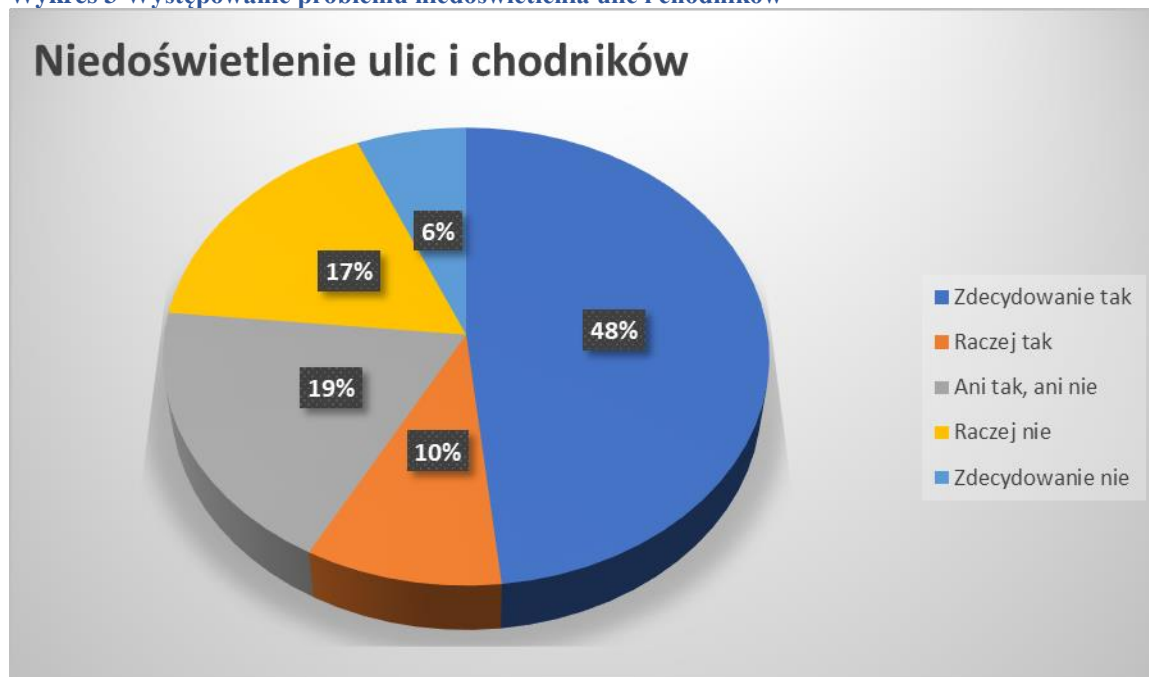
cji pozarządowych. Problem ten został oceniony przez badane osoby na drugim poziomie (41,8%). Zauważane problemy społeczne przez respondentów dotyczące w dużej mierze również nadużywania alkoholu i narkotyków w gminie (36,2%). Respondenci zwrócili również uwagę na zbyt małe dbanie o środowisko, gdyż aż 33,5% odpowiedzi dotyczyło problemu palenia śmieci w piecach. Zadowolający jest poziom bezpieczeństwa i niska przestępczość na terenie gminy. Zaledwie kilka procent odpowiedzi zostało udzielonych na te kwestie. Na fakt iż, w gminie występuje duża przestępczość padło zaledwie 5,3% odpowiedzi, z kolei iż w gminie występuje zbyt duża przemoc – padło odpowiedzi tylko na poziomie 2,4%. Oznacza to, że gmina w opinii badanych osób uchodzi za bezpieczną i o niskiej przestępczości.

Wszystkie wymienione powyżej problemy społeczne mają swoje poparcie w rozmowach jakie przeprowadzono z sołtysami wsi z gminy. Zauważają oni problem migracji ludzi młodych, uzasadniając ten fakt niską atrakcyjnością gminy, brak możliwości zdobycia odpowiedniej pracy i zarobków. W niektórych sołectwach zauważa się spotęgowane problemy społeczne jakie występują na ich obszarze. Do głównych należą brak pracy, nasilające się problemy alkoholowe, patologie rodzinne i społeczne, brak zaangażowania w życie wsi itp. W niektórych sołectwach dochodzi do wyalienowania mieszkańców, pewnej marginalizacji życia we wsi.

W pytaniu trzecim poproszono o ocenienie stopnia występowania na terenie gminy wskazanych problemów, które było trzeba ocenić w natężeniu od 1 do 5 (1 - najmniejsze natężenie problemu, a 5 - największe natężenie problemu). Dla dokładnego przeanalizowania wskazanych przez respondentów problemów przedstawiono każdy z nich na osobnym diagramie.

Wykres 3 Występowanie problemu niedoświetlenia ulic i chodników

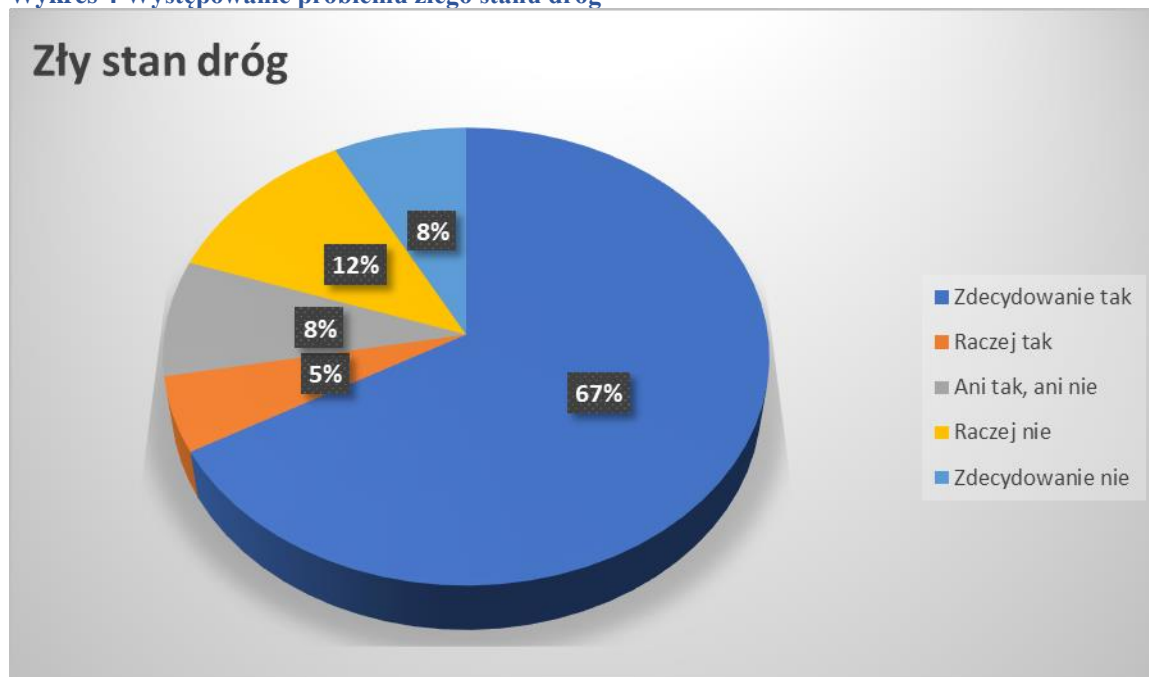
Źródło: Opracowanie własne

W kwestii dotyczącej niewystarczającej ilości lamp oświetlających ulic i chodników respondenci prawie w połowie określili, iż jest to problem, który w zdecydowanej mierze dotyczy ich gminy. Aż 48% odpowiedzi potwierdziło fakt niedoświetlenia ulic i chodników w ich miejscowościach. Pozostała połowa odpowiedzi była już podzielona. 19% osób nie wyraziło ani pozytywnej, ani negatywnej opinii na ten temat. 17% stwierdziło, że raczej taki problem nie występuje w ich miejscowościach.

Uwagę warto zwrócić na wysoki poziom oceny niedoświetlenia ulic i chodników. Po rozmowach przeprowadzonych z sołtysami wsi gminy Będzino potwierdza się fakt występowania i narastania problemów związanych z oświetleniem w miejscowościach. Wiele uliczek we wsiach pozostaje bez oświetlenia. Dodatkowo powstające nowe „osiedla” i skupiska domów we wsiach również nie posiadają oświetlenia dróg dojazdowych do ich posesji. Taki stan zwiększa wśród mieszkańców poczucie niebezpieczeństwa i zagrożenia. Jak pokazują badania jakościowe jest to problem, który w dużej mierze dotyczy większości wsi w regionie.

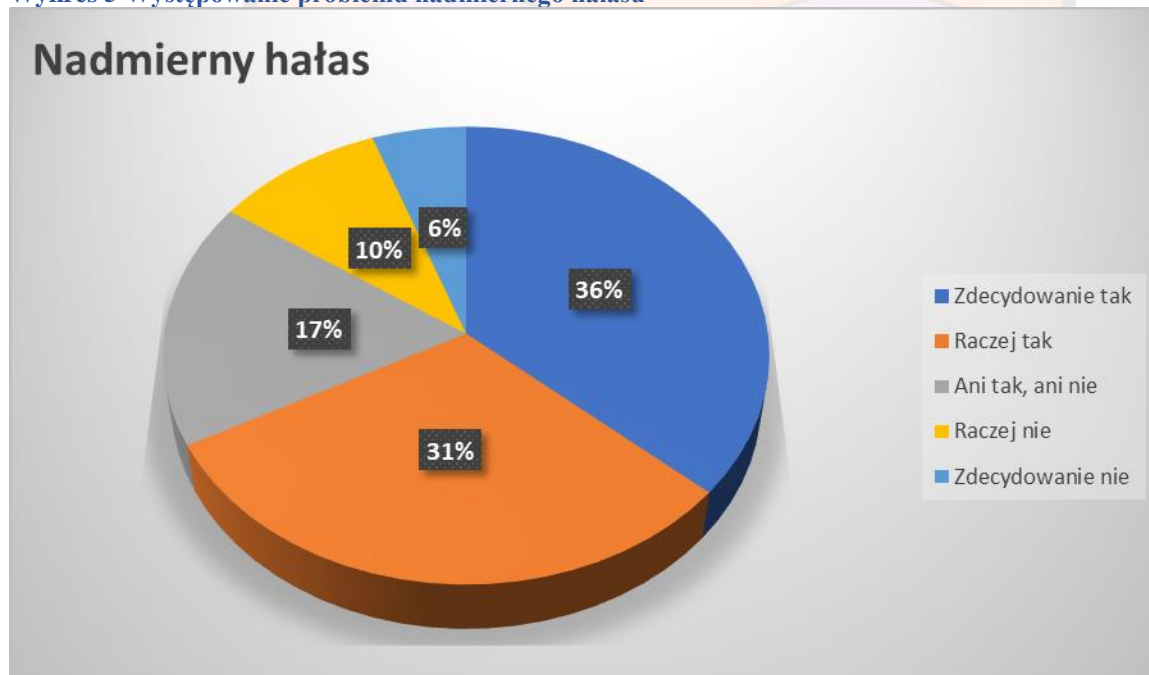
Wykres 4 Występowanie problemu złego stanu dróg

Źródło: Opracowanie własne

Podobnie, jak zły stan oświetlenia ulic i chodników, wygląda sytuacja ze stanem nawierzchni dróg gminnych. Ponad 70% respondentów uważa ten stan za zły i zdecydowanie zły. Uzupełnianie ubytków jest tymczasowym rozwiązaniem problemu, który w głównej mierze dotyczy prawie całej Gminy Będzino. Wielu mieszkańców narzeka na zły stan dróg, częste pojawianie się po okresach zimowych dziur i nierówności, które zostają (po wielu interwencjach) zaledwie „załatane”. Dodatkowo wiele dróg dojazdowych we wsiach nie posiada utwardzonej nawierzchni.

Wykres 5 Występowanie problemu nadmiernego hałasu

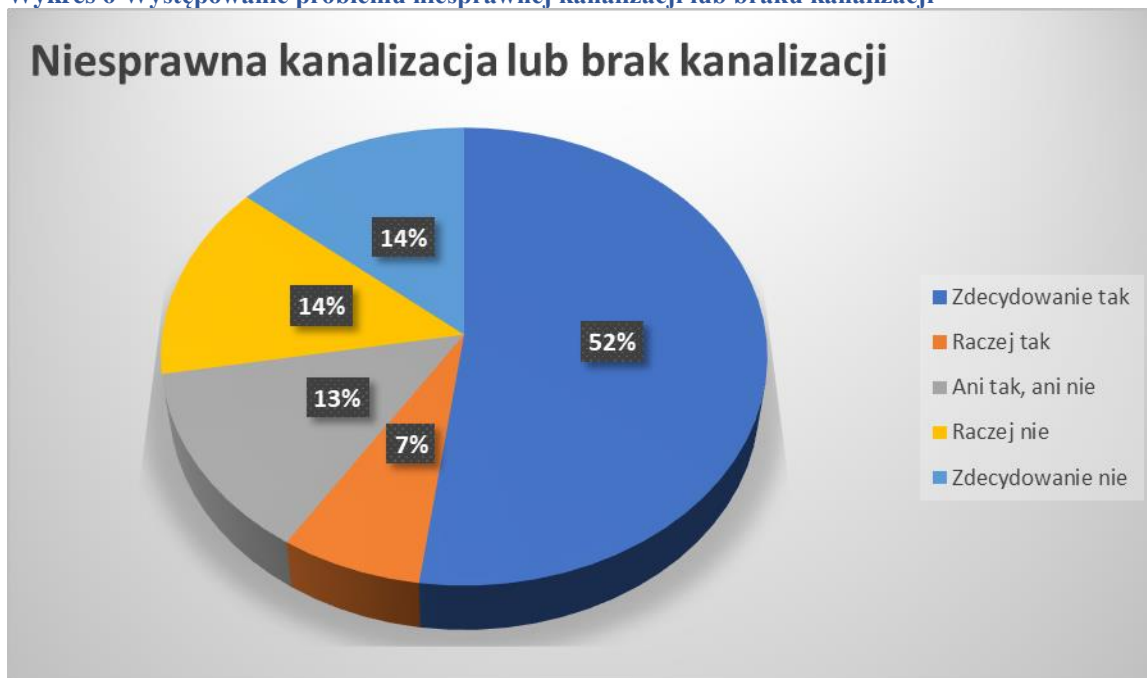

Źródło: Opracowanie własne

Problem z nadmiernym hałasem w gminie zauważa 67% respondentów. Taki stan rzeczy wynika z sytuacji, kiedy to wieś ulokowana jest przy drodze krajowej nr 11, łączącą Koszalin z Kołobrzegiem. Znaczne wzmożenie ruchu i problem z nadmiernym hałasem występuje i stanowi uciążliwość dla mieszkańców gminy. Analogicznie sytuacja przedstawia się w miejscowościach, których lokalizacja znajduje się z dala od dróg łączących większe aglomeracje. Tam problem nadmiernego hałasu albo nie dotyczy mieszkańców, albo też respondenci nie przywiązują zbytnej uwagi na występowanie tego zjawiska.

Wykres 6 Występowanie problemu niesprawnej kanalizacji lub braku kanalizacji

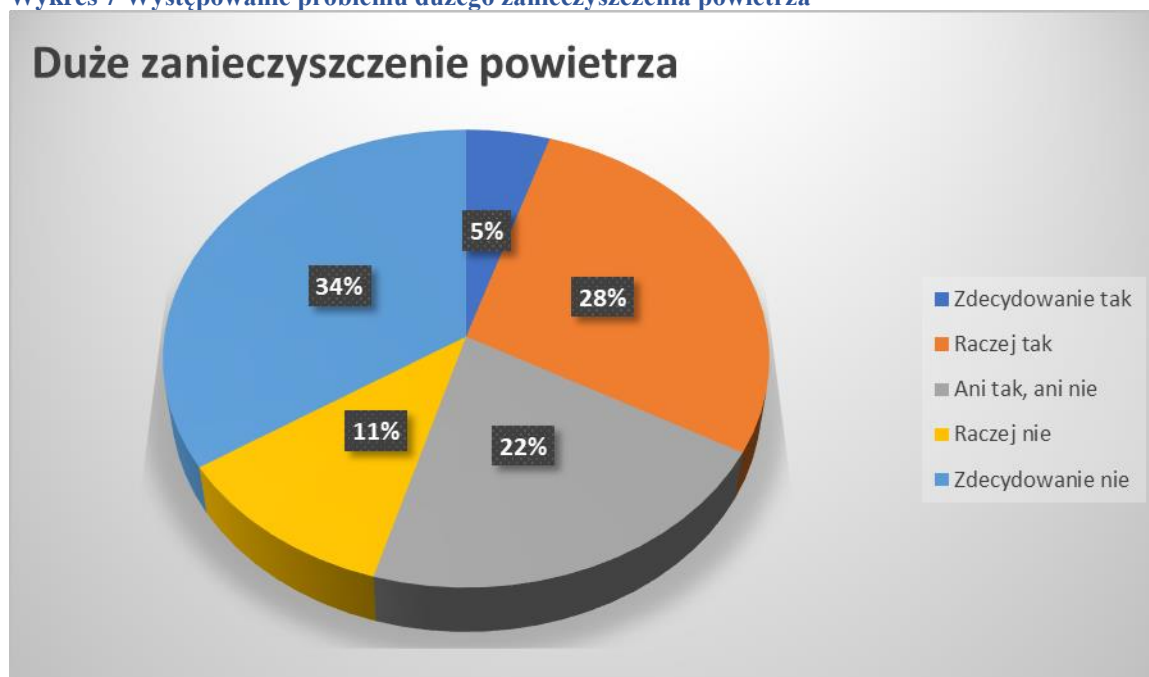

Źródło: Opracowanie własne

Niesprawna kanalizacja lub brak kanalizacji jest problemem Gminy Będzino, z którym boryka się od lat, co potwierdzali mieszkańcy w trakcie badań jakościowych. Szczególnie trudna sytuacja dotyczy miejscowości Tymień, w której podczas zimy dochodzi do sytuacji zamarznięcia oczyszczalni ścieków i mieszkańcy nie mogą w pełni korzystać z kanalizacji. Z rozmów przeprowadzonych z sołtysami wybranych wsi wynika, iż na terenie wielu wsi brakuje sieci kanalizacyjnych. Mieszkańców nie stać na przydomowe oczyszczalnie ścieków i problem ten w dalszej części jest dużym obciążeniem zarówno dla gminy jak i jej mieszkańców.

Wykres 7 Występowanie problemu dużego zanieczyszczenia powietrza

Źródło: Opracowanie własne

Badania ilościowe przedstawiają dane dotyczące zanieczyszczeń powietrza w gminie. Jak wynika z otrzymanych statystyk problem zanieczyszczonego powietrza w dużej mierze nie dotyczy terenu, na którym prowadzono badania, chociaż ze względu na bliskie usytuowanie części miejscowości przy drodze krajowej, problem dostrzegalny jest przez część mieszkańców.

Wykres 8 Występowanie problemu zniszczonych fasad domów i mieszkań

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy ankiet wynika, iż według respondentów badań ilościowych aż 34 % zauważa problem związany ze zniszczeniami fasad domów i mieszkań. 27% badanych nie ma zdania w tej kwestii. A pozostałe odpowiedzi respondentów zostały podzielone. Warto jednakże zwrócić uwagę, iż najczęściej zarówno o własne domy, mieszkania, posesje i tereny w pobliżu miejsca zamieszkania dbają sami mieszkańcy wsi. Jednakże w niektórych miejscowościach (np. Wierzchomino) zauważa się szereg zjawisk negatywnych dotyczących zdania o własne budynki mieszkalne.

Wykres 9 Występowanie braku lub zbyt małej liczby połączeń komunikacji publicznej

Źródło: Opracowanie własne

Problem braku lub nieodpowiedniej ilości połączeń komunikacji publicznej dotyczy w szczególności najmniejszych miejscowości w gminie, które dodatkowo ułożone są z dala od dróg powiatowych czy też krajowych. Zagadnienie to uznane za problemowe zostało potwierdzone przez 36% badanych osób. Pojawiają się trudności z dotarciem do większych miast (np. Będzina, Koszalina) w dni weekendowe (np. Wierzchomino). W pozostałe dni również sytuacja nie wygląda najlepiej. Przewozy świadczą dwie prywatne firmy, które w tej miejscowości nie posiadają odpowiednio skorelowanych połączeń.

Jednakże w niektórych sołectwach nie zauważa się omawianego problemu, np. jak wynika z rozmowy przeprowadzonej z sołtysem wsi Strachomino mieszkańcy nie odczuwają trudności związanych z dotarciem do innych miejscowości. Usługi przewozowe świadczone są w sposób odpowiedni i zadowalający, a także wystarczający do oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Sołtys wskazuje, iż „w dzisiejszych czasach nie jest to zbyt duży problem, gdyż większość ludzi posiada własne samochody i środki transportu. Jednakże dla ludzi starszych, schorowanych, młodzieży niekiedy bywa to dużym utrudnieniem w komunikacji”.

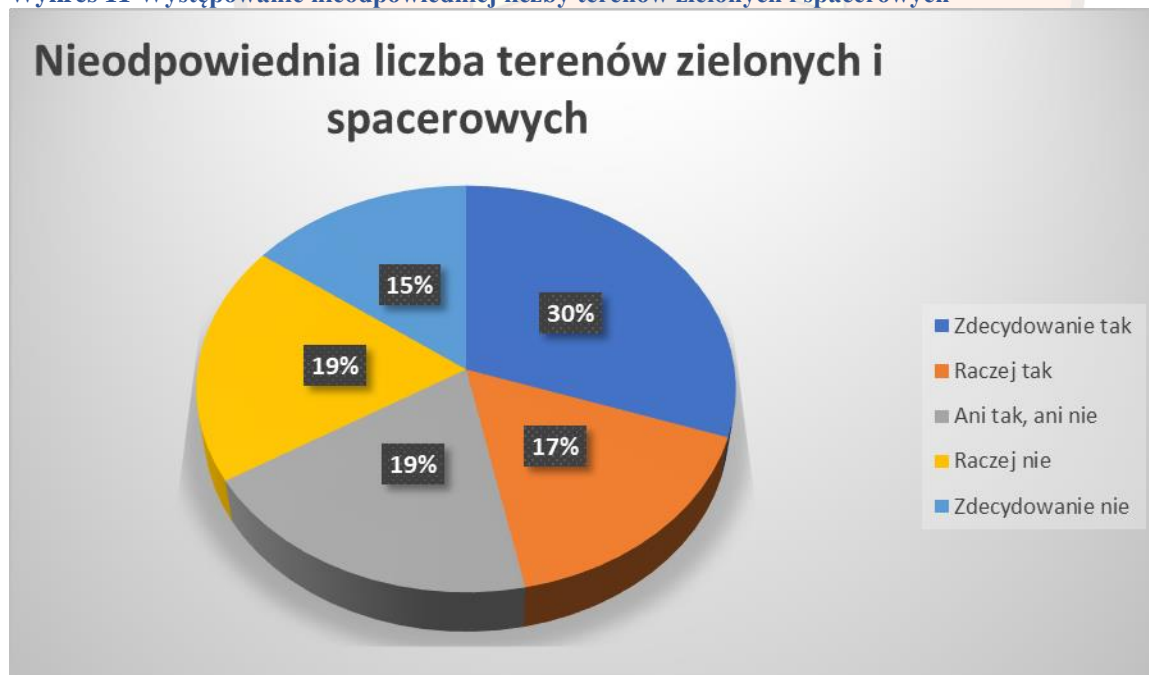
Wykres 10 Występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów

Źródło: Opracowanie własne

Występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów wskazane zostało przez 39% mieszkańców. Jednak brak jest wskazania konkretnie miejsc zdegradowanych. Pozostała część badanych osób nie zauważa takiego problemu lub wyraża neutralny stosunek do wskazanego problemu. Ogólnie sytuacja w gminie dotycząca występowania takich terenów wygląda dobrze i jest zadowalająca. Badania jakościowe również nie potwierdzają ogólnego złego stanu pojawiania się zdewastowanych i opuszczonych terenów.

Wykres 11 Występowanie nieodpowiedniej liczby terenów zielonych i spacerowych

Źródło: Opracowanie własne

Odpowiedzi udzielone na pytanie dotyczące ilości terenów zielonych i spacerowych zostały podzielone prawie na równe części. Respondenci w 30% uważają, że ilość takich miejsc jest nieodpowiednia i niewystarczająca. Taki stan rzeczy wynika również z faktu, z jakiej miejscowości pochodził respondent. Niektóre wsie posiadają dobrze rozwiniętą infrastrukturę tras spacerowych. Az 19% badanych nie osiada zdania na ten temat, czyli fakt zwiększeni ilości ścieżek rowerowych, spacerowych i rekreacyjnych uważają za problem społecznych drugorzędnej wagi.

Wykres 12 Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne

Połowa respondentów w badaniach ilościowych potwierdza występowanie problemu związanego z niedostosowaniem przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zjawisko to potwierdzają przeprowadzone badania jakościowe, z których wynika iż niewiele miejsc w gminie posiada odpowiednie dostosowania i udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Wiele miejsc w dalszym ciągu nie ma odpowiednio rozwiniętej tej infrastruktury. Dla osób niepełnosprawnych dotarcie do świetlic, kościołów, miejsc na terenie wsi jest utrudniona, a niekiedy niemożliwa.

Jednakże warto w tym miejscu wskazać na pozytywne zjawisko, jakie funkcjonuje w gminie od zeszłego roku. Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował dla swoich mieszkańców (osób z lekkim upośledzeniem umysłowym) warsztaty i zajęcia w dni powszednie. Wynajęty bus przywozi osoby niepełnosprawne do ośrodka, a tam organizowane są dla tych osób odpowiednie warsztaty i zajęcia. Po warsztatach mieszkańcy zostają bezpiecznie odwiezieni do domów. Jest to niewątpliwie zjawisko pozytywnie wpływające na polepszenie uwarunkowań społecznych i realizowanie przez gminę zadań dotyczących osób niepełnosprawnych.

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o wskazanie pięciu działań, które powinny zostać przede wszystkim podjęte w ramach procesu rewitalizacji gminy. Wskazano respondentom, aby wybrane przez nich

działania ponumerować od 1 (najważniejsze) do 5 (najmniej ważne). Dla dokładnego przeanalizowania wskazanych przez respondentów działań przedstawiono każdy z nich na osobnym diagramie.

Wykres 13 Działania mające na celu budowanie poczucia tożsamości lokalnej

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 14 Działania na rzecz osób starszych (aktywizacja seniorów)

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 15 Działania mające na celu odnowę terenów zielonych

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 16 Działania na rzecz pobudzania aktywności społecznej mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

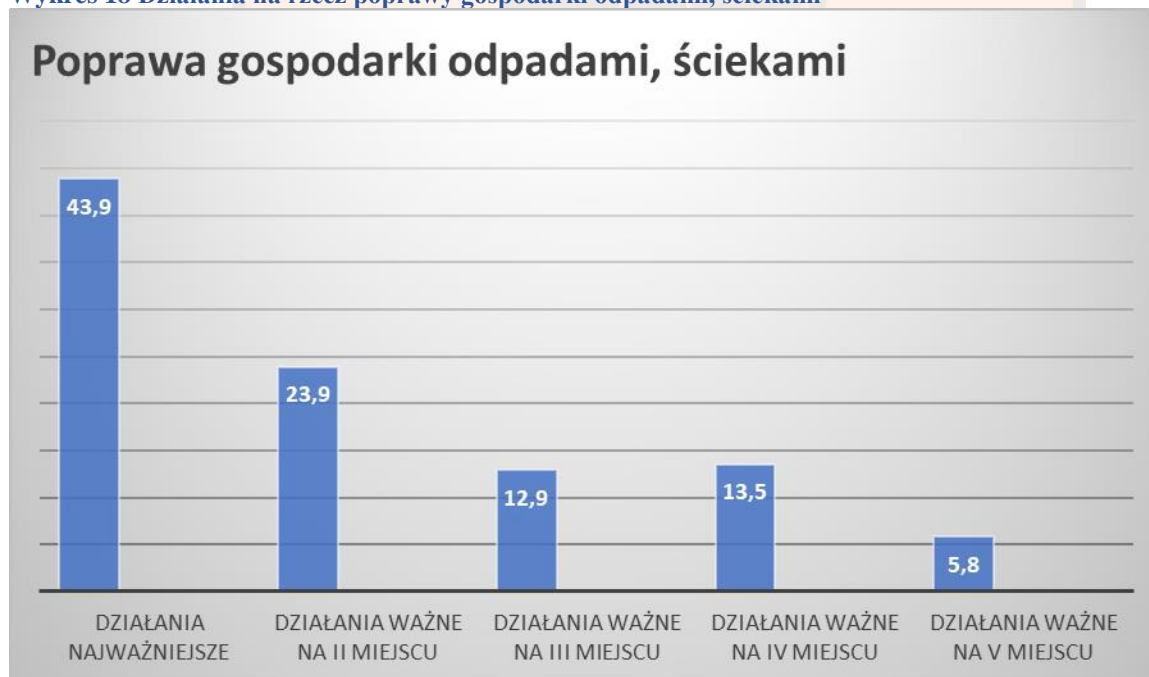

Wykres 17 Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

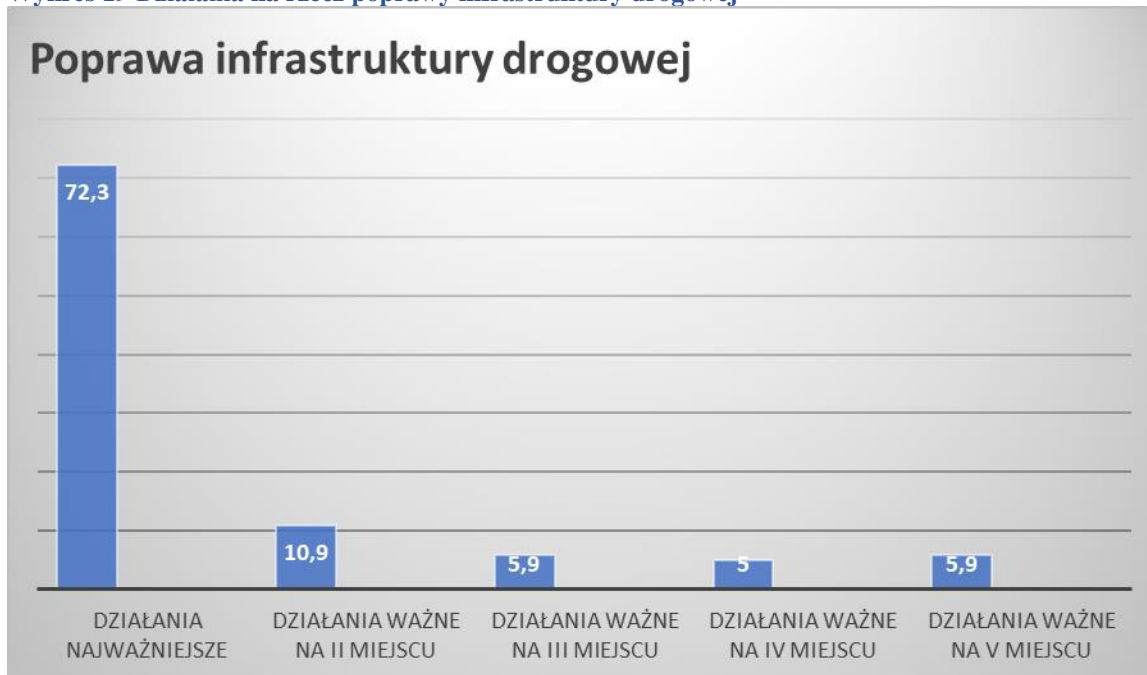
Wykres 18 Działania na rzecz poprawy gospodarki odpadami, ściekami

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 19 Działania na rzecz poprawy infrastruktury drogowej

Źródło: Opracowanie własne

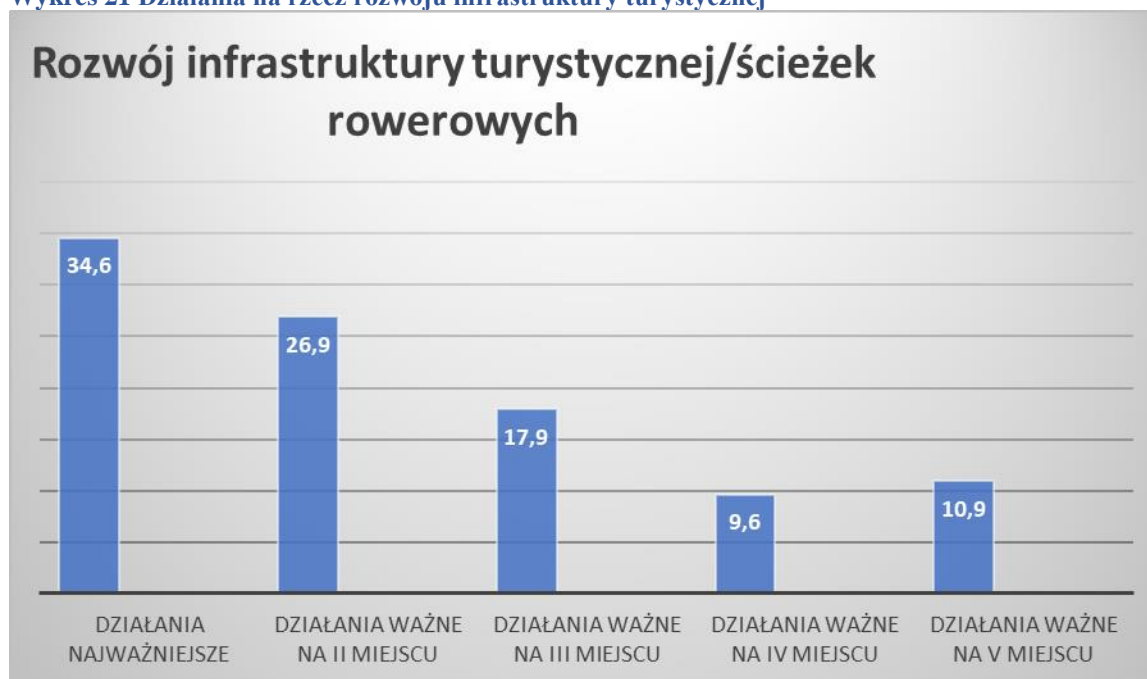
Wykres 20 Działania na rzecz poprawy stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 21 Działania na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 22 Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne

W powyższych diagramach przedstawiono najważniejsze działania według respondentów, które należałoby podjąć podczas procesu rewitalizacji w gminie. Wszystkie z wymienionych a kwestionariuszu propozycji osoby badane uznały za bardzo istotne dla rozwoju społecznego gminy. W czołówce najważniejszych działań uznano: poprawa infrastruktury drogowej (aż 72,3%), poprawa gospodarki odpadami i ściekami (43,9%) oraz działania na rzecz osób starszych i ich aktywizacja (40,9%). Pozostałe propozycje działań zostały ocenione na porównywalnym poziomie, ponad 30%. Analiza danych wskazuje, iż zarówno działania na rzecz

poprawy infrastruktury, jak i działania na rzecz mieszkańców są bardzo istotnymi kwestiami dotyczącymi poprawy życia mieszkańców Gminy Będzino.

Badania jakościowe przeprowadzone wśród sołtysów z wybranych wsi potwierdzają działania zaprezentowane w badaniach ilościowych. Wszyscy przedstawiciele wsi wskazali jako najważniejsze działanie poprawę infrastruktury dróg gminnych. Na drugim miejscu pojawiła się poprawa infrastruktury oświetlenia we wsiach, jak również remonty świetlic i zagospodarowanie terenów na cele rozwoju wsi. Wiele osób zwróciło uwagę na problem niskiego poziomu zaangażowania w życie wsi na rzecz ich mieszkańców. Zauważa się niechęć do bezinteresownej pomocy, społeczeństwa wiejskie najczęściej są podzielone, a w takiej atmosferze trudno jest cokolwiek stworzyć kreatywnego i pozytywnego na rzecz mieszkańców. W rozmowach zwrócono również uwagę na niezadowalającą komunikację publiczną w gminie. Wiele wsi pozostaje bez możliwości dojazdów do większych miast w dni wolne (soboty, niedziele), a kursujące prywatne przewozy osób nie spełniają zapotrzebowani mieszkańców gminy (np. Wierzchomino).

W pytaniu piątym respondenci poproszeni zostali o wskazanie miejsc, na których występują pewne problemy w uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych. Badane osoby mogły wskazać najwyżej trzy takie miejscowości, które według nich koncentrują na swoim terenie jak największą liczbę wymienionych kwestii problemowych.

Tabela 2 Koncentracja problemów na terenie miejscowości

Lp.	Wskazane problemy	Miejscowość na I miejscu	Miejscowość na II miejscu	Miejscowość na III miejscu
1	Miejsca o znacznej koncentracji problemów społecznych	Będzino Strzepowo Tymień	Będzino Kładno Pleśna	Wierzchomino Tymień Kładno
2	Miejsca o znacznej koncentracji zanieczyszczenia środowiska	Kiskowo Będzino Dobiesławiec	Kładno Śmiechów	Kładno Miłogoszcz
3	Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanych technicznie budynków	Tymień Wierzchomino Będzino	Wierzchomino	x
4	Miejsca o znacznej koncentracji zdegradowanej infrastruktury drogowej	Dobrzyca Śmiechów Tymień	Kładno Śmiechów Komory	Tymień Wierzchominko Łopienica
5	Obszary najbardziej niebezpieczne	Tymień Wierzchomino	Będzino	Będzino Wierzchomino

Źródło: Opracowanie własne

W ostatnim pytaniu ankietowym respondenci poproszeni zostali o podanie konkretnych propozycji przedsięwzięć, które ich zdaniem powinny zostać zrealizowane na terenie gminy w ramach procesu rewitalizacji. Odpowiedzi przebadanych osób zostały podzielone na wprowadzenie zmian w sferze społecznej oraz infrastrukturalnej.

Tabela 3 Propozycje przedsięwzięć wskazane przez respondentów

SPOŁECZNE	INFRASTRUKTURALNE
<p><u>Na I miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Aktywizacja osób starszych• Aktywizacja osób bezrobotnych• Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci• Tworzenie organizacji skupiających ludność wiejską np. koła gospodyń wiejskich, koła zainteresowań• Organizacja festynów wiejskich• Zmiana Rad Sołeckich	<p><u>Na I miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Budowa i modernizacja chodników w gminie• Budowa i modernizacja dróg gminnych• Remont świetlic wiejskich• Budowa ścieżek rowerowych• Modernizacja oświetlenia wsi w gminie• Budowa i modernizacja placów zabaw w miejscowościach gminy• Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie• Budowa mostów, mostków umożliwiających dojście do np. placów zabaw• Melioracja rowów
<p><u>Na II miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Zajęcia popularyzujące aktywność sportową dla mieszkańców gminy• Lepsza opieka zdrowotna• Poprawa bezpieczeństwa publicznego• Profilaktyka działań wychowawczych	<p><u>Na II miejscu znalazły się następujące działania:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Budowa remiz• Budowa boisk sportowych dla dzieci• Modernizacja terenów sportowo-rekreacyjnych• Remont budynków użyteczności publicznych np. ośrodka zdrowia• Montaż koszy na śmieci w miejscach tj. sklepy, przy chodnikach• Modernizacja przystanków autobusowych• Polepszenie komunikacji w gminie

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników, zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, a także zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji poprzez identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych. Prezentowana część to zatem określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne Gminy lub diagnozę, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia z jednej strony, a z drugiej lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, skoncentrowanym terytorialnie, inicjowanym i sterowanym przez Jednostkę Samorządu Terytorialnego, prowadzonym w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji konieczne jest stworzenie instrumentu, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany i zintegrowany.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022 to wieloletni program działań, który ma zapewnić integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników, mających na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej w trzech głównych obszarach:

- społecznym - poprzez działania zmierzające do zmniejszenia wykluczenia społecznego (marginalizacji, bezrobocia, ubóstwa) oraz przyczyniające się do wzrostu poziomu integracji mieszkańców;
- gospodarczym - poprzez tworzenie warunków do nowych miejsc pracy, powstawania nowych podmiotów, rozpowszechniania oraz ułatwiania aktywności gospodarczej;
- technicznym - poprzez poprawę stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych.

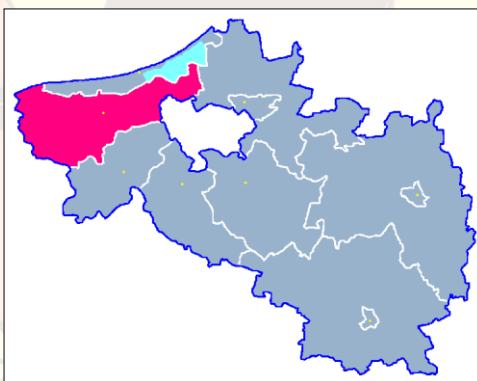
Niniejsza diagnoza obszaru przedstawia najważniejsze kwestie, na które może mieć wpływ opracowanie i realizacja LPR. Na podstawie szczegółowej diagnozy zostanie wyznaczony obszar zdegradowany, a następnie wyznaczony obszar podlegający rewitalizacji. LPR wskaże również najważniejsze problemy i potrzeby, a także zasoby i potencjał obszaru. Uzasadnia dobór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji. Diagnoza podkreśla wewnętrzną spójność obszaru nie tylko pod względem administracyjnym, ale przede wszystkim historycznym i kulturowym. W celu opracowania LPR zwrócono szczególną uwagę na pewne obszary oddziaływań, tj: uwarunkowania społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne i techniczne.

Wdrożenie programu rewitalizacji wpłynie pozytywnie na rozwój społeczno-kulturalny gminy, a tym samym przyczyni się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jednocześnie zwiększy się atrakcyjność gospodarcza gminy, a co za tym idzie stworzona zostanie szansa do powstania podmiotów gospodarczych i tworzenia nowych miejsc pracy. Będzie on również podstawą do ubiegania się o dofinansowanie na realizację niniejszych zadań.

Gmina Będzino to gmina wiejska w województwie zachodniopomorskim, w powiecie koszalińskim, położona na Pobrzeżu Koszalińskim. Siedzibą gminy jest wieś Będzino. Powierzchnia gminy obejmuje 16600 ha, a zamieszkuje ją 8522 mieszkańców. Gmina położona w północno-wschodniej części powiatu graniczy z następującymi gminami: od północy Mielno, od zachodu Ustronie Morskie i Dygowo, od południa Karlino i Biesiekierz, od wschodu Koszalin. Teren gminy jest rozlokowany w pasie Wybrzeża Bałtyckiego, obrębie Wybrzeża Słowińskiego, z przyległą od południa Równiną Białogardzką. Posiada 4,5 km bezpośredniego dostępu do Morza Bałtyckiego, co czyni ją gminą nadmorską z ogromnymi możliwościami rozwoju turystyki i agroturystyki.

Obraz 14 Położenie gminy na mapie powiatu koszalińskiego

Źródło: www.wikipedia.pl

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 11, która łączy Koszalin z Kołobrzegiem, a także droga wojewódzka nr 165, która prowadzi do Mielna. Występuje także linia kolejowa. Rozwój gminy Będzino z racji jego położenia geograficznego podlega w szczególności silnym oddziaływaniom zewnętrznym dwóch gmin: miasta Koszalin oraz turystycznej gminy Mielno. Od większych ośrodków turystycznych tj. Koszalina i Kołobrzegu dzieli Będzino zaledwie kilkanaście kilometrów, co stanowi doskonałe położenie dla rozwoju turystyki i gospodarki.

Północna część gminy jest równiną, o charakterze rolniczo-łąkowym, zaś południowa to pofałdowany obszar moreny dennej. Na terenie gminy występują niewielkie kompleksy lasu mieszanego oraz obszary bagienne. Obszar gminy znajduje się w krainie klimatycznej nadmorskiej. Klimat gminy cechuje się dużą zmiennością frontów atmosferycznych, co jest efektem oddziaływania morskich i kontynentalnych mas powietrza. Według podziału Polski na krainy klimatyczne obszar gminy Będzino należy do Krainy Pobrzeża Koszalińsko-Słupskiego i jest zaliczany do klimatów bałtyckich. Charakterystyczną cechą klimatu bałtyckiego są łagodne zimy, opóźnione i chłodne wiosny, chłodne lata oraz długie, ciepłe jesienie. Średnia roczna temperatura wynosi 7,7°C, przy temperaturze najcieplejszego miesiąca lipca rzędu 17°C i najchłodniejszego stycznia -0,8°C. Przeciętna roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 700mm, dominują wiatry z zachodu i północnego zachodu, wiejące z średnią prędkością 5,3 m/s.

Wody rzek przebiegających przez gminę oraz jeziora Jamno (wody jeziora należą do gminy Mielno) są silnie zanieczyszczone, zostały zakwalifikowane do III klasy czystości, a większość odcinków rzek uznana za nie odpowiadające normom tj.: rzeka Czerwona na całej długości, Strzeżenica od miejscowości Kazimierz do ujścia. Przyczyną zanieczyszczeń są ścieki bytowe z miejscowości usytuowanych nad rzekami oraz zanieczyszczenia obszarowe z otaczających użytków rolnych nawożonych mineralnie. Według danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, na terenie gminy Będzino nie odnotowuje się zagrożenia powodziowego. Gmina charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazową. Na niewielkim obszarze występują obok siebie krajobrazy: nadmorski, nadjeziorny i morenowy z licznymi pagórkami kemowymi. Przez gminę przepływa wspomniana rzeka Czerwona o niewielkich rozmiarach i głębokości; występuje tu jedno jezioro o powierzchni 8,0 ha w miejscowości Strachomino. Lokalna flora wyróżnia się różnorodnością ekosystemów i gatunków, do szczególnie cennych należą torfowiska wysokie w obrębie terenów leśnych na wododziale tzw. „Warnie Bagno” (rezerwat przyrody o pow. 300 ha) reprezentuje kopułowe torfowisko wysokie typu bałtyckiego, oraz „Wierzchomińskie Bagno” (rezerwat przyrody o pow. 43 ha). Warunki fizjograficzne analizowane z punktu widzenia osadnictwa są korzystne w obrębie wysoczyzny morenowej, niekorzystne w podmokłych, torfiastych i bagiennych obniżeniach.

Stan wodących elementów środowiska przyrodniczego gminy Będzino jest korzystny, mimo iż stopień przekształcenia środowiska naturalnego jest duży, co jest związane przede wszystkim z gospodarką rolną. Niekorzystnym zjawiskiem jest niski procent powierzchni leśnej w gminie, wynika to głównie z wysokiej żyzności gleby, która została zagospodarowana dla rolnictwa. Na terenie gminy występują tereny objęte ochroną prawną. Są nimi:

- Rezerwat przyrody Wierzchomińskie Bagno
- Rezerwat przyrody Warnie Bagno
- specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000: Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski; Warnie Bagno; Bukowy Las Górki
- użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 25,6 ha.
- starodrzew znajdujący się w parkach wiejskich, podworskich, krajobrazowych oraz na cmentarzach, obejmujący następujące obiekty: buki, dęby, klony, lipy, świerki, jedlice, żywotniki, wiązy, klony, jesiony, jodły, buki odmiany purpurowej, kasztanowce.
- lasy ochronne o funkcji „lasu cenne przyrodniczo” oraz wodochronne.

Na obszar gminy Będzino składa się 24 sołectw oraz 45 miejscowości. Cechą znaną terenu jest występowanie dużej ilości osad przynależnych do gminy Będzino. Poniższa tabela zawiera zestawienie wszystkich miejscowości w gminie.

Tabela 4 Struktura miejscowości gminnych

Lp.	Nazwa miejscowości	Rodzaj miejscowości
1	Barnin	Osada wsi Będzinko
2	Barninek	Osada wsi Dobiesławiec
3	Będzino	Wieś
4	Będzinko	Wieś
5	Borkowice	Wieś
6	Dobiesławiec	Wieś
7	Dobre	Wieś
8	Dobre Małe	Osada wsi Dobre
9	Dobrzyca	Wieś
10	Dworek	Osada wsi Kiskowo
11	Kazimierz Pomorski	Osada wsi Łekno
12	Kiskowo	Wieś
13	Kładno	Wieś
14	Komory	Wieś
15	Łasin Koszaliński	Osada wsi Tymień
16	Łekno	Wieś
17	Łopienica	Wieś
18	Łubniki	Osada wsi Mścice
19	Malinowo	Osada wsi Dobiesławiec
20	Mączno	Osada wsi Łekno
21	Miłogoszcz	Wieś
22	Mścice	Wieś
23	Pakowślaw	Osada wsi Popowo
24	Pleśna	Wieś
25	Podamirowo	Osada wsi Dobiesławiec
26	Podbórz	Osada wsi Smolne
27	Popowo	Wieś

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

28	Przybyradz	Wieś
29	Radomno	Osada wsi Dobiesławiec
30	Skrzeszewo	Wieś
31	Słowienkowo	Wieś
32	Smolne	Wieś
33	Stoisław	Osada wsi Dobre
34	Strachomino	Wieś
35	Strzepowo	Wieś
36	Strzeżenice	Wieś
37	Śmiechów	Wieś
38	Świercz	Osada wsi Dobre
39	Tymień	Wieś
40	Uliszki	Osada wsi Dobrzyca
41	Wiciaże Pierwsze	Osada wsi Tymień
42	Wierzchominko	Wieś
43	Wierzchomino	Wieś
44	Zagaje	Osada wsi Będzinko
45	Ziębrze	Osada wsi Popowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Tabela 5 Struktura sołectw na terenie Gminy Będzino

Lp.	Sołectwo	Miejscowości przynależne
1	Będzinko	Będzinko, Barnin, Zagaje
2	Będzino	Będzino
3	Dobiesławiec	Barninek, Dobiesławiec, Podamirowo, Radomno
4	Dobre	Dobre, Dobre Małe, Świercz
5	Dobrzyca	Dobrzyca
6	Kiszkowo	Dworek, Kiszkowo

7	Kładno	Kładno, Pleśna
8	Komory	Komory
9	Łekno	Kazimierz Pomorski, Łekno, Mączno
10	Łopienica	Łopienica, Łasin Koszaliński, Wiciąże Pierwsze
11	Mścice	Łubniki, Mścice, Przybyradz
12	Popowo	Pakosław, Popowo, Ziębrze
13	Skrzeszewo	Skrzeszewo
14	Słowienkowo	Słowienkowo
15	Smolne	Smolne, Podbórz
16	Stoisław	Stoisław
17	Strachomino	Strachomino
18	Strzepowo	Strzepowo
19	Strzeżenice	Strzeżenice
20	Śmiechów/ Borkowice	Borkowice, Miłogoszcz, Śmiechów
21	Tymień	Tymień
22	Uliszki	Uliszki
23	Wierzchominko	Wierzchominko
24	Wierzchomino	Wierzchomino

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W diagnozie uwarunkowań społecznych, gospodarczych, technicznych, środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych wszystkie dane dotyczące poszczególnych czynników, które dotyczą osad zostały wliczone do wsi, do której przynależą terytorialnie. Dlatego też analiza czynników oparta została na 25 miejscowościach gminy Będzino. Na tej podstawie wszystkie diagnozy poszczególnych uwarunkowań wykazały obszary zdegradowane, wymagające wprowadzenia zmian i potrzeby rewitalizacji.

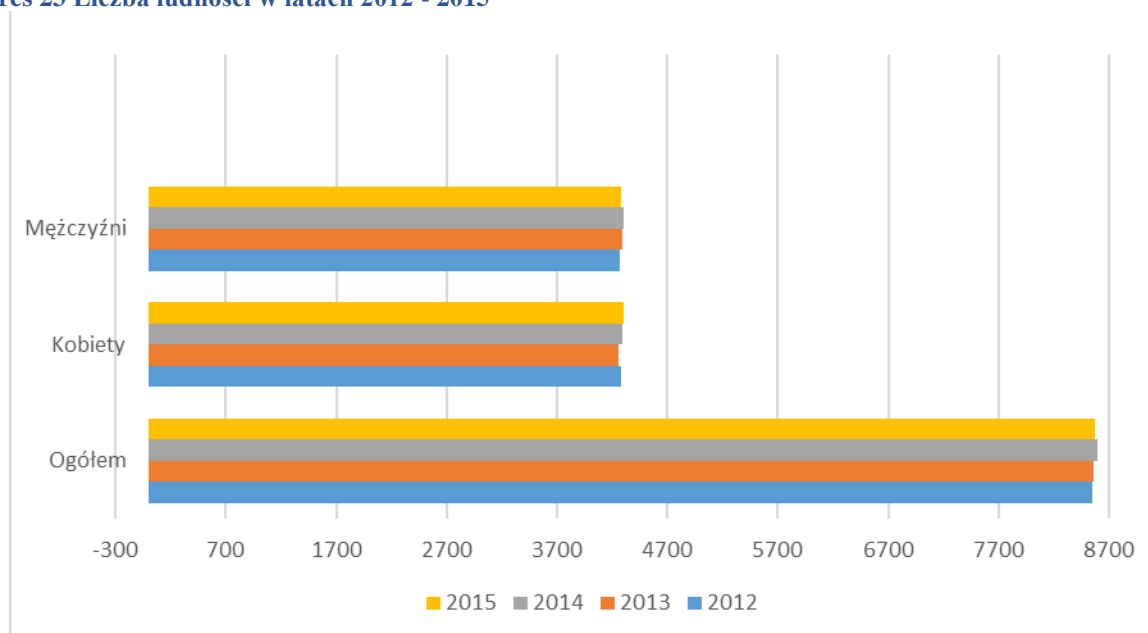
STRUKTURA SPOŁECZNA

Gmina Będzino zamieszkiwana jest przez 8522 mieszkańców (dane z marca 2017 r.). W stosunku do lat poprzednich zauważa się nieznaczny spadek ludności w gminie. Od roku 2014 spadek ten wynosi ok. 20 osób zamieszkującej badany teren. Natomiast udział populacji gminy w populacji powiatu koszalińskiego i

województwa zachodniopomorskiego wynosi odpowiednio 13% i odpowiednio 0,5%. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 51 osób na km², co plasuje gminę na 4. miejscu w powiecie.

Wykres 23 Liczba ludności w latach 2012 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Kompleksowa analiza stanu ludności w poszczególnych miejscowościach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 6 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności
1	Będzino	494
2	Będzinko	317
3	Borkowice	149
4	Dobiesławiec	232
5	Dobre	865
6	Dobrzyca	821
7	Kiszkowo	243
8	Kładno	157
9	Komory	50
10	Łekno	360
11	Łopienica	105
12	Miłogoszcz	81

13	Mścice	1733
14	Pleśna	21
15	Popowo	174
16	Skrzeszewo	79
17	Słowienkowo	161
18	Smolne	132
19	Strachomino	272
20	Strzepowo	286
21	Strzeżenice	236
22	Śmiechów	214
23	Tymień	973
24	Wierzchominko	93
25	Wierzchomino	274
RAZEM		8522

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

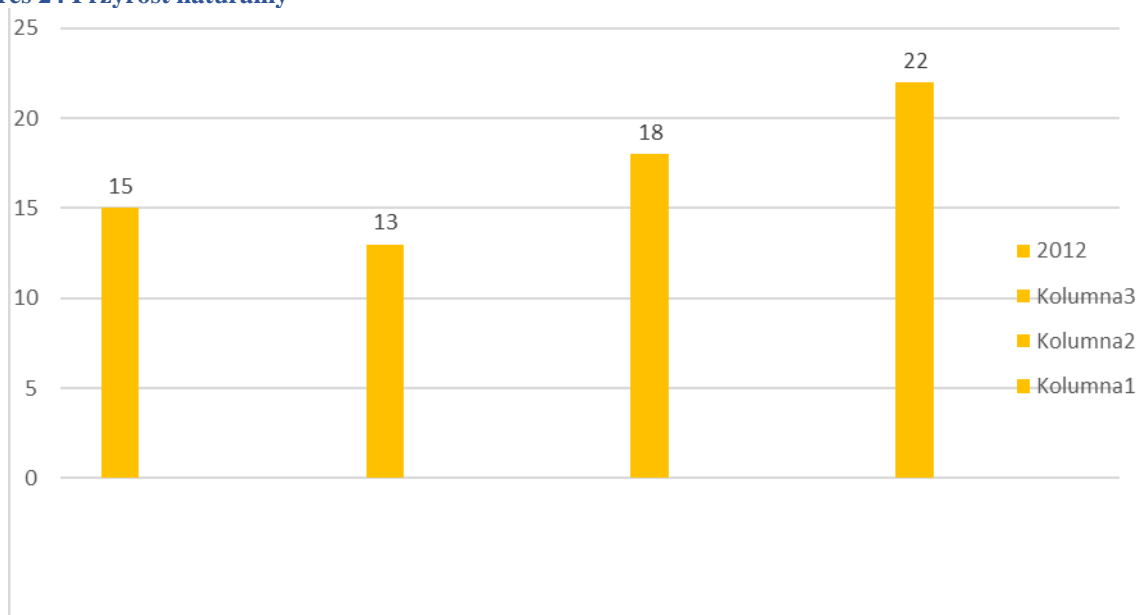
Gmina charakteryzuje się znikomym dodatnim saldem migracji ludności rekompensowanym przyrostem naturalnym. Dla gminy Będzino zakłada się rosnący trend przyrostu naturalnego oraz dodatnie saldo ruchu migracyjnego. Obecnie na terenie gminy jest wystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna uzupełniana usługami występującymi z sąsiadującym z nią miastem powiatowym Koszalinem. Gmina Będzino plasuje się na 1. miejscu pod względem przyrostu naturalnego (razem z gminą Świeszyno), a w zakresie salda migracji znajduje się na 5 pozycji w powiecie koszalińskim.

Należy w działaniach rewitalizacyjnych uwzględnić taką aktywność, która pozwoli przypuszczać, że z Gminy nie będą odpływać przede wszystkim ludzie młodzi. Należy młodym osobom, szczególnie młodzieży, zapewnić miejsce wspólnej aktywności i wspólnych spotkań. Taka integracja będzie w przyszłości sprzyjać budowaniu umiejętności komunikacji, a także budowaniu poczucia przynależności do społeczności lokalnej.

Aby tak się stało należy kreować dobre warunki dla rozwoju mieszkańców nie tylko pod względem społecznym, ale również pod względem gospodarczym (np. stwarzanie możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym tworzeniem miejsc pracy) a także technicznym (np. poprawa dróg, odpowiednie oświetlenie, chodniki).

Wykres 24 Przyrost naturalny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W celu analizy sytuacji społecznej i gospodarczej gminy istotne znaczenie ma struktura jej mieszkańców w podziale na podstawowe grupy funkcjonalne (wiek przedprodukcyjny 0 - 17 lat, wiek produkcyjny 18 – 59/64 lat i wiek poprodukcyjny powyżej 60/65 lat) oraz zmiany jakie wystąpią w tych relacjach w kolejnych najbliższych i dalszych latach. Jak wynika z analizy danych statystycznych od roku 2012 zauważa się niekorzystne zjawisko spadku osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2012 odnotowano 1689 osób, w 2013 – 1628, w 2014 – 1610, z kolei w 2015 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 1558. Jest to niekorzystne zjawisko społeczne na terenie gminy, które skutkować będzie w najbliższych latach znacznym spadkiem osób w wieku produkcyjnych, a w perspektywie kolejnych dziesięcioleci zwiększeniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Analogicznie do spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Od 2012 roku zauważa się wzrost tej grupy ludzi nieaktywnych zawodowo o śr. 70 osób rocznie. Tak znaczny wzrost ludzi nieaktywnych zawodowo może determinować trudności, związane z utrzymywaniem osób starszych przez społeczeństwo aktywne zawodowo, a które mogą pojawić się za kilkanaście lat.

Zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym generuje dwa zjawiska - z jednej strony jest wtedy szansa, że osoby w wieku produkcyjnym wymienią starsze pokolenie na rynku pracy, z drugiej strony jednak zwiększająca się liczba seniorów generuje potrzeby związane z zapewnieniem im odpowiedniej opieki, aktywizacji społecznej, form spędzania wolnego czasu. Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują dla swojego ogólnego dobrostanu posiadać poczucie kontroli nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej.

W związku z tym istnieje potrzeba aktywizacji społecznej seniorów, aby w sytuacji kiedy ich liczba w gminie będzie rosła, działania w ramach procesu rewitalizacji przyniosły już platformę wspomagającą aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym i tym samym dały im poczucie kontroli nad własnym życiem a także poczucie związania ze społecznością lokalną.

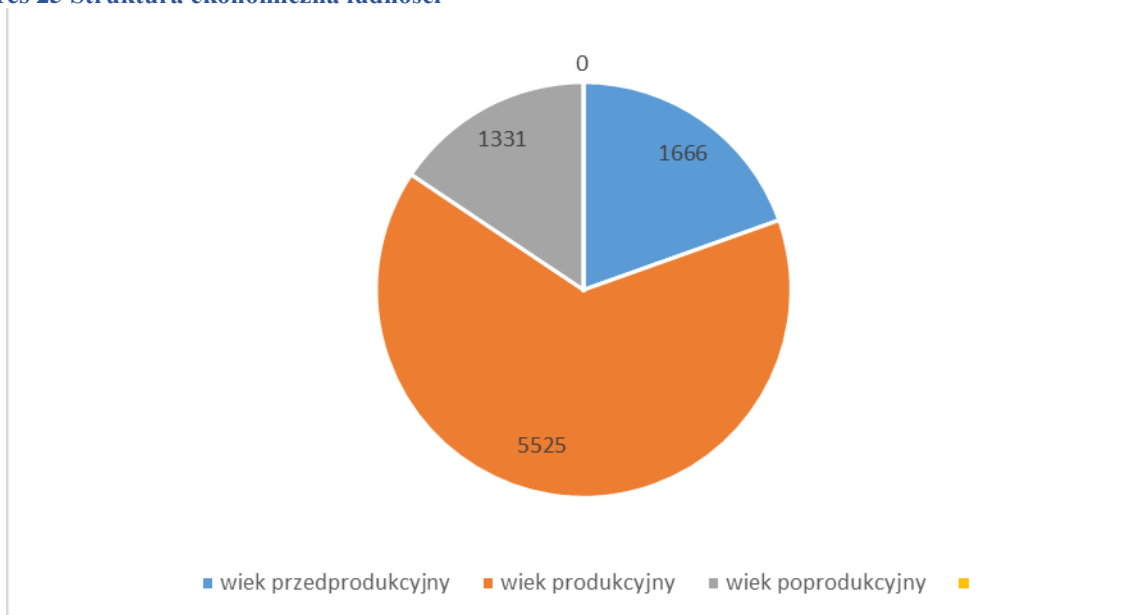
Tabela 7 Struktura wieku mieszkańców

Lp.	Miejscowość	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny
1	Będzino	96	73
2	Będzinko	69	43
3	Borkowice	29	34
4	Dobiesławiec	57	28
5	Dobre	141	99
6	Dobrzyca	146	130
7	Kiszkowo	63	32
8	Kładno	22	32
9	Komory	10	7
10	Łekno	61	70
11	Łopienica	21	19
12	Miłogoszcz	19	17
13	Mścice	364	275
14	Pleśna	2	7
15	Popowo	30	28
16	Skrzeszewo	9	13
17	Słowienkowo	36	30
18	Smolne	33	19
19	Strachomino	58	52
20	Strzepowo	57	46
21	Strzeżenice	56	24
22	Śmiechów	40	32
23	Tymień	170	161
24	Wierzchominko	16	20
25	Wierzchomino	61	31
RAZEM		1666	1322

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wykres 25 Struktura ekonomiczna ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

BEZROBOCIE

Analiza uwarunkowań społecznych na terenie gminy obejmuje konieczność rozpoznania danych dotyczących bezrobocia, w związku z tym pozyskano dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie dotyczące ilości zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie Gminy Będzino. Z pozyskanych danych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2016 r. liczba osób bezrobotnych wyniosła 482. Poniżej została przedstawiona struktura osób z podziałem na miejscowości gminne.

Tabela 8 Struktura osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Bezrobocie
1	Będzino	494	28
2	Będzinko	317	16
3	Borkowice	149	7
4	Dobiesławiec	232	19
5	Dobre	865	63
6	Dobrzyca	821	38
7	Kiszkowo	243	18
8	Kładno	157	13
9	Komory	50	0

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

10	Łekno	360	19
11	Łopienica	105	9
12	Miłogoszcz	81	4
13	Mścice	1733	67
14	Pleśna	21	0
15	Popowo	174	9
16	Skrzeszewo	79	4
17	Słowienkowo	161	6
18	Smolne	132	8
19	Strachomino	272	17
20	Strzepowo	286	18
21	Strzeżenice	236	12
22	Śmiechów	214	11
23	Tymień	973	54
24	Wierzchominko	93	7
25	Wierzchomino	274	27
RAZEM		8522	474

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę bezrobotnych w Gminie Będzino na przestrzeni lat 2012-2016, można zaobserwować występującą ogólną tendencję spadkową. Podobnie jak w całym kraju, także w Gminie Będzino obserwuje się przewagę kobiet wśród osób bezrobotnych, tj. średnio 55,0% wszystkich osób bezrobotnych stanowią kobiety. Z zestawienia zamieszczonego poniżej zaobserwować można znaczny spadek bezrobocia na terenie gminy od roku 2013.

Tabela 9 Struktura osób bezrobotnych w latach 2012 - 2016

Bezrobocie	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	741	794	651	576	482
Mężczyźni	322	384	286	250	206
Kobiety	419	410	365	326	276

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Na przestrzeni ostatnich czterech lat zaobserwować można spadek poziomu bezrobocia w gminie o prawie 40 %. Jest to bardzo zadowalający wskaźnik, który urzeczywistnia fakt spadku poziomu osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia. Niewątpliwie stan ten wynika z możliwości rozwojowych gminy, nowych inwestycji i perspektyw. Jednakże w dalszym ciągu w dużej mierze z problemami bezrobocia borykają się takie miejscowości jak Mścice, Tymień czy Dobrzyca. W dalszym ciągu w tych wsiach znaczna część społeczeństwa pozostanie nieaktywna zawodowo, co negatywnie wpływa na rozwój tych terenów. Najwięcej osób pozostających bez pracy odnotowano w miejscowościach: Dobrzyca - 38 osób, Mścice – 63, Stoisław – 32 osoby oraz we wsi Tymień, gdzie bez pracy pozostaje 48 osób. Wysoki poziom bezrobocia

wpływa również na inne czynniki społeczne tj. korzystanie z pomocy społecznej, zadłużenia mieszkańców, problemy wychowawcze i bezpieczeństwa mieszkańców.

Należy zwrócić uwagę na konieczność monitorowania sytuacji bezrobocia przez instytucje rynku pracy, ponieważ ustawowo mają one wspierać osoby zagrożone wykluczeniem społecznym wynikającym z braku pracy i jednocześnie braku środków do życia.

Szczególny nacisk należy położyć na liczbę bezrobotnych kobiet w stosunku do bezrobotnych mężczyzn. Polski rynek pracy generalnie charakteryzuje się większym udziałem procentowym bezrobotnych kobiet.

Długotrwałe bezrobocie kobiet przyczynia się do poczucia braku bezpieczeństwa w związku z często trudną sytuacją finansową. To z kolei może przyczyniać się to redefinicji planów związanych z założeniem rodziny. Ważna jest aktywizacja bezrobotnych kobiet zarówno tych, które doświadczają braku pracy długotrwanie jak i tych, które decydując się na macierzyństwo i po urlopie związanym z opieką nad dzieckiem nie mogą odnaleźć się na rynku pracy.

Dodatkowo należy pamiętać, że brak środków do życia wynikające z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne zaczynają zarówno pod względem ich emocji (przestają wierzyć w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestają poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (nie uczestniczą w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) nie widzieć sensu w staraniach się o pracę, we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Wspomniane wyżej tereny zostały zaliczone do obszarów zdegradowanych społecznie, dla których niewątpliwą kwestią wydaje się wdrożenie programów naprawczych i rewitalizacyjnych, które będą obejmować aktywizację zawodową mieszkańców, stworzenie miejsca, w którym będą spotykać się osoby potrzebujące aktywizacji zawodowej oraz miejsca, gdzie będą mogli wykonywać drobne prace na rzecz społeczności lokalnej, aby zwiększyć ich poczucie przynależności do społeczności i tym samym niwelować omówiona wcześniej wyuczoną bezradność, która przyczynia się do wykluczenia społecznego.

POMOC SPOŁECZNA

Analizując uwarunkowania społeczne Gminy Będzino należy wziąć pod uwagę również inne aspekty niż bezrobocie, przyrost naturalny, czy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Ważnym czynnikiem w obiektywnej diagnozie jest również poziom korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie. Z danych tej instytucji wynika, iż najczęściej z różnych form wsparcia korzystają osoby ze wsi, gdzie poziom bezrobocia jest największy. Pod uwagę należy wziąć zasiłki stałe, celowe i okresowe, jakie są udzielane mieszkańcom, jak również liczbę zasiłków na dożywianie dzieci z terenu gminy. Tabela poniżej zawiera liczbowe dane pomocy udzielanej w poszczególnych miejscowościach w podziale

na ilość przyznanych zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz pomoc w dożywianiu dzieci.

Tabela 10 Struktura zasiłków w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnik			
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci
1	Będzino	494	2	15	14	15
2	Będzinko	317	2	11	5	3
3	Borkowice	149	0	3	1	5
4	Dobiesławiec	232	0	9	13	5
5	Dobre	865	4	21	26	7
6	Dobrzyca	821	1	25	11	12
7	Kiszkowo	243	2	10	10	9
8	Kładno	157	1	10	4	1
9	Komory	50	0	0	1	0
10	Łekno	360	4	5	5	7
11	Łopienica	105	1	9	8	5
12	Miłogoszcz	81	0	0	1	2
13	Mścice	1733	7	38	31	14
14	Pleśna	21	0	1	0	0
15	Popowo	174	0	9	6	5
16	Skrzeszewo	79	1	0	0	0
17	Słowienkowo	161	0	8	5	6
18	Smolne	132	1	7	3	2
19	Strachomino	272	0	17	7	14
20	Strzepowo	286	0	15	6	7
21	Strzeżenice	236	0	6	3	4
22	Śmiechów	214	4	9	8	2
23	Tymień	973	5	39	29	26
24	Wierzchominko	93	0	2	2	3
25	Wierzchomino	274	3	14	16	15
RAZEM		8522	38	283	215	169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Powyższe dane wskazują, że mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z pomocy GOPS w postaci zasiłków okresowych. Należy podkreślić fakt, iż niewątpliwie poziom bezrobocia ma decydujący

wpływ na korzystanie z tych form pomocy. Im bezrobocie jest niższe, to niższe są również formy wsparcia udzielane przez Ośrodek Pomocy. I analogicznie rzecz ujmując – im wyższe bezrobocie w danej wsi, tym więcej zauważa się potrzeb mieszkańców na korzystanie z wszelkiego rodzaju zasiłków. Biorąc pod uwagę czynnik dożywienia dzieci w szkołach należy zwrócić uwagę na fakt, iż jest on wyższy wyłącznie w miejscowościach, w których jest znaczna większość mieszkańców. Można przyjąć, że średnia ilość osób korzystających z pomocy w postaci dożywiania dzieci wynosi ok. 9 osób w miejscowości.

Czynnikiem dodatkowym, jaki został wzięty pod uwagę przy rozważaniach problemów społecznych jest poziom zadłużenia lokali mieszkalnych na terenie Gminy Będzino. Analogicznie, jak pozostałe problemy społeczne, jest on związany z poziomem bezrobocia w danych wsiach. Jak wynika z danych otrzymanych z gminy aż 629 lokali mieszkalnych jest zadłużonych dłużej niż 3 miesiące. Oznacza to brak środków finansowych na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem mieszkań i budynków mieszkalnych. Średnio w każdej miejscowości aż 25 lokali jest zadłużonych. Poniżej przedstawiono dane liczbowe ilości zadłużonych lokali na terenie gminy w poszczególnych miejscowościach objętych diagnozą.

Tabela 11 Zadłużenie lokali mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy
1	Będzino	27
2	Będzinko	27
3	Borkowice	12
4	Dobiesławiec	24
5	Dobre	60
6	Dobrzyca	35
7	Kiszkowo	23
8	Kładno	12
9	Komory	5
10	Łekno	33
11	Łopienica	11
12	Miłogoszcz	6
13	Mścice	125
14	Pleśna	11

15	Popowo	10
16	Skrzeszewo	2
17	Słowienkowo	14
18	Smolne	10
19	Strachomino	22
20	Strzepowo	29
21	Strzeżenice	25
22	Śmiechów	18
23	Tymień	61
24	Wierzchominko	8
25	Wierzchomino	19
RAZEM		629

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

BEZPIECZEŃSTWO I EDUKACJA

Gmina Będzino według danych i informacji przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Koszalinie uchodzi za jedną z bezpieczniejszych gmin na terenie powiatu. W przeciągu ostatnich lat odnotowano spadek podjętych interwencji oraz spadek liczby przestępstw. Na przestrzeni lat 2012-2016 liczba podjętych interwencji w gminie Będzino wyniosła łącznie – 4785. Liczba odnotowanych i stwierdzonych przestępstw w omawianym okresie wynosi 606. Z kolei liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez Policję, dla Gminy Będzino, łącznie dla lat 2013-2016 – wynosi 31. Przytoczone statystyki potwierdzają wysoki poziom bezpieczeństwa w gminie oraz niski wskaźnik dokonywanych przestępstw. Jest to niewątpliwie wielkim atutem gminy, jednakże należy w dalszym ciągu prowadzić wszelkiego rodzaju zajęcia profilaktyczne mające na celu podtrzymanie takiego stanu.

W gminie Będzino przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje już od 18 lat punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, działa grupa AA „Tęcza”. Sprawcami i ofiarami przemocy w rodzinie zajmuje się zespół interdyscyplinarny, policja oraz komisja ds. uzależnień. GOPS w oparciu o opracowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi działalność w zakresie sześciu podstawowych zadań własnych gminy, które są niekierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności na zmiany postępowania dzieci i młodzieży poprzez odpowiednią edukację szkolną. Jednostka posiada konkretne działania skierowane do ludzi z problemem alkoholowym i ich rodzin. W swoim zakresie ofiaruje pomoc ludziom z problemami uzależnień alkoholowych, narkotyków, a także ludziom

dopuszczających się przemocy w rodzinie itp.

W roku 2016 swoją działalność w Gminie Będzino zakończyła Straż Gminna. W latach 2008 – 2015 zarejestrowała aż 3162 interwencje na terenie gminy. Z analizy wynika, iż zdecydowana większość interwencji straży miała miejsce w miejscowościach o największej populacji ludzi. Średnio można przyjąć, iż ilość interwencji w jednym roku wynosiła: 395, a miesięczna - 32 interwencje.

Tabela 12 Liczba interwencji straży gminnej w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba interwencji straży gminnej w latach 2008 – 2015
1	Barnin	11
2	Barninek	0
3	Będzino	271
4	Będzinko	61
5	Borkowice	74
6	Dobiesławiec	91
7	Dobre	139
8	Dobre Małe	13
9	Dobrzyca	202
10	Dworek	29
11	Kazimierz Pomorski	51
12	Kiszkowo	24
13	Kładno	106
14	Komory	11
15	Łasin Koszaliński	31
16	Łekno	202
17	Łopienica	49
18	Łubniki	8
19	Malinowo	0
20	Mączno	15

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

21	Miłogoszcz	14
22	Mścice	464
23	Pakosław	6
24	Pleśna	86
25	Podamirowo	58
26	Podbórz	3
27	Popowo	107
28	Przybyradz	2
29	Radomno	0
30	Skrzeszewo	12
31	Słowienkowo	81
32	Smolne	43
33	Stoisław	100
34	Strachomino	80
35	Strzepowo	60
36	Strzeżenice	108
37	Śmiechów	48
38	Świercz	0
39	Tymień	333
40	Uliszki	11
41	Wiciąże Pierwsze	3
42	Wierzchominko	25
43	Wierzchomino	96
44	Zagaje	19
45	Ziębrze	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Straży Gminnej

W celu zmniejszenia liczby osób uzależnionych ważne byłoby stworzenie warunków, miejsca, aby osoby uzależnione mogły się spotykać a także uczestniczyć w dodatkowych zajęciach mających na celu organizację ich czasu wolnego, a także w zajęciach wspomagających ich drogę wychodzenia z nałogów. Miejsce i warunki realizacji specjalistycznych działań należy uwzględnić w działaniach

rewitalizacyjnych.

Na terenie Gminy Będzino funkcjonują dwie placówki wychowania przedszkolnego, cztery szkoły podstawowe oraz dwa gimnazja.

Tabela 13 Placówki edukacyjne na terenie Gminy Będzino

Szkoły	Przedszkola
Zespół Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach	Przedszkole Samorządowe w Będzinie
Zespół Szkół im. Kardynała Ignacego Jeża w Tymieniu	Przedszkole Samorządowe Promyki Bałtyku w Mościcach
Szkoła Podstawowa w Dobrzycy	
Szkoła Podstawowa w Będzinie z siedzibą w Łeknie	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W roku 2015 w placówkach wychowania przedszkolnego znajdowało się 927 dzieci, w szkołach podstawowych uczyło się w 30 oddziałach 496 uczniów, a w gimnazjach w 11 oddziałach łącznie uczyło się 232 osoby. Liczba uczniów, które przypadają na 1 oddział w szkołach wynosi średnio 16 dzieci w podstawowych, a 21 w gimnazjalnych.

Analizując uwarunkowania społeczne należy zwrócić uwagę również na czynniki dotyczące edukacji, a dokładniej problemów wychowawczych jakie występują w ww. placówkach. Z danych uzyskanych ze szkół wynika, iż problemy te nie odbiegają w żaden sposób od problemów innych szkół i placówek kształcenia. Do najważniejszych zaliczyć można pobicia, wagarowanie, palenie papierosów, stosowanie wulgaryzmów, kradzieże oraz łamanie wszelkich norm i zasad funkcjonowania w szkole, jak i łamanie regulaminów obowiązujących na terenie jednostek kształcących. Poniżej przedstawiono natężenie problemów wychowawczych Zespół Szkół w Tymieniu z podziałem na miejscowości:

Tabela 14 Natężenie problemów wychowawczych na terenie placówek edukacyjnych

Miejscowość	Natężenie problemów wychowawczych
Strachomino	Trudne środowisko rodzinne, rodzice sporadycznie utrzymują kontakt ze szkołą. Małe zainteresowanie osiągnięciami dzieci. Duże bezrobocie, rodziny dysfunkcyjne. Brak zainteresowania nauką ze strony dzieci. Dużym problemem jest palenie papierosów przez uczniów. Relacje pomiędzy uczniami a nauczycielami są dobre. Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie. Dzieci chętnie uczestniczyły w zajęciach sportowych. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Kładno	Rodzice systematycznie utrzymują kontakt ze szkołą. Nie występują większe problemy wychowawcze. Uczniowie systematycznie czytają lektury szkolne oraz inne książki. Uważają, że uczenie się to sposób na zapewnienie sobie sukcesu. Relacje pomiędzy uczniami są dobre. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
Tymień	Środowisko bardzo zróżnicowane. Część rodziców wykazuje duże

	<p>zainteresowanie osiągnięciami szkolnymi swoich dzieci. Uczniowie ci systematycznie uczą się i odrabiają lekcje, czytają lektury szkolne. Zdobytą wiedzę stosują w praktyce, chętnie do szkoły. Istnieje pewna grupa rodziców w ogóle nie zainteresowana. Dużym problemem jest palenie papierosów przez uczniów, wagary. Uczą się tylko po to, aby ukończyć gimnazjum, mają trudności w nauce. Troje uczniów pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</p>
Łopienica	<p>Rodzice interesują się postępami dzieci w szkole. Trudne środowisko rodzinne ze względu na bezrobocie rodziców. Nie występują większe trudności wychowawcze. Dzieci chętnie pomagają rodzicom w pracach domowych i polowych. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</p>
Śmiechów	<p>Rodzice bardzo zaangażowani w życie szkoły. Systematycznie utrzymują kontakt z nauczycielami i wychowawcą. W ważnych wydarzeniach klasowych i szkolnych uczestniczą rodzice. Są dzieci zdolne, osiągające wysokie wyniki w nauce. Uczenie sprawia im przyjemność, pragną osiągnąć w życiu sukces. Dużą jednak część stanowią dzieci u których występuje brak zainteresowania nauką, lenistwo oraz popadają w konflikty z rówieśnikami. Szkoda im czasu na naukę, gdyż mają wiele ciekawszych zajęć.</p>
Smolne	<p>Środowisko biedne, duże bezrobocie. Rodziny zagrożone alkoholizmem. Dzieci są zachęcane do nauki przez nauczycieli. Pomimo tego nie wykorzystują swojego potencjału. Mają trudności w nauce. Dzieci mają ograniczony dostęp do kultury (kino, biblioteka, świetlica).</p>
Dobrzyca	<p>Rodzice aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, interesują się postępami swoich dzieci w nauce i zachowaniu. Istnieje jednak duża grupa dzieci, które nie przykładają się do nauki, są nieprzygotowane do zajęć, nie odrabiają lekcji. Według nich powodzenie w życiu w niewielkim stopniu zależy od wykształcenia. Jedno dziecko pod opieką Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</p>
Wierzchomino	<p>Trudne środowisko wychowawcze. Rodziny dysfunkcyjne, nie utrzymujące kontaktu ze szkołą. Niektóre zagrożone alkoholizmem. Uczniowie uczą się niesystematycznie. Uczą się tylko po to, aby ukończyć gimnazjum, niekiedy powtarzając klasę. Dzieci są wycofane i zamykają się w sobie, albo są agresywne i popadają w konflikty z rówieśnikami.</p>
Wierzchominko	<p>Rodzice interesują się postępami dzieci. Nie występują większe problemy wychowawcze. Dzieci starają uczyć się systematycznie, osiągają dość dobre oceny w nauce, chętnie przychodzą do szkoły, czują się w niej bezpiecznie. Relacje między uczniami a nauczycielami są dobre.</p>
Miłogoszcz	<p>Nie występują problemy wychowawcze. Rodzice angażują się w życie klasy i szkoły biorąc udział w różnorodnych imprezach. Część uczniów jest ambitna, osiąga wysokie wyniki w nauce, ma zainteresowania poza szkolne. Również są uczniowie, którzy mają dość duże problemy w nauce, uczą się niesystematycznie.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z placówek edukacyjnych

Na podstawie danych przekazanych z placówek edukacyjnych zaobserwowano następujące problemy wychowawcze:

1. Palenie papierosów – 12 uczniów pali papierosy, w tym: 2 uczniów z Będzina, 1 uczeń z Będzina, 2 z Mścic, 1 z Dobrzycy, 2 z Dworka, 1 z Popowa, 1 z Dobrego Małego, 1 ze Słowienkowa i 1 z Kazimierza Pomorskiego.
2. Wagary, ucieczki z lekcji – w zasadzie to ta sama grupa uczniów co powyżej, wiąże się to z tym, że uczniowie by móc zapalić, uciekają z lekcji. Wśród uczniów wagarujących 2 jest z Będzina, 1 z Będzina, 1 ze Słowienkowa, 1 z Dobrego Małego, 1 z Kazimierza Pomorskiego, 1 z Dworka, 1 z Mścic. Razem to 8 uczniów.
3. Częste spóźnianie się na lekcje – 8 uczniów, w tym: 2 z Będzina, 1 z Będzina, 1 z Dworka, 1 z Kazimierza Pomorskiego, 1 z Dobrego Małego i 2 z Mścic.
4. Bójki, pobicia – 2 uczniów- 1 z miejscowości Zagaje, 1 z Będzina.
5. Samookaleczenie się – 6 uczniów, w tym 4 z Będzina, 2 z Mścic.
6. Trudności w realizacji obowiązku szkolnego (częste nieobecności, które nie są wagarami) – 7 uczniów, w tym: 2 ze Stoisławia, 2 z Koszalina, i po 1 osobie z Mścic, Popowa i Kazimierza Pomorskiego.
7. Kradzieże – kradzieże drobiazgów przez dzieci w klasach młodszych – 2 dzieci z Dobiesławca i Popowa, kradzież w starszym wieku – 1 uczeń z Kazimierza Pomorskiego.
8. Zachowania agresywne, nieadekwatne do sytuacji -7 uczniów, w tym 3 ze Stoisławia, 2 z Mścic i po 1 uczniu z Będzina i Kazimierza Pomorskiego.
9. Łamanie norm i zakazów – 14 uczniów, w tym po 2 uczniów z miejscowości: Mścice, Będzino, Będzinko i Dworek, a po 1 uczniu z: Dobrzycy, Stoisławia, Zagajów, Kazimierza Pomorskiego, Dobrego Małego i Słowienkowa.

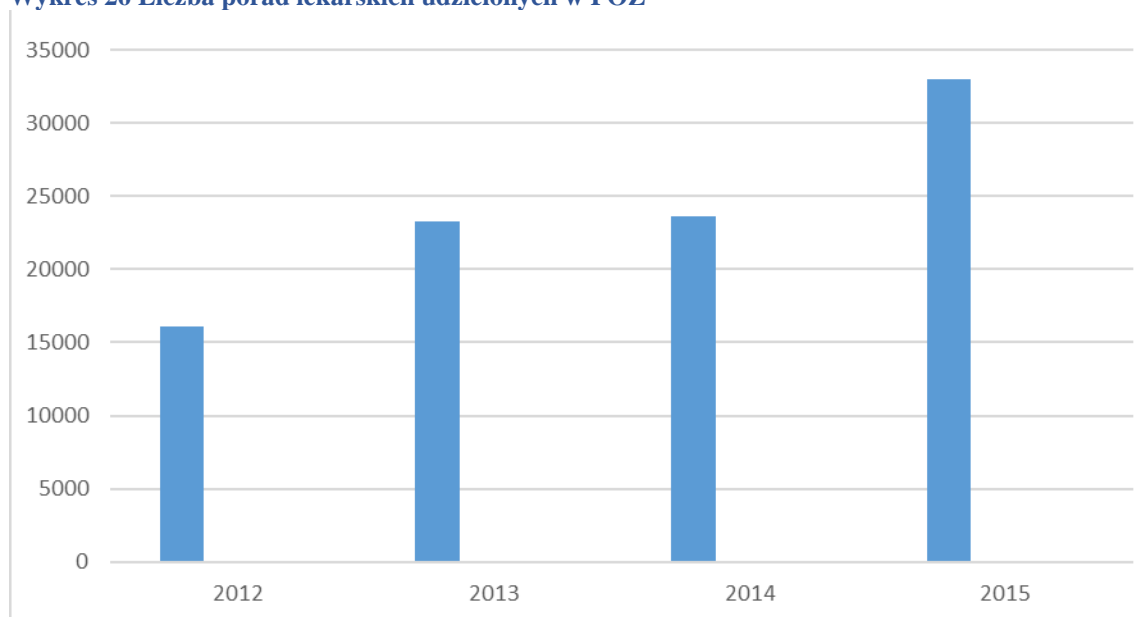

ZDROWIE I KULTURA

Opiekę zdrowotną w Gminie Będzino zapewnia pięć placówek ochrony zdrowia. Do nich zalicza się m.in. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Będzinie w formie spółki, który posiada przychodnię w Będzinie oraz Dobrzycy. Ponadto funkcjonuje również Przychodnia Lekarska „Master-Med” w Mścicach oraz Ośrodek Zdrowia w Dobrzycy. Mieszkańcy mają również dostęp do ambulatoryjnej opieki stomatologicznej i ortodontycznej prowadzonej również przez zakłady niepubliczne. Na terenie gminy znajdują się dwie apteki, gdzie według danych z 2015 r. dostęp do jednej apteki miało 4288 osób. Dostęp do usług medycznych wysokospecjalistycznych jest ograniczony. Tego rodzaju usługi zabezpiecza Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie. Liczba udzielanych corocznie porad lekarskich wzrasta, co świadczyć może m.in. o tendencji starzenia się społeczeństwa, jak również braku profilaktyki w dbaniu o własne zdrowie na terenie gminy wśród jej mieszkańców. Należy zatem objąć wsparciem tę strefę problemów społecznych jak niski poziom realizacji zadań profilaktycznych na terenie gminy.

Wykres 26 Liczba porad lekarskich udzielonych w POZ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Jednostkami organizacyjnymi Gminy Będzino odpowiedzialnymi za zadania z zakresu kultury są Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Będzinie. Gminna Biblioteka Publiczna zatrudnia 6 pracowników. Swoją działalność prowadzi w siedzibie biblioteki w Będzinie oraz w filiach – w Dobrzycy i w Tymieniu. Instytucja posiada w swoich zasobach ponad 24 tys. woluminów (stan na 2015 r.). W przeciągu ostatnich lat liczba osób korzystających z zasobów biblioteki nie ulega większym zmianom. W roku 2015 odnotowano 1086 czytelników. Średnia roczna przypadająca na jednego mieszkańca gminy w wypożyczaniu księgozbioru wynosi ok. 20 woluminów na rok.

Z kolei Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie zatrudnia 15 pracowników, prowadzi działalność w 4 domach kultury i w 5 świetlicach:

- Dom Ludowy w Mścicach
- Dom Ludowy w Tymieniu
- Wiejski Dom Kultury w Dobrzycy
- Dom Kultury w Będzinie
- Świetlica w Dobrem
- Świetlica w Popowie
- Świetlica w Strachominie
- Świetlica w Strzepowie
- Świetlica w Wierzchominie

Na terenie gminy istnieją również świetlice wiejskie, które znajdują się w Wierzchominku, w Borkowicach, w Strzeżenicy, w Barninie, w Słowienkowie oraz w Smolnem. Ośrodek Kultury prowadzi aktywną działalność statutową, jednakże badania wskazują, że w niedostatecznym zakresie wykorzystywane są świetlice wiejskie do organizacji wszelkiego rodzaju aktywności kulturalnych. Niekiedy wynika to z

niedostatecznie dostosowanej infrastruktury świetlic, niekiedy z braku zaangażowania mieszkańców. W kontekście omawianych problemów społecznych należałoby zwrócić większą uwagę na możliwości rozwoju kultury na terenach wiejskich. W miejscu, gdzie działa i funkcjonuje GOK dostęp do wydarzeń kulturalnych jest zdecydowanie łatwiejszy. Natomiast wsie najczęściej pozostawione zostają same sobie, gdzie trudno jest mówić o wydarzeniach kulturalnych, czy imprezach okolicznościowych, które pozytywnie wpływają przecież na zacieśnianie kontaktów między mieszkańcami, pozytywnie wpływają na relacji międzyludzkie oraz rozwijają zachowania kulturalne społeczeństwa.

Obraz 15 Gminny Ośrodek Kultury

Źródło: Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie

W gminie powstało również kilka zespołów ludowych: "Kalina" w Dobrzycy, "Jantarowy Kwiat" z Jamna, "Swaty" z Będzina, "Zalesie" z Mścic, "Popowianie" z Popowa, które z sukcesem propagują kulturę ludową w regionie.

Na terenie gminy Będzino dużą aktywność, w zakresie organizowania imprez, wykazuje Szkolny Związek Sportowy. W 2012 r. w Szkole Podstawowej w Będzinie odbyły się igrzyska sportowe dla młodzieży. Organizowane są liczne wydarzenia sportowe o zasięgu obejmującym całą gminę jak: Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Będzino, Gminny Turniej Piłki Siatkowej, Turniej Regionalny w Mini siatkówce w Mścicach, Święto sportu w Gminie Będzino oraz wojewódzkim i ogólnopolskim: XIV Wojewódzka Olimpiada Młodzieży w Karate Kyokushin, wojewódzka edycja Ogólnopolskiego Programu Kinder + Sport, Rozgrywki Mini Siatkówki i inne. Uprawiane są także indywidualne formy aktywności sportowej o charakterze rekreacyjnym: spacery piesze, wyprawy rowerowe, sporty wodne (żeglarstwo, windsurfing).

PODSUMOWANIE

Podsumowując analizę zjawisk, danych i problemów społecznych należy zwrócić uwagę na fakt wynikania pewnych trudności i problemów w miejscowościach, gdzie główną przyczyną nasilania się złego stanu rzeczy jest wysokie bezrobocie. Pociąga ona za sobą nasilenie się problemów alkoholowych, uzależnień, przemocy w rodzinie oraz zwiększoną ilością zakładania Niebieskich Kart. W takich środowiskach dojrzewają młodzi ludzie, dzieci i młodzież, która pozbawiona innych pozytywnych wzorców wyrasta często na społeczeństwo bez większych ambicji i inspiracji życiowych. Stąd też pojawiają się i nasilają problemy wychowawcze w szkołach. Nasilenie się różnych problemów społecznych (omówionych powyżej) przyczynia się do wyznaczenia obszarów zdegradowanych pod względem uwarunkowań społecznych, do których można zaliczyć takie miejscowości z gminy Będzino jak:

- Łopienica
- Strachomino
- Wierzchominko
- Wierzchomino

Powyższe miejscowości w diagnozie uzyskały największą liczbę punktów jako obszary, w których najbardziej zauważa się przeanalizowane problemy społeczne.

Stąd też istnieje potrzeba przygotowania i realizacji działań w ramach procesów rewitalizacji, które wykorzystywałyby potencjał kulturowy i społeczny Gminy w celu wyeliminowania problemów społecznych bądź też ich stopniowego niwelowania. Do potrzeb tych możemy zaliczyć stworzenie przestrzeni dla działań sportowych i edukacyjnych skierowanych do młodzieży (niwelowanie problemów edukacyjnych i wychowawczych), działań skierowanych do rodzin, których członkowie są wykluczeni społecznie bądź istnieje ryzyko, że w przyszłości będą wykluczeni, działań integrujących społeczność lokalną bazującą na lokalnych atrakcjach kulturalnych (aktywizowanie społeczności osób starszych i młodszych poprzez lokalne działania).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 15 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych dla gminnych miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnik							
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywanie dzieci	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
			Wielkość koncentracji problemów							
1	Będzino	494	2	15	14	15	27	96	73	28
2	Będzinko	317	2	11	5	3	27	69	43	16
3	Borkowice	149	0	3	1	5	12	29	34	7
4	Dobiesławiec	232	0	9	13	5	24	57	28	19
5	Dobre	865	4	21	26	7	60	141	99	63
6	Dobrzyca	821	1	25	11	12	35	146	130	38
7	Kiszkowo	243	2	10	10	9	23	63	32	18
8	Kładno	157	1	10	4	1	12	22	32	13
9	Komory	50	0	0	1	0	5	10	7	0
10	Łekno	360	4	5	5	7	33	61	70	19
11	Łopienica	105	1	9	8	5	11	21	19	9
12	Miłogoszcz	81	0	0	1	2	6	19	17	4
13	Mścice	1733	7	38	31	14	125	364	275	67
14	Pleśna	21	0	1	0	0	11	2	7	0
15	Popowo	174	0	9	6	5	10	30	28	9
16	Skrzeszewo	79	1	0	0	0	2	9	13	4
17	Słowienkowo	161	0	8	5	6	14	36	30	6
18	Smolne	132	1	7	3	2	10	33	19	8
19	Strachomino	272	0	17	7	14	22	58	52	17
20	Strzepowo	286	0	15	6	7	29	57	46	18
21	Strzeżenice	236	0	6	3	4	25	56	24	12
22	Śmiechów	214	4	9	8	2	18	40	32	11
23	Tymień	973	5	39	29	26	61	170	161	54
24	Wierzchominko	93	0	2	2	3	8	16	20	7
25	Wierzchomino	274	3	14	16	15	19	61	31	27
RAZEM		8522	38	283	215	169	629	1666	1322	474

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 16 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście uwarunkowań społecznych

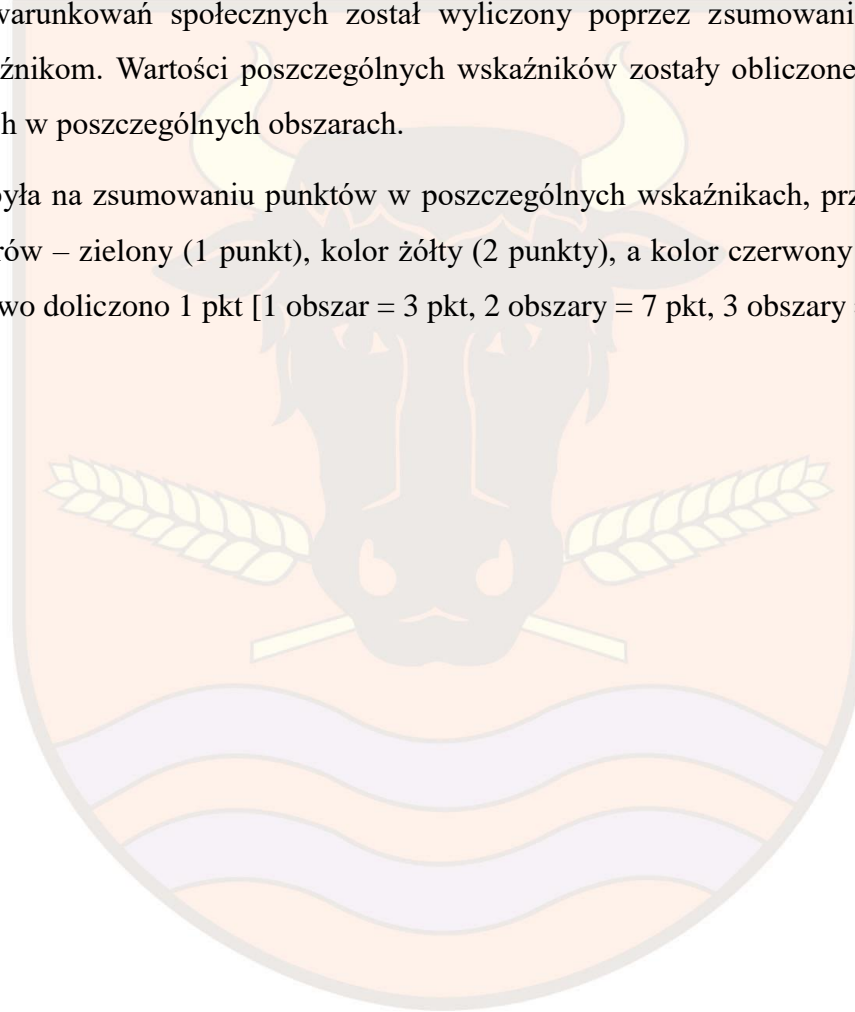
Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnik								Bezrobocie	IMD
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Zadłużenie lokali powyżej 3 m-cy	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny			
Wielkość koncentracji problemów												
1	Będzino	494	0,00	0,03	0,03	0,03	0,05	0,19	0,15	0,06	11	
2	Będzinko	317	0,01	0,03	0,02	0,01	0,09	0,22	0,14	0,05	11	
3	Borkowice	149	0,00	0,02	0,01	0,03	0,08	0,19	0,23	0,05	13	
4	Dobiesławiec	232	0,00	0,04	0,06	0,02	0,10	0,25	0,12	0,08	13	
5	Dobre	865	0,00	0,02	0,03	0,01	0,07	0,16	0,11	0,07	11	
6	Dobrzyca	821	0,00	0,03	0,01	0,01	0,04	0,18	0,16	0,05	9	
7	Kiszkowo	243	0,01	0,04	0,04	0,04	0,09	0,26	0,13	0,07	14	
8	Kładno	157	0,01	0,06	0,03	0,01	0,08	0,14	0,20	0,08	20	
9	Komory	50	0,00	0,00	0,02	0,00	0,10	0,20	0,14	0,00	10	
10	Łekno	360	0,01	0,01	0,01	0,02	0,09	0,17	0,19	0,05	13	
11	Łopienica	105	0,01	0,09	0,08	0,05	0,10	0,20	0,18	0,09	26	
12	Miłogoszcz	81	0,00	0,00	0,01	0,02	0,07	0,23	0,21	0,05	10	
13	Mścice	1733	0,00	0,02	0,02	0,01	0,07	0,21	0,16	0,04	9	
14	Pleśna	21	0,00	0,05	0,00	0,00	0,52	0,10	0,33	0,00	18	
15	Popowo	174	0,00	0,05	0,03	0,03	0,06	0,17	0,16	0,05	12	
16	Skrzeszewo	79	0,01	0,00	0,00	0,00	0,03	0,11	0,16	0,05	11	
17	Słowienkowo	161	0,00	0,05	0,03	0,04	0,09	0,22	0,19	0,04	13	
18	Smolne	132	0,01	0,05	0,02	0,02	0,08	0,25	0,14	0,06	12	
19	Strachomino	272	0,00	0,06	0,03	0,05	0,08	0,21	0,19	0,06	17	
20	Strzepowo	286	0,00	0,05	0,02	0,02	0,10	0,20	0,16	0,06	12	
21	Strzeżenice	236	0,00	0,03	0,01	0,02	0,11	0,24	0,10	0,05	10	
22	Śmiechów	214	0,02	0,04	0,04	0,01	0,08	0,19	0,15	0,05	14	
23	Tymień	973	0,01	0,04	0,03	0,03	0,06	0,17	0,17	0,06	14	
24	Wierzchominko	93	0,00	0,02	0,02	0,03	0,09	0,17	0,22	0,08	16	
25	Wierzchomino	274	0,01	0,05	0,06	0,05	0,07	0,22	0,11	0,10	20	
RAZEM		8522	0,11	0,90	0,65	0,56	2,41	4,87	4,21	1,40	339,00	
			0,00	0,04	0,03	0,02	0,10	0,19	0,17	0,06	13,56	
WIELKOŚĆ KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH												
ŚREDNIA W %												
Wartość stała			0,00	0,04	0,03	0,02	0,10	0,19	0,17	0,06		
Przedział wartości												
Poniżej średniej			0,00	0,00-0,03	0,00-0,03	0,00-0,02	0,00-0,07	>0,23	0,00-0,17	0,00-0,05		
Średnia			0,01	0,04-0,05	0,04-0,05	0,03-0,04	0,08-0,1	0,18-0,22	0,18-0,19	0,06-0,08		
Powyżej średniej			0,02	>0,06	>0,06	>0,05	>0,1	0,00-0,17	>0,2	>0,09		

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION:

Index od Multiple Deprivation dla uwarunkowań społecznych został wyliczony poprzez zsumowanie wartości wartości punktowych, które przyznane zostały poszczególnym wskaźnikom. Wartości poszczególnych wskaźników zostały obliczone na podstawie wartości liczbowych oraz odniesienia ich do średnich uzyskiwanych w poszczególnych obszarach.

Metoda przyznawania punktów oparta była na zsumowaniu punktów w poszczególnych wskaźnikach, przy uwzględnieniu następujących wartości punktowych, które odnosiły się do kolorów – zielony (1 punkt), kolor żółty (2 punkty), a kolor czerwony (3 punkty) oraz za każdy kolejny obszar oznaczony kolorem czerwonym dodatkowo doliczono 1 pkt [1 obszar = 3 pkt, 2 obszary = 7 pkt, 3 obszary = 12 pkt, itd].

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Analiza uwarunkowań gospodarczych została oparta na diagnozie stanu inwestycyjnego, ilości zakładów produkcyjnych oraz rodzaju prowadzonej działalności na terenie objętym wsparciem. Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo, głównie z uwagi na żyzne gleby. Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmująca 13320 ha tj. 80% powierzchni ogólnej. Nadrzędnym kierunkiem produkcji jest uprawa roślin, głównie zbóż: pszenicy, jęczmienia, żyta, owsa oraz rzepaku. W hodowli zwierzęcej dominuje bydło oraz trzoda chlewna. Uprawę sadowniczą, głównie jabłoni, prowadzi przedsiębiorstwo „Sad” w Dworku. Podstawowym źródłem utrzymania większości mieszkańców jest praca we własnym gospodarstwie. Charakterystyczne na tym terenie są gospodarstwa agroturystyczne (ok. 10). Na terenie gminy działa kilka zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, największe to: Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskie „PZZ” w Stoisławiu oraz dwie mieszalnie pasz oraz piekarnie i ciastkarnie w Będzinie i Dobrzycy.

W strukturze działalności dominuje tak zwana pozostała działalność, skupiająca głównie branże usługowe oraz handel. Bardzo duży udział w strukturze działalności przypada na sektor przemysłu i budownictwa. Sektor rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, zdominowany przez uprawy rolne, chów i hodowlę zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową, stanowi 4,6% ogólnej liczby podmiotów.

Poniżej przedstawiono ilość prowadzonych działalności gospodarczych w podziale na miejscowości.

Tabela 17 Struktura prowadzonych działalności gospodarczych w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba podmiotów	Współczynnik przedsiębiorczości	Poniżej średniej
1	Będzino	494	37	0,07	nie
2	Będzinko	317	10	0,03	tak
3	Borkowice	149	7	0,05	nie
4	Dobiesławiec	232	11	0,05	nie
5	Dobre	865	27	0,03	tak
6	Dobrzyca	821	25	0,03	tak
7	Kiszkowo	243	7	0,03	tak
8	Kładno	157	3	0,02	tak
9	Komory	50	3	0,06	nie
10	Łekno	360	18	0,05	nie
11	Łopienica	105	4	0,04	tak
12	Miłogoszcz	81	2	0,02	tak

13	Mścice	1733	126	0,07	nie
14	Pleśna	21	2	0,10	nie
15	Popowo	174	8	0,05	nie
16	Skrzeszewo	79	2	0,03	tak
17	Słowienkowo	161	4	0,02	tak
18	Smolne	132	3	0,02	tak
19	Strachomino	272	8	0,03	tak
20	Strzepowo	286	8	0,03	tak
21	Strzeżenice	236	18	0,08	nie
22	Śmiechów	214	6	0,03	tak
23	Tymień	973	29	0,03	tak
24	Wierzchominko	93	3	0,03	tak
25	Wierzchomino	274	7	0,03	tak
RAZEM:			378		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Z przedstawionych danych wynika, iż na terenie Gminy Będzino jest dużo miejscowości o niskim współczynniku przedsiębiorczości. Należą do nich: m.in. Będzinko, Dobrzyca, Kiszkowo, Kładno, Łopienica, Słowienko, Smolne, Strachomino, Śmiechów, Tymień. Na terenie gminy zarejestrowanych jest 378 firm, co daje średnią 15 przedsiębiorstw na miejscowość. Oczywistym jest fakt, że większa liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw jest w miejscowościach o większej ilości mieszkańców. Pociąga to za sobą rozwój gospodarczy miejscowości, jak również niski poziom bezrobocia. Jednakże istnieje wiele obszarów, na których ta sfera czynników jest słabo rozwinięta, dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na przyczyny takiego zjawiska, jak również możliwości rozwiązania zaistniałego problemu.

Dodatkowo, oprócz prowadzonych działalności gospodarczych, w gminie Będzino działa kilkanaście organizacji pozarządowych. Wśród organizacji przeważają jednostki OSP oraz organizacje kulturalno-sportowe. Poza tym jest stowarzyszenie działające na rzecz osób wykluczonych społecznie (przede wszystkim niepełnosprawnych), które prowadzi środowiskowy dom samopomocy. Jest również stowarzyszenie działające na rzecz zwierząt, prowadzące ośrodek adopcyjny. Gmina prowadzi z organizacjami współpracę na podstawie rocznego Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi m.in. w formie dotacji, użyczenia mienia, pomocy w pozyskiwaniu źródeł finansowych. Na terenie gminy Będzino działalność pozarządową prowadzą między innymi:

- Fundacja Nowe Życie Starych Pojazdów;
- Stowarzyszenie Sportowe Gminy Będzino;
- Stowarzyszenie Miłośników Psów Ras Północnych oraz Sportu Zaprzęgowego „Huskosky”;
- Stowarzyszenie „Lepsze jutro”;

- UKS Karate Kanku Tymień;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Będzinie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrzycy;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mścicach.

Skutkiem niskiego wskaźnika przedsiębiorczości może też być odpływ młodych ludzi do większych miejscowości w celu szukania pracy i stylu życia o lepszej jakości.

Natomiast przyczyną takiego stanu, co jest wysoce prawdopodobne, mogą być trudne warunki związane z takimi czynnikami jak zły stan dróg, trudności w komunikacji drogowej, a także trudności w komunikacji interpersonalnej.

W związku z tym istnieje potrzeba przygotowania działań w ramach procesu rewitalizacji, które z jednej strony poprawią technicznie obszar zdegradowany, aby był bardziej atrakcyjny dla potencjalnych inwestorów pod względem infrastruktury, turystyki, potencjału kulturowego a z drugiej strony, aby był bardziej atrakcyjny dla młodych osób, które w przyszłości będą mogły dzięki poprawie warunków inwestować swój potencjał intelektualny i finansowy. Planując działania rewitalizacyjne należy wykorzystać również turystyczną i kulturową (organizacje pozarządowe) atrakcyjność Gminy.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

Diagnoza czynników środowiskowych skupiona została na analizie kilku czynników, a mianowicie: ilość odpadów generowanych przez mieszkańców poszczególnych wsi w gminie, rozmieszczenie średniodobowych wartości stężenia pyłu zawieszzonego PM 10 w ug/m³ oraz ilości mieszkańców i budynków przyłączonych do kanalizacji sanitarnej i gazowej. Z infrastruktury wodociągowej korzysta w Gminie Będzino ponad 92% populacji; z kolei z kanalizacji sanitarnej jedynie ~41% populacji obszarów. Z sieci gazowej korzysta zaledwie 34,1% mieszkańców gminy.

Tabela 18 Nieruchomości podłączone do kanalizacji w podziale na miejscowości

Miejscowość	Nieruchomości podłączone do sieci kanalizacyjnej
Będzinko	0
Będzino	0
Dobiesławiec	0
Dobre	64
Dobrzyca	0
Dworek	41
Kazimierz Pomorski	36

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Kiszkowo	0
Kładno	0
Komory	0
Łekno	0
Łopienica	0
Mścice	400 mieszkańców
Popowo	0
Skrzeszewo	0
Słowienkowo	0
Smolne	0
Stoisław	5 bloków
Strachomino	0
Strzepowo	0
Strzeżenice	0
Śmiechów/ Borkowice	0
Tymień	16 bloków i innych
Uliszki	0
Wierzchominko	0
Wierzchomino	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Na terenie Gminy Będzino działają dwie grupowe oczyszczalnie, do których ścieki socjalno-bytowe są dowożone. Zostały one zaprogramowane na przyjęcie wszystkich ścieków z terenu Gminy Będzino. Są to: oczyszczalnia ścieków w Koszalinie oraz grupowa oczyszczalnia ścieków w Kiszkowie. Istnieją także oczyszczalnie lokalne obsługujące m.in. oczyszczalnia komunalna zbiorcza mechaniczno-biologiczna w Tymieniu oraz oczyszczalnia zakładowa w Stoisławiu.

Pozostałe miejscowości nie są skanalizowane, a ścieki bytowe odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni i wywożone do istniejących oczyszczalni w gminie. Liczba ludności, która korzysta z oczyszczalni ścieków, wynosi 2400 osób (stan na 2015 r., dane GUS).

Z uwagi na rozmieszczenie średniodobowych wartości stężenia pyłu zawieszonego PM 10 w ug/m³ (analiza danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska) wynika, iż najbardziej narażonymi miejscowościami na stężenie pyłu zawieszonego powstałego w wyniku np. procesów spalania, nadmiernego wykorzystywania telekomunikacji są miejscowości: Mścice, Dobrzyca, Stoisław, a także Tymień.

Tabela 19 Rozmieszczenie średniodobowych wartości stężenia pyłu

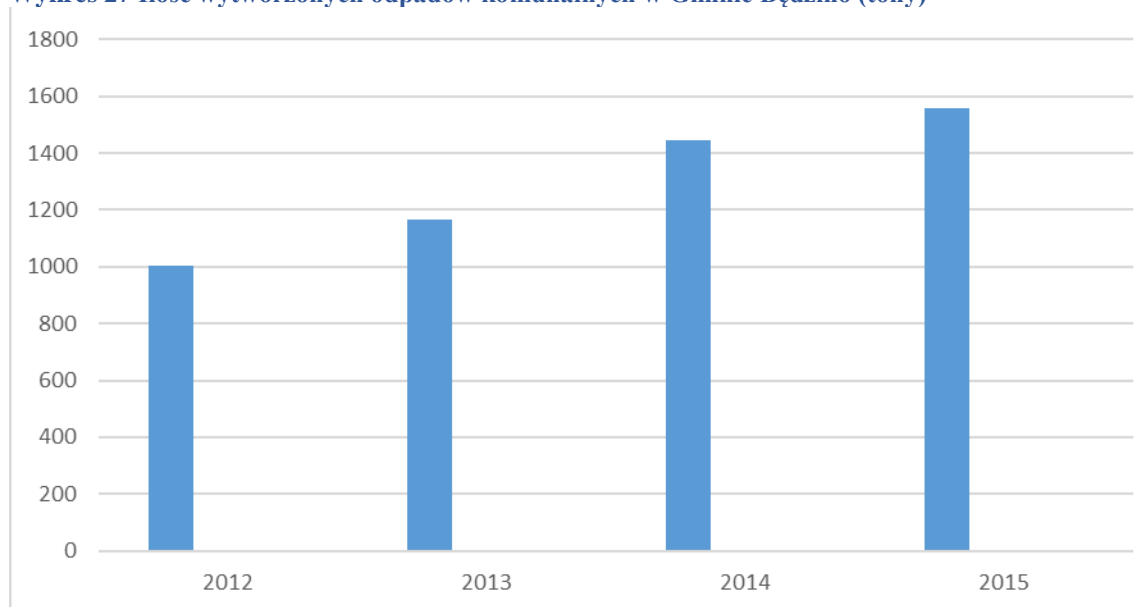
Miejscowość	Rozmieszczenie średniodobowych wartości stężenia pyłu zawieszonego PM 10 w ug/m3 (analiza danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska)
Barnin	15
Barninek	17
Będzino	29
Będzinko	38
Borkowice	44
Dobiesławiec	43
Dobre	38
Dobre Małe	41
Dobrzyca	124
Dworek	16
Kazimierz Pomorski	45
Kiszkowo	50
Kładno	43
Komory	25
Łasin Koszaliński	44
Łekno	50
Łopienica	39
Łubniki	23
Malinowo	-
Mączno	43
Miłogoszcz	34
Mścice	167
Pakosław	32
Pleśna	28
Podamirowo	49
Podbórz	37
Popowo	53
Przybyradz	24
Radomno	-
Skrzeszewo	79
Słowienkowo	90
Smolne	88
Stoisław	150
Strachomino	55
Strzepowo	75
Strzeżenice	78
Śmiechów	81
Świercz	-
Tymień	170
Uliszki	94
Wiciąże Pierwsze	21
Wierzchominko	77
Wierzchomino	72
Zagaje	33
Ziębrze	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Kolejnym czynnikiem w diagnozie pod względem uwarunkowań środowiskowych jest ilość odpadów produkowanych przez mieszkańców w gminie Będzino. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zauważ się stały przyrost ilości odpadów. W 2012 r. ilość produkowanych odpadów na 1 mieszkańca wyniosła 117,6 kg. Z kolei już w 2015 r. wartość ta wzrosła o 63,5 kg na 1 mieszkańca i wynosił 181,1 kg.

Wykres 27 Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Będzino (tony)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Ważne jest również zwrócenie uwagi na emisję dwutlenku węgla wynikającą z konieczności ogrzania budynków użyteczności publicznej. W gminie dwa budynki charakteryzują się największym stopniem oddziaływania na środowisko naturalne.

Tabela 20 Emisja CO₂ w wybranych obiektach użyteczności publicznej

Lp	Emisja CO ₂	tCO ₂ /rok
1	Zespół Szkół w Tymieniu	303,25
2	Szkoła Podstawowa w Łeknie	23,75
3	Przedszkole w Będzinie	23,38
4	Urząd Gminy w Będzinie	42,58
5	Dom Kultury w Będzinie	82,72
6	Wiejski Ośrodek Kultury w Dobrzycy	70,44
7	Ośrodek Zdrowia w Będzinie	67,64
8	Ośrodek Zdrowia w Dobrzycy	56,16
9	Budynek starej szkoły w Wierzchominie	116,98

Wykres 28 Struktura rodzajowa wytworzonych odpadów w Gminie Będzino

KOD ODPADU	NAZWA ODPADU	ILOŚĆ ODPADU
17 01 02	Gruz ceglany	5,72
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	3,46
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	2,968
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1613,43
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	2,78
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	21,77
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	94,52
16 01 03	Zużyte opony	2,04
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	50,16
15 01 07	Opakowania ze szkła	122,97
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	29,45
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	54,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Z danych Gminy Będzino wynika, iż średnia ilość odpadów odebranych w MG dla miejscowości wynosiła 81,81. Powyżej przedstawiono poszczególne dane dotyczące odebranych odpadów z podziałem na kod odpadu, jego nazwę oraz sposób zagospodarowania odpadów. Z kolei w tabeli poniżej zaprezentowano liczbą diagnozę stanu faktycznego dla każdej miejscowości i na tej podstawie określono obszar zdegradowany. Wsie takie jak: Będzino, Dobrze, Dobrzyca, Łekno, Mścice oraz Tymień należą do miejscowości, w których produkowana jest największa ilość odpadów komunalnych. Należy zauważyć, że wskaźnik ilości odebranych odpadów stale rośnie i dlatego na obszarze gminy Będzino wiele innych wsi posiada podwyższony poziom liczby odpadów przypadających na 1 mieszkańca. Zjawisko to nie jest związane z rosnącą liczbą ludności, ale wyłącznie z produkowaniem coraz to większej ilości odpadów

komunalnych, co w efekcie bardzo niekorzystanie wpływa na ogólny poziom ochrony środowiska w gminie. W związku z tym należy przeciwdziałać negatywnym skutkom zwiększania ilości wytwarzanych odpadów.

Wykres 29 Ilość odpadów wytworzonych w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Liczba odpadów przypadających na 1 osobę (w MG)	Ilość odpadów odebranych (w MG)	Powyżej średniej
1	Będzino	494	0,24	118,56	tak
2	Będzinko	317	0,24	76,08	nie
3	Borkowice	149	0,24	35,76	nie
4	Dobiesławiec	232	0,24	55,68	nie
5	Dobre	865	0,24	207,6	tak
6	Dobrzyca	821	0,24	197,04	tak
7	Kiszkowo	243	0,24	58,32	nie
8	Kładno	157	0,24	37,68	nie
9	Komory	50	0,24	12	nie
10	Łekno	360	0,24	86,4	tak
11	Łopienica	105	0,24	25,2	nie
12	Miłogoszcz	81	0,24	19,44	nie
13	Mścice	1733	0,24	415,92	tak
14	Pleśna	21	0,24	5,04	nie
15	Popowo	174	0,24	41,76	nie
16	Skrzeszewo	79	0,24	18,96	nie
17	Słowienkowo	161	0,24	38,64	nie
18	Smolne	132	0,24	31,68	nie
19	Strachomino	272	0,24	65,28	nie
20	Strzepowo	286	0,24	68,64	nie
21	Strzeżenice	236	0,24	56,64	nie
22	Śmiechów	214	0,24	51,36	nie
23	Tymień	973	0,24	233,52	tak
24	Wierzchominko	93	0,24	22,32	nie
25	Wierzchomino	274	0,24	65,76	nie
RAZEM:				2045,28	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W kontekście działań rewitalizacyjnych należy zwrócić na kwestię edukacji ekologicznej szczególną uwagę, ponieważ funkcjonowanie w środowisku zaśmieconym sprawia, że może obniżyć się motywacja do aktywności.

zacji mieszkańców w zakresie działań na rzecz gminy. Istnieje prawdopodobieństwo, iż chętniej zadbamy o środowisko, które jest już w jakimś stopniu zadbane. Daje to poczucie sprawstwa, dzięki któremu wzrasta motywacja do dalszych działań.

Istnieje zatem potrzeba edukacji w zakresie ochrony środowiska poprzez działania zaplanowane w procesie rewitalizacji. Do takich działań należeć powinno stworzenie miejsca specjalnych spotkań dla mieszkańców Gminy w celu poznawania zjawisk przyrodniczych i fizycznych w celu zrozumienia ich natury (świadomość ekologiczna) z wykorzystaniem istniejącym zasobów środowiskowych i turystycznych. Ponadto istnieje ogromna potrzeba edukacji ekologicznej, której wyuczenie i pogłębianie ukształtuje wśród mieszkańców postawy proekologiczne, a tym samym wpłynie na jakość ich życia osobistego i społecznego.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

W Gminie Będzino wykazano 1114 budynków mieszkalnych, które zostały wybudowane przed rokiem 1945. Większość z nich należy do budynków zaniedbanych, wymagających remontów i modernizacji. Wśród nich 5 domów przeznaczonych zostało do rozbiórki, jako miejsca szczególnie zniszczone i niebezpieczne.

Tabela 21 Struktura budynków szczególnie zniszczonych oraz wybudowanych przed 1945 r.

Miejscowość	Szczególnie zniszczone otoczenie - budynki do rozbiórki	Liczba wybudowanych budynków przed 1945r.
Barnin		0
Barninek		0
Będzino	1	106
Będzinko		38
Borkowice	1	26
Dobiesławiec	1	18
Dobre		47
Dobre Małe		5
Dobrzyca		115
Dworek		13
Kazimierz Pomorski		20
Kiszkowo		13
Kładno		24
Komory		13
Łasin Koszaliński		12
Łekno	1	35
Łopienica		16
Łubniki		4

Malinowo		0
Mączno		12
Miłogoszcz		13
Mścice		131
Pakosław		6
Pleśna		11
Podamirowo		5
Podbórz		3
Popowo		27
Przybyradz		2
Radomno		0
Skrzeszewo		12
Słowienkowo		33
Smolne		41
Stoisław		14
Strachomino		39
Strzepowo		35
Strzeżenice		26
Śmiechów	1	37
Świercz		1
Tymień		41
Uliszki		13
Wiciaże Pierwsze		1
Wierzchominko		28
Wierzchomino		59
Zagaje		10
Ziębrze		9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Analizując czynniki wpływające na uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne wzięto pod uwagę ilość oraz stan techniczny budynków mieszkalny w gminie. Zwrócono szczególną uwagę na gminne zabytki, które zostały wpisane do rejestru Ewidencji Zabytków Gminy Będzino. Z analizy wynika, iż w każdej wsi znajdują się miejsca szczególne, uznane za zabytkowe. Łącznie w gminie Będzino zarejestrowanych jest 243 takich podmiotów. Największą ich ilość odnotowano w miejscowości Będzino, Będzinko, Dobrzyca, Łekno, Mścice, Strzepowo, Strachomino, Śmiechów, Tymień oraz Wierzchominko. Z uwagi na wysoki poziom ilości takich miejsc w tych rejonach, zaliczone one zostały do obszarów zdegradowanych, ponieważ wymagają one ciągłej renowacji, odbudowy, remontów, a co za tym idzie dodatkowych nakładów pieniężnych. Poniżej przedstawiono analizę liczbową budynków zabytkowych w podziale na poszczególne miejscowości podlegające diagnozie.

Tabela 22 Struktura budynków zabytkowych w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Ogólna liczba budynków zabytkowych	Powyżej średniej
1	Będzino	494	14	tak
2	Będzinko	317	19	tak
3	Borkowice	149	4	nie
4	Dobiesławiec	232	7	nie
5	Dobre	865	5	nie
6	Dobrzyca	821	36	tak
7	Kiszkowo	243	2	nie
8	Kładno	157	5	nie
9	Komory	50	0	nie
10	Łekno	360	18	tak
11	Łopienica	105	3	nie
12	Miłogoszcz	81	7	nie
13	Mścice	1733	20	tak
14	Pleśna	21	2	nie
15	Popowo	174	8	nie
16	Skrzeszewo	79	6	nie
17	Słowienkowo	161	4	nie
18	Smolne	132	4	nie
19	Strachomino	272	10	tak
20	Strzepowo	286	10	tak
21	Strzeżenice	236	9	nie
22	Śmiechów	214	13	tak
23	Tymień	973	18	tak
24	Wierzchominko	93	11	tak
25	Wierzchomino	274	8	nie
RAZEM:			243	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Do budynków zaliczonych jako zabytkowe należą w dużej mierze domy mieszkalne, zagrody, szkoły, stodoły, jak również pałace, dwory, dworce kolejowe oraz kościoły i cmentarze. Szczegółowy spis zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków przedstawiony został w poniższej.

Tabela 23 Ewidencja obiektów zabytkowych

Miejscowość	Zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków
Barnin	A.500 - Barnin 6 - dom (chałupa) A.501 - Barnin 7 - dom (chałupa) A.502 - Barnin 8 - szkoła (dom) A.503 - Barnin 10 – zagroda A.504 - Barnin 13 - dom (chałupa)
Barninek	Brak
Będzino	A.515 - Będzino - dworzec kolejowy A.516 - Będzino 15 - dom (chałupa) A.517 - Będzino 15 – inwentarski A.518 - Będzino 23 - dom (chałupa) A.519 - Będzino 23 – zagroda A.520 - Będzino 34 - dom (chałupa) A.521 - Będzino 34 – piwnica A.522 - Będzino 44 – zagroda A.523 - Będzino 47 – zagroda A.524 - Będzino 50-51 – zagroda A.525 - Będzino 78 – dom A.526 - Będzino 79 – inwentarski A.527 - Będzino 80 - mleczarnia, dom B.528 - Będzino - układ placowy
Będzinko	A.505 - Będzinko 4 - dom (chałupa) A.506 - Będzinko 7 - dom (chałupa) A.507 - Będzinko 9 – dom A.508 - Będzinko 9 - stod.-inwentar. A.508 - Będzinko 9 - stod.-inwentar. A.509 - Będzinko 11 – dom A.510 - Będzinko 14 - dom (chałupa) A.511 - Będzinko 27 – dom A.512 - Będzinko 30 - dom (chałupa) A.513 - Będzinko 32-33 - dom (chałupa) A.514 - Będzinko 32-33 - inwentr.
Borkowice	A.529 - Borkowice - dworzec kolejowy A.530 - Borkowice 2 - gospoda, dom A.531 - Borkowice 10 - magazyn folwar. A.532 - Borkowice 11 - dwór, dom
Dobiesławiec	A.533 - Dobiesławiec b.nr - dwór, dom A.534 - Dobiesławiec – trafo A.535 - Dobiesławiec 5 - dom (chałupa) A.536 - Dobiesławiec 5 – stodoła A.537 - Dobiesławiec 6 – zagroda A.538 - Dobiesławiec 10 – stodoła A.539 - Dobiesławiec 12 - szkoła, dom
Dobre	A.540 - Dobre 24 – dom A.541 - Dobre 27 – dom A.542 - Dobre 44 - dwór, dom-biuro D.543 - Dobre - park pałacowy D.544 - Dobre - park dworski
Dobre Małe	Brak
Dobrzyca	A.545 - Dobrzyca – kościół A.546 - Dobrzyca – mleczarnia A.547 - Dobrzyca 2 – dom A.548 - Dobrzyca 4 - dom (chałupa) A.549 - Dobrzyca 11 – dom A.550 - Dobrzyca 16 – dom A.551 - Dobrzyca 25 – dom

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	A.552 - Dobrzyca 26 - szkoła, ośrodek zdrowia A.553 - Dobrzyca 27 – dom A.554 - Dobrzyca 27 - obora, ogrodzenie A.555 - Dobrzyca 28 - dom (chałupa) A.556 - Dobrzyca 30 – dom A.557 - Dobrzyca 36 – dom A.558 - Dobrzyca 37 - dom (chałupa) A.559 - Dobrzyca 39 - dom, sklep A.560 - Dobrzyca 44 – dom A.560 - Dobrzyca 44 – dom A.562 - Dobrzyca 46 – dom A.563 - Dobrzyca 49 - dom, poczta A.564 - Dobrzyca 50 – dom A.565 - Dobrzyca 51 – dom A.566 - Dobrzyca 60 – plebania A.567 - Dobrzyca 61 – dom A.568 - Dobrzyca 61 – spichlerz A.569 - Dobrzyca 62 - gospoda, dom kultury A.570 - Dobrzyca 62 – warsztat A.571 - Dobrzyca 63 – dom A.572 - Dobrzyca 64 – dom A.572 - Dobrzyca 64 – dom A.574 - Dobrzyca 71 – dom A.575 - Dobrzyca 77 (d. 75) - dom (chałupa) A.576 - Dobrzyca 80 - dwór, dom A.577 - Dobrzyca 87 – dom A.578 - Dobrzyca 91 - dom (chałupa) A.579 - Dobrzyca 92 – zagroda C.580 - Dobrzyca - cmentarz kościelny
Dworek	A.581 - Dworek – pałac D.582 - Dworek - park pałacowy
Kazimierz Pomorski	D.583 - Kazimierz P. - park dworski D.584 - Kazimierz P. - aleja klonowa
Kiszkowo	
Kładno	A.585 - Kładno – pałac A.586 - Kładno - obora, spichlerz folwar. A.587 - Kładno - obora folwar. A.588 - Kładno – trafo A.589 - Kładno 4 - dom (chałupa) D.590 - Kładno - park pałacowy
Komory	Brak
Łasin Koszaliński	A.591 - Łasin 6 - szkoła, dom C.592 - Łasin - cmentarz kościelny C.593 - Łasin - cmentarz ewang. D.594 - Łasin - park pałacowy
Łekno	A.595 - Łekno – kościół A.596 - Łekno 1 - dom (chałupa) A.597 - Łekno 9 – zagroda A.598 - Łekno 12 - gospoda, świetlica A.599 - Łekno 13 – stodoła A.600 - Łekno 15 – dom A.601 - Łekno 20 – dom A.602 - Łekno 22 - dom (chałupa) A.603 - Łekno 25 – dom A.604 - Łekno 27 – dom A.605 - Łekno 30 – dom A.606 - Łekno 32 - dom (chałupa) A.607 - Łekno 32 - bud. gospodar. A.608 - Łekno 34 – dom

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	C.609 - Łekno - cmentarz kościelny C.610 - Łekno - cmentarz ewangelicki
Łopienica	A.611 - Łopienica - spichlerz folwar. A.612 - Łopienica - obora folwar. D.613 - Łopienica - park dworski
Łubniki	Brak
Malinowo	Brak
Mączno	Brak
Miłogoszcz	A.614 - Miłogoszcz 9 - kuźnia, dom A.615 - Miłogoszcz - obora folwar. A.615 - Miłogoszcz - obora folwar. A.616 - Miłogoszcz - obora, owczarnia folwar. A.617 - Miłogoszcz - spichlerz folwar. D.618 - Miłogoszcz - park pałacowy D.619 - Miłogoszcz - aleje
Mścice	A.620 - Mścice, Koszalińska 29 (d. 13) - dom (dwojak) A.621 - Mścice, dworzec kolejowy A.622 - Mścice, Dworcowa 33 (d.110) – dom A.623 - Mścice, Koszalińska 13 (d. 9) – dom A.624 - Mścice, Koszalińska 13 (d. 9) – zagroda A.625 - Mścice, Koszalińska 21 (d. 17) - dom, inwentar. A.626 - Mścice, Koszalińska 31 (d. 20) - dom (chałupa) A.627 - Mścice, Koszalińska 56 (d. 22) – dom A.628 - Mścice, Koszalińska 69 (d. 62) - dom, gospodar. A.629 - Mścice, Koszalińska 82 (d. 46) – dom A.630 - Mścice, Koszalińska 82 (d. 46) – zagroda A.631 - Mścice, Koszalińska 83 (d. 87) - dom folwar. A.632 - Mścice, Koszalińska 85 - dwór, biuro A.633 - Mścice, Koszalińska 85 - obora, spichlerz folwar. A.634 - Mścice, Koszalińska 86 (d. 65) - dom, poczta A.635 - Mścice, Koszalińska 98 (d. 70) – dom A.636 - Mścice, Kościelna 60 - inwentar.-stod. A.637 - Mścice, Ogrodowa 3 (d. 35) – zagroda D.539 - Mścice - park dworski D.C.538 - Mścice - park wiejski, cmentarze
Pakosław	Brak
Pleśna	A.640 - Pleśna – dwór D.641 - Pleśna - park dworski
Podamirowo	A.642 - Podamirowo 5 - dom
Podbórz	Brak
Popowo	A.643 - Popowo 7 - dom (chałupa) A.644 - Popowo 8-9 - dom (chałupa) A.645 - Popowo 9 - warsztat, kuźnia A.646 - Popowo 13 – dom A.647 - Popowo 14 – dom A.648 - Popowo 14 – stodoła A.649 - Popowo 15 - dom (chałupa) A.650 - Popowo 16 - dom (chałupa)
Przybyradz	Brak
Radomno	Brak
Skrzeszewo	A.651 - Skrzeszewo 1 – dom A.652 - Skrzeszewo 1 – obora A.653 - Skrzeszewo 5 (d.4) – dom A.654 - Skrzeszewo 5 (d.4) – zagroda A.655 - Skrzeszewo 6 - dom (cA.656 - Skrzeszewo 6 - inwentar.-mag. hałupa) A.657 - Skrzeszewo 7 (d.6) - dom (chałupa)
Słowienkowo	A.658 - Słowienkowo 1 - dom (chałupa)

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	A.659 - Słowienkowo 2 – zagroda A.660 - Słowienkowo 8 – dom A.661 - Słowienkowo 16 - szkoła, dom
Smolne	A.662 - Smolne 29 – dom A.663 - Smolne 41 – dom C.664 - Smolne - cmentarz ewang. D.665 - Smolne - park dworski
Stoisław	Brak
Strachomino	A.666 - Strachomino - stajnia folwar. A.667 - Strachomino - obora folwar. A.668 - Strachomino 10 - szkoła, dom A.669 - Strachomino 14 – dom C.670 - Strachomino - cmentarz kościelny D.671 - Strachomino - park dworski
Strzepowo	A.672 - Strzepowo – kościół A.673 - Strzepowo – pałac A.674 - Strzepowo 16 - dom folwar. A.675 - Strzepowo 17 - dom rządcy A.676 - Strzepowo 26 - szkoła, dom A.677 - Strzepowo 26 - bud. gospodar. A.678 - Strzepowo 27 - gospoda, dom A.679 - Strzepowo 27 - bud. inwentar.-stod., C.680 - Strzepowo - cmentarz kościelny D.681 - Strzepowo - park pałacowy
Strzeżenice	A.682 - Strzeżenice - kościół (ruina), A.683 - Strzeżenice 2 - dom (chałupa) A.684 - Strzeżenice 2 - bud. inwentar.-stod. A.685 - Strzeżenice 4 - dom (chałupa) A.686 - Strzeżenice 4 - inwentar. A.687 - Strzeżenice 5 – dom A.688 - Strzeżenice 6 - dom (chałupa) C.689 - Strzeżenice - cmentarz kościelny D.690 - Strzeżenice - park dworski
Śmiechów	A.691 - Śmiechów – kościół A.692 - Śmiechów 1 - dom (czworak) A.693 - Śmiechów 5 - dom (chałupa) A.694 - Śmiechów 5 – zagroda A.695 - Śmiechów 10 - szkoła, dom A.696 - Śmiechów 15 - dom (chałupa) A.697 - Śmiechów 15 – zagroda A.698 - Śmiechów 16 - dom (chałupa) A.699 - Śmiechów 16 - inwentar. A.700 - Śmiechów 21 (d. 20) - dom (willa) A.701 - Śmiechów 23 (d. 22) – dom A.702 - Śmiechów 28 - dom (chałupa) C.703 - Śmiechów - cmentarz kościelny
Świercz	Brak
Tymień	A.704 - Tymień - spichlerz folwar. A.705 - Tymień - obora folwar. A.706 - Tymień 1 - dom, trafo A.707 - Tymień 5 - dworzec kolejowy A.708 - Tymień 14-16 - gospodar. A.709 - Tymień 32 – dom A.710 - Tymień 32 - inwentar. A.711 - Tymień 33 – dom A.712 - Tymień 34 - dom (chałupa) A.713 - Tymień 35 - dom (chałupa) A.714 - Tymień 36 - dom (chałupa) A.715 - Tymień 37 - dom (chałupa)

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	A.716 - Tymień 37 – stodoła D.717 - Tymień - park dworski
Uliszki	Brak
Wiciaże Pierwsze	Brak
Wierzchominko	A.718 - Wierzchominko - spichlerz, dom folwar. A.719 - Wierzchominko - stodoła folwar. A.720 - Wierzchominko - wieża ciśnięć A.721 - Wierzchominko 4 – dom A.722 - Wierzchominko 4 - inwentar.-mag. A.723 - Wierzchominko 5 – dom A.724 - Wierzchominko 8 – dom A.725 - Wierzchominko 8 - inwentar.-stod. A.726 - Wierzchominko 9 - inwentar.-stod. A.727 - Wierzchominko 12-13 - szkoła, dom D.C.728 - Wierzchominko - park dworski, cmentarz
Wierzchomino	A.729 - Wierzchomino – kościół A.730 - Wierzchomino 25 – dom A.731 - Wierzchomino 27 - obora folwar. A.732 - Wierzchomino 30 - dom (chałupa) A.733 - Wierzchomino 41 - dom (chałupa) C.734 - Wierzchomino - cmentarz kościelny C.735 - Wierzchomino - cmentarz ewangelicki D.736 - Wierzchomino - park dworski
Zagaje	A.737 - Zagaje 1 - dom (chałupa) A.738 - Zagaje 1 - gospodarstwo A.739 - Zagaje 8 - dom
Ziębrze	Brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Obraz 16 Zdjęcie zabytkowego budynku kościoła

Zdjęcie: Parafia św. Teklii w Dobrzycy

Wysoki wskaźnik występowania starych budynków może determinować pojawienie się przestrzeni dewastacyjnej działalności mieszkańców, co jeszcze bardziej może dezintegrować społeczność. Ponadto

zniszczone zniszczenie ważnych społecznie budynków takich jak np. szkoły, domy kultury nie pozwalają na pełnie wykorzystanie przestrzeni publicznej w celach wdrażania procesów rewitalizacyjnych.

Jest więc potrzeba zmodernizowania budynku starej szkoły, aby można było realizować działania mające na celu integrację społeczną, co w efekcie przyczyni się do budowania/wzmocnienia tożsamości lokalnej mieszkańców. Ważnym elementem integracji będzie również aktywizacja osób z niepełnosprawnościami, ponieważ jest to kategoria osób, która szczególnie jest narażona na wykluczenie społeczne. W związku z tym stworzenie im właściwych warunków technicznych i dostosowanie przestrzeni publicznej do możliwości ich zakresu ruchu sprawi, że przestrzeń fizyczna nie będzie dla nich już problemem w procesie integracji z pozostałymi mieszkańcami społeczności.

Miejsce starej szkoły i tereny wokół niej stanowią również ogromny potencjał, który należy wykorzystać w celach aktywizacji społeczności, bez względu na kategorię wiekową, której ta aktywizacja mogłaby dotyczyć. Jest to również miejsce, które należy wykorzystać, aby wspomóc kategorię osób bezrobotnych bądź też zagrożonych bezrobociem a tym samym wykluczeniem społecznym. Do działań tych mogłby należeć wachlarz warsztatów przeznaczonych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

UWARUNKOWANIA TECHNICZNE

Gmina Będzino jest położona wzdłuż drogi krajowej nr 11, która biegnie na trasie Kołobrzeg – Koszalin –Poznań –Ostrów Wielkopolski –Tarnowskie Góry –A1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad planuje budowę drogi ekspresowej S11, która będzie łączyła się z drogą ekspresową S6 na trasie m.in. od Kołobrzegu do węzła drogowego Koszalin w obrębie obszaru Gminy Będzino. Ponadto obecnie trwa budowa drogi ekspresowej S6 wraz z układem dróg dojazdowych i węzłem drogowym „Borkowice”, która udrożni ruch drogowy na trasie Koszalin – Szczecin i wpłynie pozytywnie na rozwój regionu.

Analizując czynniki uwarunkowań technicznych wzięto pod uwagę stan techniczny dróg gminnych i powiatowych. Z przedstawionych danych, znajdujących się w poniższym zestawieniu, można najogólniej powiedzieć, iż stan dróg w gminie Będzino jest zadowalający. Większość nawierzchni jest systematycznie remontowana w miarę potrzeb i możliwości finansowych gminy. Jednakże na uwagę zasługują zdecydowanie mniejsze skupiska ludności, gdzie drogi przejazdowe są w złym i niezadowalającym stanie. Do takich wsi należą: Borkowice, Dobrzyca, Kiszkowo, Mścice, Strachomino, Smolne, Strzeżenice oraz Wierzchomino. Określając stan nawierzchni dróg wzięto pod uwagę całość kilometrową dróg łączących miejscowości. Określenie nawierzchni jako złej odnosi się niekiedy do pewnych fragmentów i odcinków, a nie zdecydowanie większej liczby kilometrów danych tras.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 24 Stan dróg w podziale na miejscowości

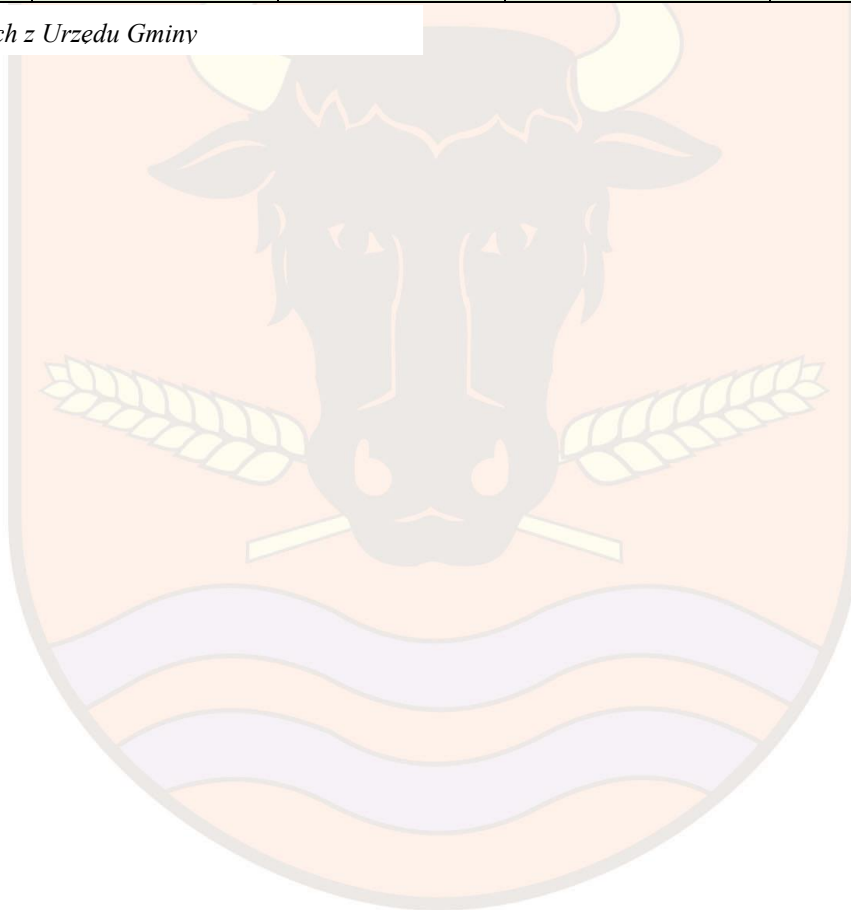
Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Długość dróg gminnych w km	Stan nawierzchni	Długość dróg powiatowych w km	Stan nawierzchni	Długość dróg w km	Stan nawierzchni
1	Będzino	494	3,1	zły	0,6	zadowolający	3,69	zły
2	Będzinko	317	7,4	zadowolający	1,9	zadowolający	9,28	zadowolający
3	Borkowice	149	3,1	zły	1,5	zły	3,14	zły
4	Dobiesławiec	232	5,8	zadowolający	0,8	zadowolający	6,57	zadowolający
5	Dobre	865	-	zadowolający	3,3	zadowolający	3,31	zadowolający
6	Dobrzyca	821	-	zły	5	zły	5	zły
7	Kiszkowo	243	3,2	zadowolający	3,31	zły	6,55	zły
8	Kładno	157	0,8	zadowolający	2,1	zadowolający	2,9	zadowolający
9	Komory	50	1,5	dobry	-	-	-	dobry
10	Łekno	360	-	-	4,35	zadowolający	4,35	zadowolający
11	Łopienica	105	-	-	3,8	dobry	3,8	dobry
12	Miłogoszcz	81	-	-	1,4	zadowolający	1,4	zadowolający
13	Mścice	1733	6,2	zły	2,47	zadowolający	8,69	zły
14	Pleśna	21	1,9	zadowolający	1,55	zadowolający	3,42	zadowolający
15	Popowo	174	-	-	4,57	zadowolający	4,57	zadowolający
16	Skrzeszewo	79	2,93	dobry	-	-	2,93	dobry
17	Słowienkowo	161	1,92	zadowolający	-	-	1,92	zadowolający
18	Smolne	132	1,3	zły	5,63	zadowolający	6,93	zadowolający
19	Strachomino	272	-	zły	4,37	zły	4,37	zły
20	Strzepowo	286	-	-	3,1	dobry	3,1	dobry
21	Strzeżenice	236	2,75	zły	1,9	zadowolający	4,65	zły

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

22	Śmiechów	214	5,98	zadowalający	2,17	zadowalający	8,15	zadowalający
23	Tymień	973	0,69	zadowalający	-	-	0,69	zadowalający
24	Wierzchominko	93	5,4	zły	-	-	5,4	zły
25	Wierzchomino	274	0,35	zły	6,52	dobry	6,87	dobry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Zły stan dróg czy też brak oświetlenia i chodników, ławek może w znaczącym stopniu wpływać na degradację wyżej wymienionych terenów nie tylko pod względem ekonomicznym czy technicznym, ale przede wszystkim pod względem społecznym. Brak możliwości bezpiecznego poruszania się na terenie miasta determinuje niską aktywizację mieszkańców, a tym samym jeszcze bardziej może obniżyć aktywność osób starszych, które mogłyby uczestniczyć w organizowanych dla nich spotkaniach. Jednocześnie może to być powód obniżający motywację do organizacji działań dla najmłodszego pokolenia, które w przyszłości będzie odpływało ze wsi do miejskich aglomeracji.

Istnieje zatem potrzeba stworzenia odpowiednich warunków technicznych, które pozwoliłyby na integrację społeczności, również integrację społeczności z sąsiadującymi miejscowościami – wtedy ich wspólny potencjał i kulturowy, i społeczny mógłby być lepiej wykorzystany w działaniach procesu rewitalizacyjnego.

PODSUMOWANIE

Podsumowując uzyskane wyniki prowadzonej analizy w obszarze uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno- funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych należy podkreślić, iż do obszarów posiadających największe deficyty w obszarze uwarunkowań społecznych zaliczają się miejscowości Łopienica, Strachomino, Tymień, Wierzchomino oraz Wierzchominko. Podczas prowadzonych analiz w tym obszarze stwierdzono również występowanie znacznych deficytów społecznych w miejscowościach Kładno i Pleśna, jednakże niniejsze obszary nie uzyskały wystarczającej punktacji po przeanalizowaniu pozostałych uwarunkowań, aby zostać zaliczone do obszaru rewitalizacji. Należy podkreślić, iż zaliczenie obszaru zdegradowanego do obszaru wymagającego rewitalizacji powinno wynikać z występujących sytuacji kryzysowych w wielu oddziaływujących na siebie uwarunkowaniach, w związku z tym do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały ostatecznie miejscowości:

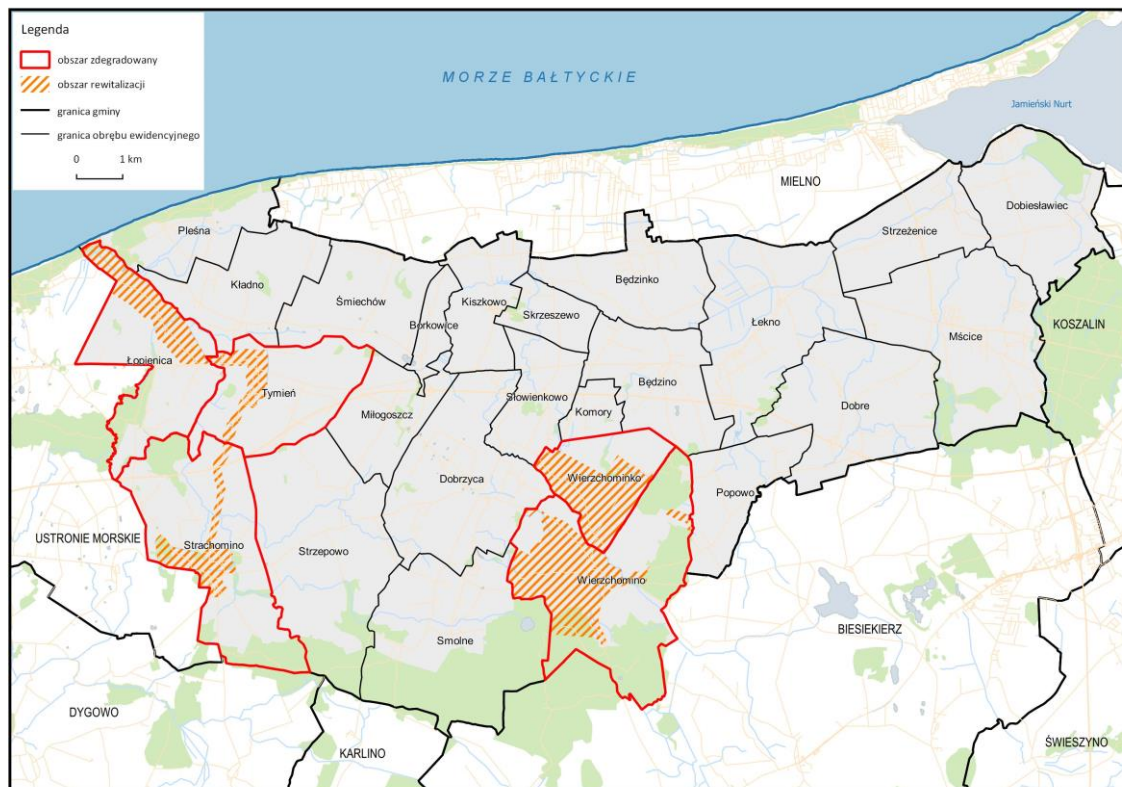
- Łopienica;
- Strachomino;
- Tymień;
- Wierzchomino;
- Wierzchominko.

Powyższe miejscowości posiadają znaczną koncentrację problemów gospodarczych, co wynika bezpośrednio z zakwalifikowania niniejszych miejscowości do obszaru popegeerowskiego, który warunkuje występowanie problemów w zakresie trudności z aktywizacją mieszkańców. Osoby zamieszkujące niniejsze obszary brakuje determinacji do zakładania działalności gospodarczych oraz podejmowania aktywności mających na celu przeciwdziałanie problemom finansowym i związanym z aktywnością zawodową. Dodatkowo na obszarze większości miejscowości zaliczonych do obszaru

rewitalizacji występuje znaczna koncentracja problemów w zakresie uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, co dodatkowo zwiększa efekt marginalizacji społecznej. Podkreślenia wymaga występowanie na obszarze Gminy Będzino deficytów w zakresie infrastruktury technicznej, co wynika z analiz dokonywanych przez Urząd Marszałkowski w ramach wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Należy pamiętać, iż degradacja techniczna utrudnia proces wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej i wpływa na utrwalenie marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru. W związku z tym w toku rozważania działań, które zostaną zrealizowane w ramach prowadzonego procesu wyprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej, konieczne będzie podjęcie działań mających na celu odnowę infrastruktury technicznej, tak aby możliwe było wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej w obszarze degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Mapa 1 Obszar zdegradowany oraz rewitalizacji na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 25 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście ogólnego IMD

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźniki					IMD
			IMD Społeczne	Gospodarcze	Środowiskowe	Przestrzenno-funkcjonalne	Techniczne	
1	Będzino	494	11					24
2	Będzinko	317	11					21
3	Borkowice	149	13					19
4	Dobiesławiec	232	13					18
5	Dobre	865	11					21
6	Dobrzyca	821	9					27
7	Kiszkowo	243	14					23
8	Kładno	157	20					27
9	Komory	50	10					14
10	Łekno	360	13					23
11	Łopienica	105	26					32
12	Miłogoszcz	81	10					17
13	Mścice	1733	9					22
14	Pleśna	21	18					23
15	Popowo	174	12					17
16	Skrzeszewo	79	11					17
17	Słowienkowo	161	13					20
18	Smolne	132	12					19

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

19	Strachomino	272	17					30
20	Strzepowo	286	12					21
21	Strzeżenice	236	10					16
22	Śmiechów	214	14					24
23	Tymień	973	14					28
24	Wierzchominko	93	16					29
25	Wierzchomino	274	20					29

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION:

Index od Multiple Deprivation został wyliczony poprzez zsumowanie wartości uzyskiwanych przez obszary w poszczególnych uwarunkowaniach, przy czym kolor czerwony oznacza wysoki stopień poziomu degradacji na wskazanym obszarze, uwzględniając konkretne uwarunkowanie, a kolor zielony niski stopień degradacji, uwzględniając dane uwarunkowanie.

Metoda przyznawania punktów oparta była na zsumowaniu punktów w poszczególnych uwarunkowaniach, dla danego obszaru badawczego, przy uwzględnieniu, iż bazową wartością były wskaźniki uzyskane przez obszar w uwarunkowaniu społecznym, a w następnych uwarunkowaniach sumowane były poszczególne kolory – zielony (1 punkt), a kolor czerwony (3 punkty) oraz za każdy kolejny obszar oznaczony kolorem czerwonym dodatkowo doliczono 1 pkt [1 obszar = 3 pkt, 2 obszary = 7 pkt, 3 obszary = 12 pkt, itd]

Obszary, które uzyskały powyżej 27 pkt zostały uznane za obszary degradowane, wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych.

W Gminie Będzino do niniejszych obszarów należy zaliczyć miejscowości Łopienica, Strachomino, Tymień, Wierzchomino i Wierzchominko.

Podsumowując obszary rewitalizacji, które zostały wskazane w ramach prowadzonej analizy wskaźnikowej należy podkreślić, iż wyróżnione podobszary rewitalizacji zajmują powierzchnię 1143,4 ha oraz zamieszkuje je 1717 osób. Biorąc pod uwagę łączną powierzchnię gminy, która wynosi 16548,5 ha oraz liczbę mieszkańców na poziomie 8522 osób, obszar rewitalizacji spełnia wymogi Wytycznych dot. rewitalizacji. Wyznaczona powierzchnia stanowi 6,9% obszaru gminy, a liczba ludności zamieszkującej obszar wynosi 20,1% mieszkańców gminy.

W toku dokonywania kompleksowej diagnozy, należy zwrócić szczególną uwagę na podobszary rewitalizacji, które posiadają uwarunkowania wpływające na możliwość podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Podobszar rewitalizacji Łopienica położony jest nieopodal Morza Bałtyckiego. Przez teren podobszaru przebiega międzynarodowy szlak rowerowy R10, który jest największym potencjałem zlokalizowanym na analizowanym obszarze. Łopienica to wieś, gdzie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, które mogą stanowić potencjał rozwoju działań gospodarczych a zaliczają się do tych budynków: spichlerz folwarczna, obora folwarczna, park dworski.

Na terenie sołectwa Łopienica występuje wysoki wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości oraz znaczna ilość budynków wybudowanych przed 1945 rokiem **Powierzchnia obszaru rewitalizacji** wynosi 196 ha, a liczba mieszkańców 105 osób.

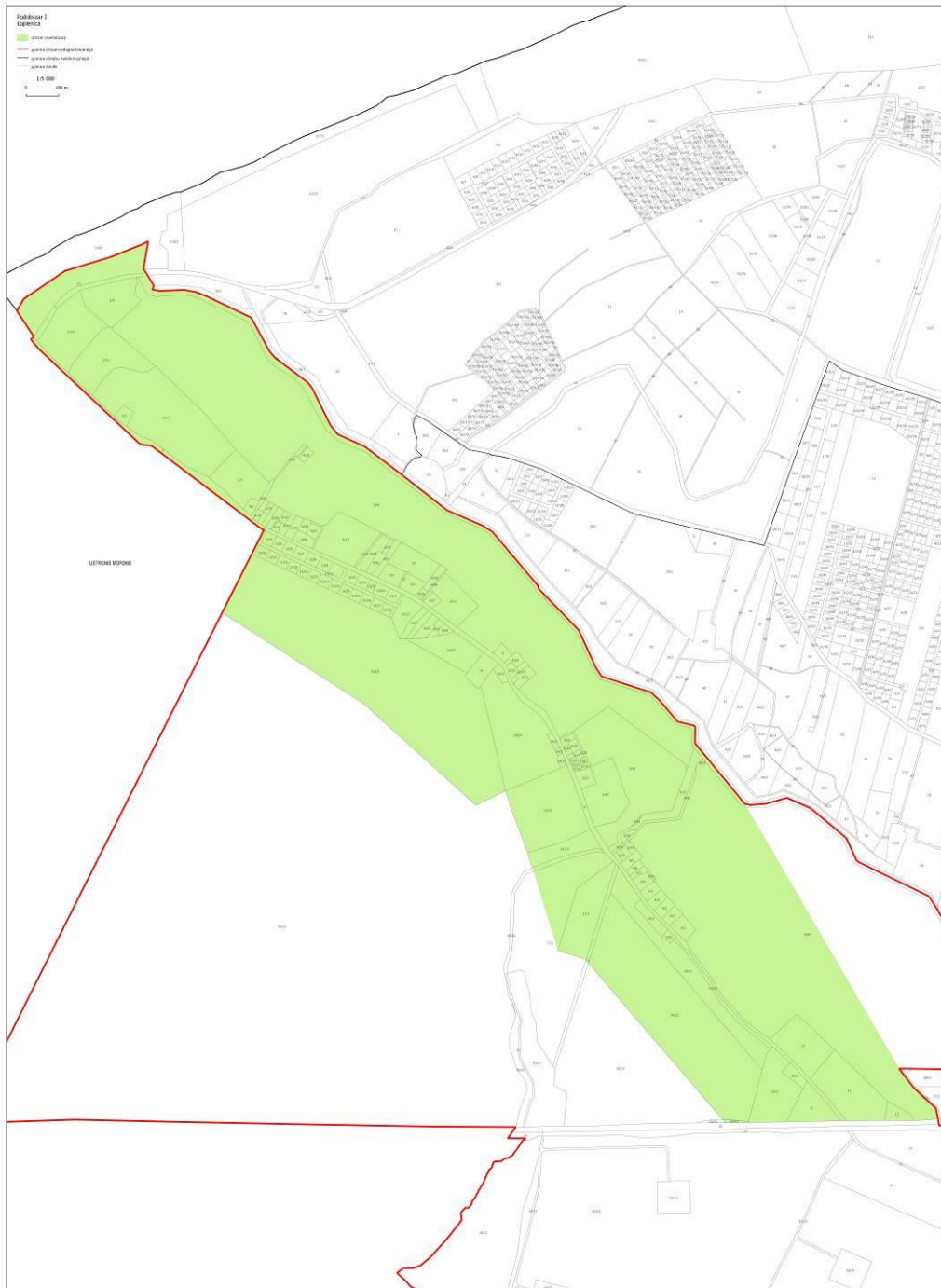
Obraz 17 Zdjęcia podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Mapa 2 Podobszar rewitalizacji Łopienica

Podobszar rewitalizacji Strachomino charakteryzuje się najważniejszym potencjałem, który stanowi jezioro w Strachominie posiadające ogromny potencjał rekreacyjny i turystyczny oraz możliwość podejmowania działań mających na celu aktywizowanie społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie problemom społecznym poprzez organizację wyspecjalizowanych działań. Lokalna organizacja pozarządowa działająca społecznie w zakresie profilaktyki z osobami uzależnionymi zajmuje się głównie w swojej działalności

statutowej wędkarstwem i może stanowić podstawę do podejmowania aktywności mającej na celu przeciwdziałanie problemom społecznym. W Strachominie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków a należą do nich: stajnia folwarczna, obora folwarczna, szkoła, dwa domy, cmentarz kościelny oraz park dworski.

Na terenie sołectwa Strachomino występuje wysoki wskaźnik osób korzystających z zasiłków społecznych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości jak i również stwierdzono zły stan dróg wpływający na pogłębianie wykluczenia społecznego. Ze względu na występowanie deficytu w infrastrukturze technicznej, która jest jednym ze znacznych deficytów występujących na obszarze rewitalizacji, konieczne jest podjęcie działań mających na celu marginalizację niniejszego deficytu. Niniejszy podobszar cechuje się występowaniem zjawisk kryzysowych w obszarze wykluczenia społecznego, ale również możliwością podjęcia działań aktywizujących społeczność lokalną i wykorzystania potencjałów lokalnych. **Powierzchnia obszaru rewitalizacji** Strachomina wynosi 148,7 ha oraz zamieszkiwany jest przez 272 osoby.

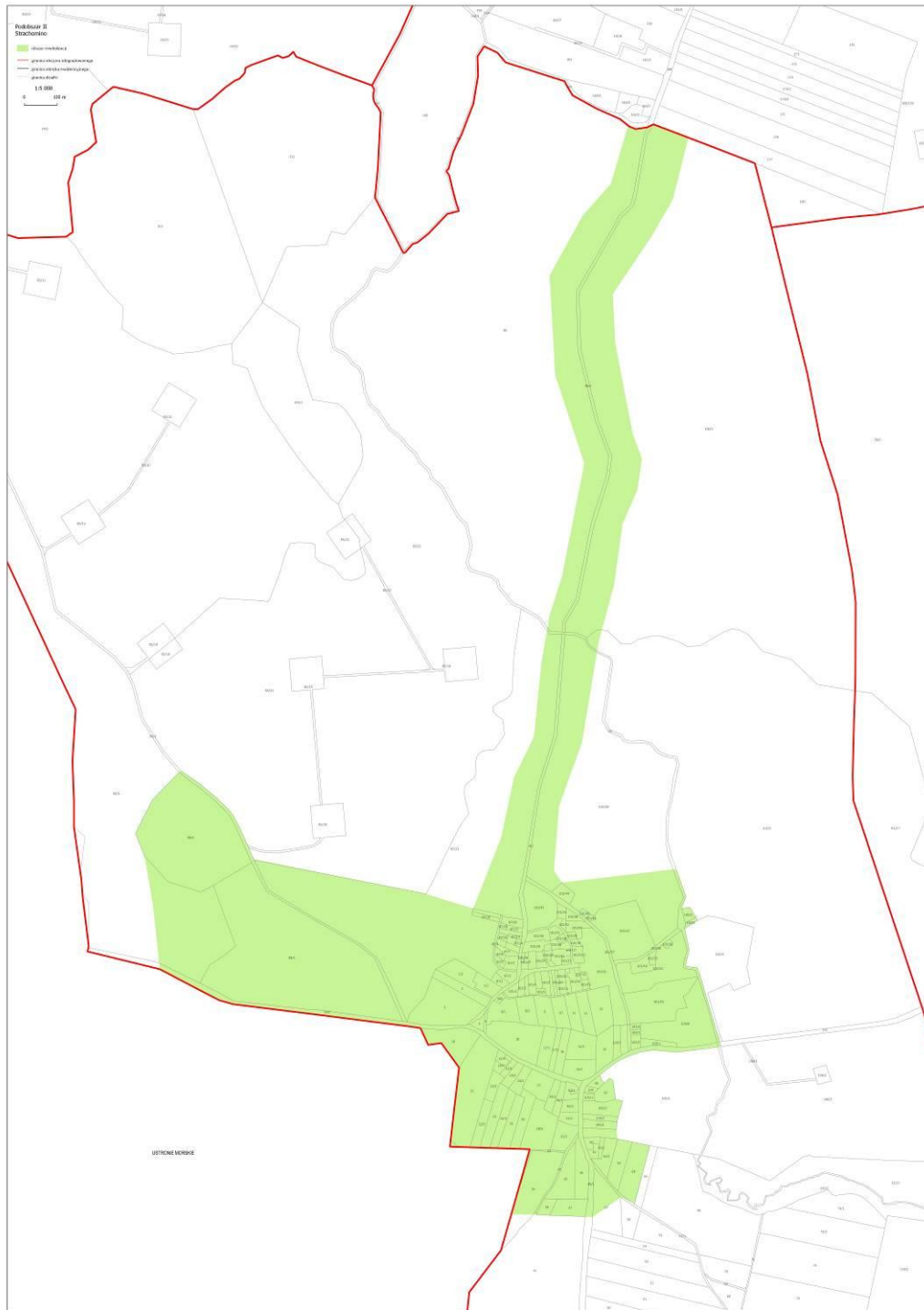
Obraz 18 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Mapa 3 Podobszar rewitalizacji Strachomino

Podobszar rewitalizacji Tymienia stanowi obszar, który zamieszkują 973 osoby, a jego powierzchnia wynosi 96,8 ha. Stanowi on obszar o wysokim potencjale gospodarczym, ponieważ zlokalizowany jest przy drodze krajowej numer 11, chociaż ze względu na deficyty w obszarze przestrzenno- funkcjonalnym oraz technicznym i środowiskowym utrudnione jest prowadzenie na jego terenie aktywności gospodarczej oraz pozyskanie inwestorów. Dodatkowo miejscowość Tymień jest obszarem na którym zlokalizowany był Kombinat PGR, który był miejscem pracy większości mieszkańców. Ze względu na upadek niniejszego

zakładu pracy doszło do znacznego wykluczenia społecznego mieszkańców, a niniejszy obszar zalicza się do stref popegeerowskich, posiadających znaczny stopień wykluczenia oraz bierności zawodowej mieszkańców, co dodatkowo wpływa na trudność w podejmowaniu działalności aktywizacyjnej. Biorąc pod uwagę znaczną degradację techniczną, sprawia to, iż podejmowanie jakiegokolwiek działań mających prowadzić do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej jest bardzo utrudnione.

Podsumowując proces koncentracji zjawisk kryzysowych należy przytoczyć fragment opracowania dr Wincentego Raczkowskiego, który stwierdza, iż „Droga krzyżowa” PGR była oczywista: 1. ponieważ dochody nie pokrywały wydatków banki blokowały konta. Około 87% PGR utraciło zdolność kredytową gdyż zadłużenie przekraczało 140 % środków obrotowych.

2. aby móc wypłacać wynagrodzenia oraz nabywać środków do utrzymywania upraw i hodowli sprzedawano produkty za gotówkę. Kierownictwo i załogi PGR nie przyjmowały do wiadomości iż przejście na zasady wolnorynkowe jest ostateczne i trwałe. Łudzono się iż „ Państwo nie dopuści do trwałego bezrobocia, nie długo to potrwa”. Tak więc starano się przeczekać „ najgorsze” metodą wyprzedaży gotówkowej.

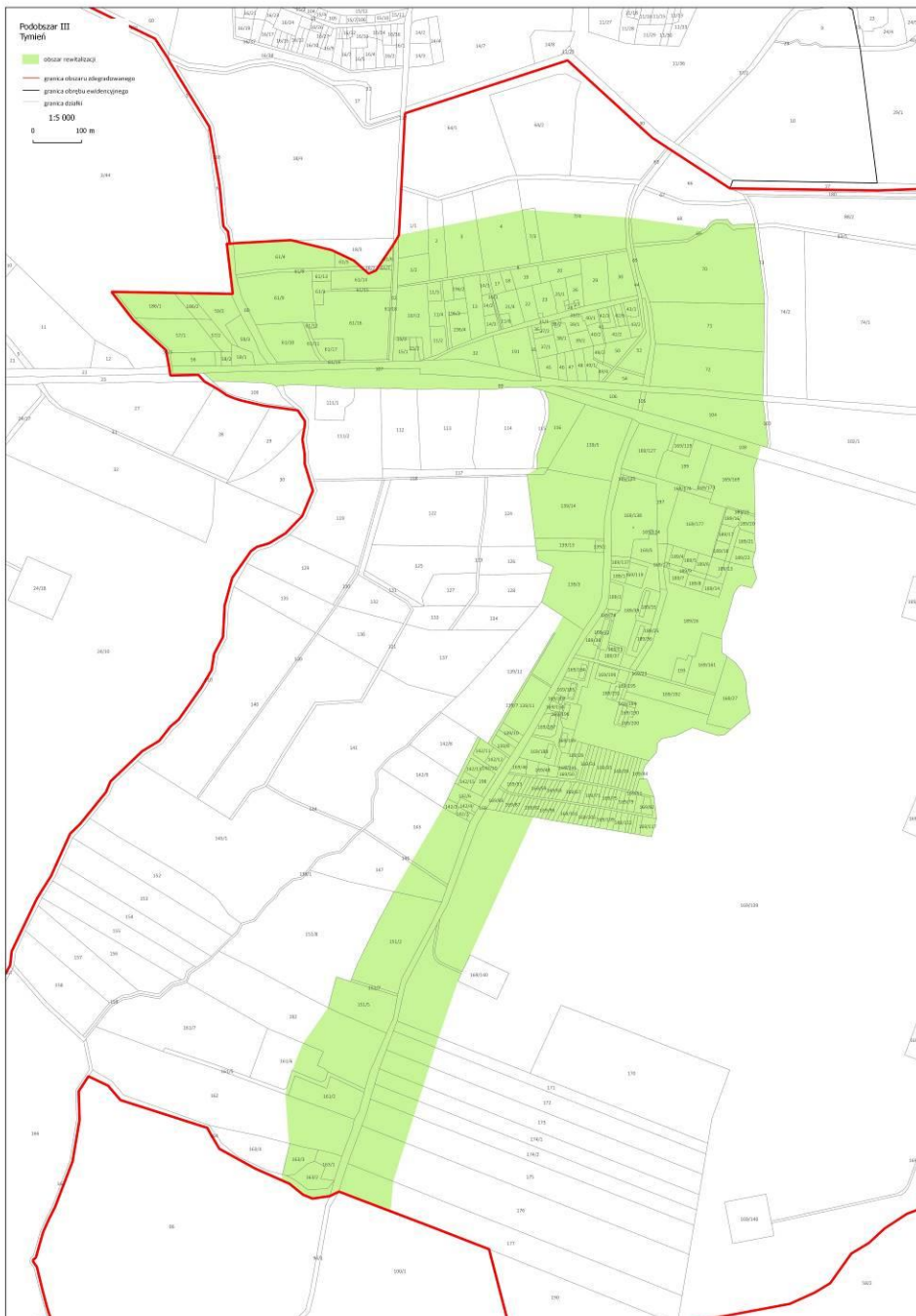
3. z czasem zaszła konieczność wyprzedaży zwierząt hodowlanych i maszyn co skutkowało ogłoszeniem upadłości całego PGR.. Pozostałości po Kombinacie PGR w Tymieniu przejęte zostały przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (AWRSP) z siedzibą w Koszalinie której zadaniem było znalezienie dzierżawców lub nabywców zasobów po miejscowym PGR.

Wraz z kombinatem zlikwidowano przedszkole. Powstało Przedsiębiorstwo Rolne "ROL-TYM" Sp z o o które gospodarowało do roku 2005 po czym zostało postawione w stan likwidacji i od tego czasu nie ma w Tymieniu wielkoobszarowego gospodarstwa rolnego. Od tego czasu mają miejsce niekontrolowane podziały terenów rolnych, ich degeneracja i nieprawidłowe zagospodarowanie zwłaszcza długoletnie ugorowanie. Obiekty po PGR, za wyjątkiem budynku magazynowego, popadły w ruiny i zostały w roku 2012 rozebrane i pokruszone. Na części terenów dawnego PGR u znajduje się obecnie Park Wiatrowy Tymień³.

³ <http://www.rawin.strefa.pl/Pliki/Tymien.pdf>

Mapa 4 Podobszar rewitalizacji Tymień

Obraz 19 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 20 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 21 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Obraz 22 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

Podobszar Wierzchominka zamieszkuje 93 osoby oraz stanowi on powierzchnię 286,7 ha. W Wierzchominku znajduje się świetlica wiejska, która stanowi potencjał dla społecznej aktywizacji mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób wymagających aktywizacji ze względu na długotrwałe wykluczenie. Wierzchomino to wieś, gdzie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków a należą do nich między innymi wieża ciśnień, park dworski, cmentarz, domy, spichlerz, dom folwarczny, szkoła oraz stodoła folwarczna.

Na terenie sołectwa Wierzchominko występuje wysoki wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, a także budynków wybudowanych przed 1945 rokiem, a także zły stan dróg.

Obraz 23 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

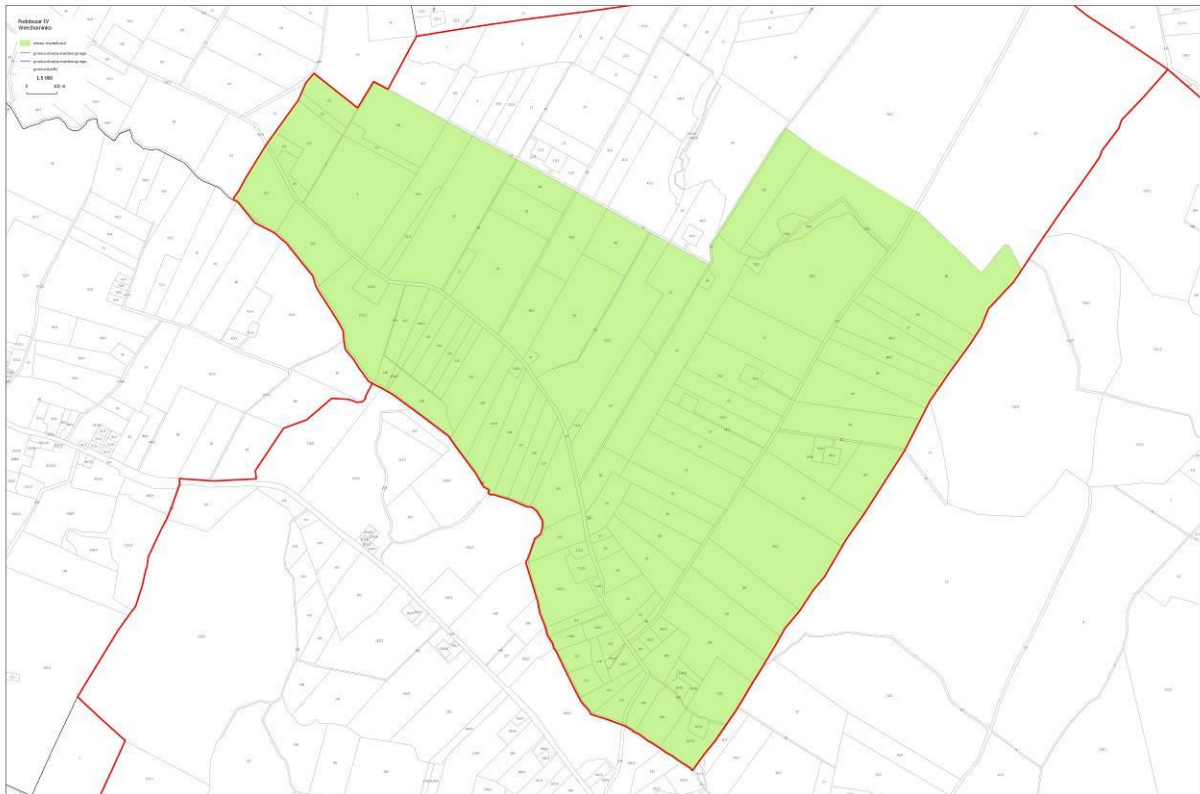

Obraz 24 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie spacerów studyjnych

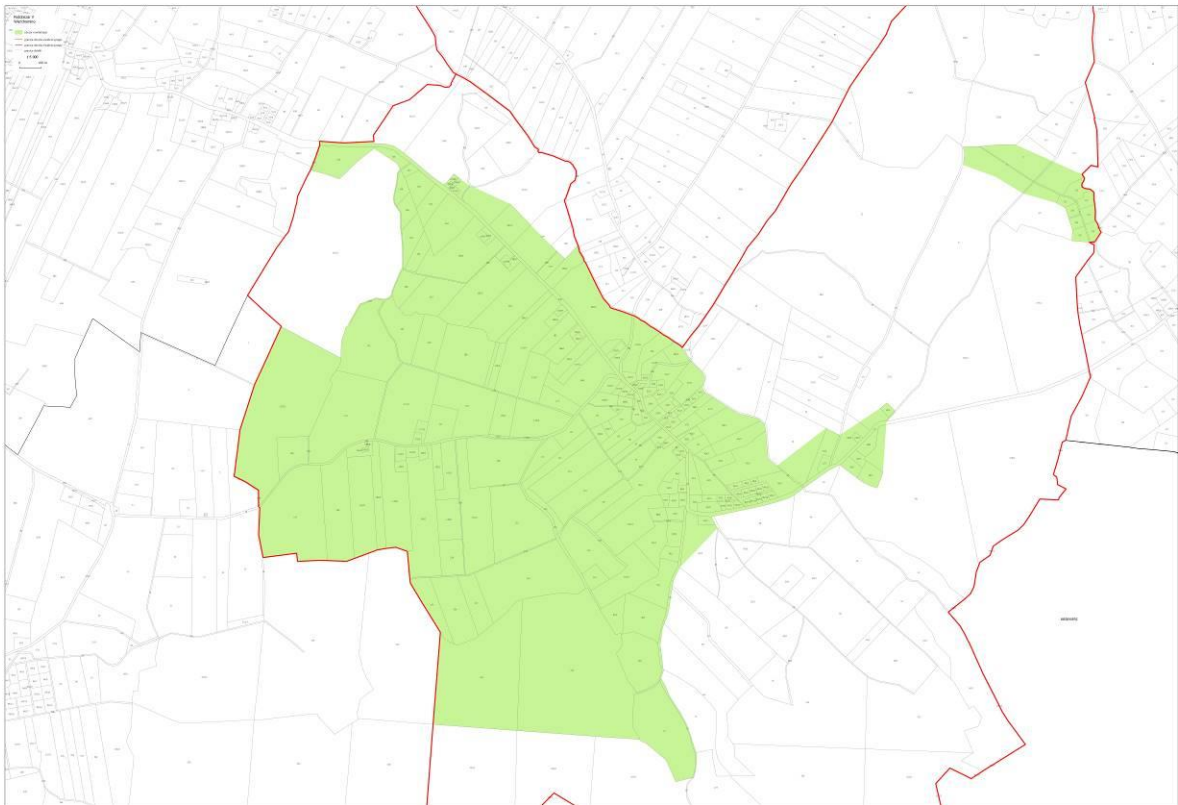
Mapa 5 Podobszar rewitalizacji Wierchowinko

Podobszar Wierzchomina zamieszkuje 274 mieszkańców oraz zajmuje powierzchnię 415,2 ha. Wierzchomino to wieś, gdzie znajdują się zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków a są to: kościół, obora folwarczna, cmentarz kościelny, cmentarz ewangelicki, park dworski. Między innymi na terenie tej wsi funkcjonuje Stowarzyszenie Lepsze Jutro, które działa na rzecz osób z niepełnosprawnościami i dostrzega potrzebę integrowania swoich podopiecznych ze środowiskiem zewnętrznym: osobami zdrowymi i innymi niepełnosprawnymi z innych placówek. Na terenie sołectwa Wierzchomino występuje wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń społecznych, szczególnie tych przyznawanych z tytułu bezrobocia oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości a także budynki wybudowane przed 1945 rokiem.

Mapa 6 Podobszar rewitalizacji Wierzchomino

Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane na wskazanym obszarze rewitalizacji doprowadzą do przeciwdziałania problemom społecznym, gospodarczym, technicznym i środowiskowym. Wpłyną również na przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym, które zidentyfikowane zostały w ramach procesu partycypacji społecznej.

Poprzez zaplanowane do realizacji projekty rewitalizacyjne możliwe będzie osiągnięcie eliminacji zjawisk kryzysowych występujących na podobszarze rewitalizacji. Kluczowe jest wskazanie możliwości zapewnienia osobom starszym odpowiednich form integracji ze społecznością lokalną oraz przeciwdziałania wykluczeniu osób zamieszkujących obszary popegeerowskie, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych oraz starszych. Zakłada się realizację niniejszych przedsięwzięć z organizacjami pozarządowymi przynależnymi do kościoła, co wpływa na zwiększenie ich efektywności, ze względu na wykorzystanie aspektu religijności mającego silne nasilenie na obszarze wiejskim. Kluczowa wizja odnowy obszaru identyfikowana jest również na poziomie uwarunkowań środowiskowych i możliwości przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska, które szczególnie dostrzegalne jest na obszarze Tymienia. W tym przypadku, poprzez realizację zadań infrastrukturalnych, możliwa będzie eliminacja negatywnego oddziaływania na środowisko, ale również umożliwienie mieszkańcom dostępu do odnowionej infrastruktury, spełniającej odpowiednie normy i zmniejszenie ich wykluczenia w tym obszarze. Należy podkreślić, iż ze względu na postanowienia dokumentu określającego Specjalne Strefy Włączenia w Województwie Zachodniopomorskim, obszar gminy został uznany za posiadający znaczne deficyty w obszarze infrastruktury technicznej. Poprzez realizację działań rewitalizacyjnych możliwe będzie wyeliminowanie stwierdzonych deficytów.

W ramach zaplanowanej wizji obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji zauważalne jest również wykorzystanie potencjałów istniejących na obszarze, takich jak międzynarodowy szlak rowerowy oraz jezioro, a także szereg działań związanych z tożsamością lokalną obszaru do których zaliczają się hodowle pszczoł oraz wytwarzanie przez mieszkańców różnych produktów, których składnikiem jest miód. W oparciu o powyższe potencjały, planuje się realizowanie działań mających na celu włączenie społeczności lokalnej, stworzenie prężnie funkcjonującej spółdzielni socjalnej oraz realizację wielu działań mających na celu rozwiązanie problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji. Podsumowując należy zwrócić uwagę na analizę SWOT, która prezentuje mocne i słabe strony podobszarów, a także szanse i zagrożenia związane z realizacją wizji odnowy podobszaru. Można podkreślić, iż przeprowadzenie zaplanowanych działań wyeliminuje problemy występujące na podobszarach rewitalizacji, które pośrednio wynikają z uwarunkowań popegeerowskich. Możliwe będzie włączenie do działalności społecznej wielu wykluczonych mieszkańców, obniżenie negatywnych zjawisk środowiskowych, zapewnienie dostępu mieszkańców do infrastruktury, co przyczyni się do odnowy gospodarczej i społecznej.

Tabela 26 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji Gminy Będzino

MOCNE STRONY	SLABE STRONY
Występujące potencjały w zakresie szlaku rowerowego oraz jeziora	Brak działań aktywizacyjnych realizowanych na szczególnie zdegradowanym obszarze rewitalizacji
Aktywne organizacje pozarządowe związane z instytucjami kościelnymi, na obszarze rewitalizacji	Wysoki stopień zanieczyszczenia generowany przez infrastrukturę zlokalizowaną na obszarze rewitalizacji
Położenie obszaru rewitalizacji w pobliżu Koszalina jako centrum gospodarczego regionu wschodniej części województwa	Brak dostępu mieszkańców do zaspokojenia podstawowych potrzeb, jakimi są odpowiedniej jakości drogi na obszarze rewitalizacji
Położenie przy drodze krajowej 11, która stanowi dla turystów trasę dojazdową nad morze	Niewykorzystywanie potencjałów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji
Wysoki potencjał w zakresie organizacji imprez kulturalnych oraz mających na celu włączenie osób wykluczonych	Brak działań podejmowanych na rzecz seniorów, pomimo wzrostu ich liczebności i konieczności podjęcia działań aktywizacyjnych
Doświadczenie Urzędu Gminy w zakresie realizacji projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych	Niski współczynnik przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji
SZANSE	ZAGROŻENIA
Odnowa infrastruktury stanowiącej potencjał obszaru rewitalizacji, który przyczyni się do niwelacji negatywnych zjawisk społecznych	Niewystarczające środki własne gminy na realizację projektów infrastrukturalnych oraz projektów społecznych
Realizowanie działań w zakresie aktywizacji mieszkańców	Trudności związane z realizacją działań mających na celu rozwój ekonomii społecznej
Budowa drogi ekspresowej S6	Niechęć osób wykluczonych do zaangażowania się w procesy aktywizacji społecznej
Pozyskiwanie środków ze źródeł krajowych oraz środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny oraz programy krajowe)	Wzrost ilości seniorów, którzy będą wymagali skoncentrowanych działań opiekuńczych oraz aktywnego spędzania czasu wolnego

Źródło: Opracowanie własne

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zrealizowana zostanie poprzez cele ogólne i szczegółowe oraz przedsięwzięcia Programu. Warunkiem realizacji Programu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne na obszarze rewitalizowanym. Tak uporządkowana analiza stanowi podstawę sformułowania celów i przedsięwzięć, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów ogólnych Programu.

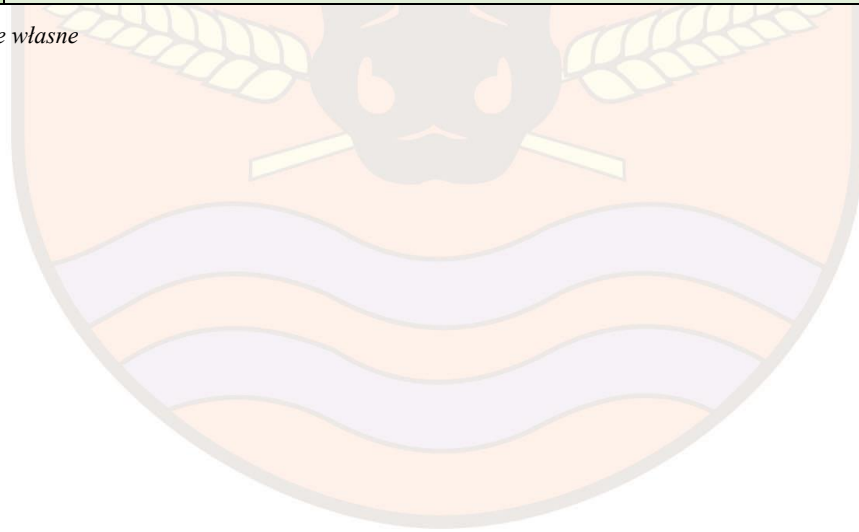
Celem realizacji działań rewitalizacyjnych będzie zapobieżenie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych z interesariuszami rewitalizacji oraz w ramach przeprowadzonej diagnozy, która pozwoliła wskazać największe deficyty występujące na obszarze rewitalizacji.

Tabela 27 Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

MISJA PROGRAMU REWITALIZACJI	
Zniwelowanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i technicznych występujących na obszarze rewitalizacji poprzez podjęcie działań mających na celu przeciwdziałanie deficytom wynikającym z popegeerowskiego charakteru obszaru	
WIZJA 1	Odnowiona infrastruktura wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez zniwelowanie negatywnych czynników wpływających na brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców.
WIZJA 2	Organizowane cyklicznie wydarzenia powodują obniżenie skali zjawisk kryzysowych oraz wpływają na zaangażowanie osób wykluczonych i włączenie ich do aktywności na rzecz społeczności lokalnej.
WIZJA 3	Realizowane działania mające na celu zaktywizowanie seniorów wpływają na zwiększenie ich stopnia integracji ze społecznością lokalną oraz przeciwdziałanie wykluczeniu tej grupy osób.

Źródło: Opracowanie własne

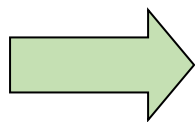
Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Niniejszy rozdział opisuje cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

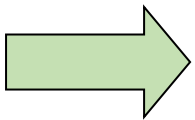
Wyznaczone cele określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie, a jednocześnie wyznaczają kierunki działań co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji realizacji celu ogólnego rewitalizacji, zaś przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji ich konkretyzację, możliwą do podjęcia interwencji w danym obszarze. Poniżej wskazano cel główny i cele szczegółowe w Programie.

Marginalizowanie deficytów występujących na obszarze rewitalizacji wraz z przeciwdziałaniem nasilaniu się zjawisk kryzysowych i dalsze wykluczania społeczności lokalnej obszarów kryzysowych

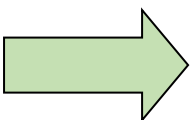
Cele odnoszą się wprost do diagnozy obszaru i wizji obszaru rewitalizacji:

Cel szczegółowy 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich

Cel szczegółowy 2. Aktywizacja osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form.

Cel szczegółowy 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.

Realizacja Programu przyczyni się do urzeczywistnienia misji zapisanej w dokumentach strategicznych Gminy Będzino oraz Powiatu Koszalińskiego poprzez działania mające na celu wykorzystanie potencjałów społecznych mieszkańców oraz wzrost efektywności gospodarowania zasobami, mający na celu zwiększenie wykorzystania potencjału gospodarczego gminy. Podejmowanie niniejszych działań jest szczególnie ważne ze względu na konieczność wyprowadzenia z kryzysu obszaru popegeerowskiego, na którym koncentracja deficytów następuje w wielu sferach. Możliwość efektywniejszego wykorzystania walorów przestrzeni geograficznej gminy wpłynie na zwiększenie efektywności działań rozwojowych gminy w obszarze społecznym oraz kulturowym. Niniejsze działania umożliwią prowadzenie procesów reintegracji

mieszkańców oraz zapewnienia dostępu atrakcyjnych oraz zwiększających potencjał obszaru, działań animacyjnych, wpływających na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Dodatковым efektem będzie położenie nacisku na jakościowy wymiar procesów rozwojowych oraz zbudowanie trwałych podstaw do zwiększania wykorzystania potencjału gminy. Program rewitalizacji ma stać się narzędziem redukcji barier, ożywienia terenów zdegradowanych poprzez poprawę ich dostępności, redukcję uciążliwości ekologicznych, poprawę bezpieczeństwa publicznego. Służyć będzie wzmacnianiu lokalnych, endogenicznych potencjałów ekonomicznych i społecznych obszarów, które zostaną objęte interwencją oraz terenów zurbanizowanych i terenów je otaczających. Ten wymiar może odbywać się poprzez wspieranie rozwoju lokalnych, małych i średnich przedsiębiorstw, poprawę jakości oferty edukacyjnej i kulturalnej skierowanej do środowisk zagrożonych wykluczeniem, czy wreszcie poprawę standardów mieszkaniowych w istniejących zasobach.

Podsumowując cele określone w programie rewitalizacji, podkreślenia wymaga konieczność przeciwdziałania nasilającym się deficytom w trzech obszarach:

- Koncentracji problemów na obszarze popegeerowskim, który w znacznym stopniu podlega niekorzystnym uwarunkowaniom;
- Wysokiego stopnia długotrwałego wykluczenia społecznego osób;
- Marginalizacji seniorów oraz niemożności podejmowania działań mających na celu ich aktywizację ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury i jednostek.

Cele zaplanowane w programie rewitalizacji pozwalają na podjęcie działań mających możliwość ograniczenia niekorzystnych trendów społecznych na obszarze uznanym za zdegradowany oraz realizację działań mających na celu przeciwdziałanie nasilaniu negatywnych uwarunkowań w obszarze gospodarczym, przestrzenno- funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym.

Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Niniejszy rozdział zawiera opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych, a także opis powiązań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

W poniższym rozdziale uzasadniono odniesienie do dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy, potrzebę i zaznaczenie działań rewitalizacyjnych na danym obszarze Gminy. W opracowaniu Programu dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy Będzino z wcześniej opracowanymi dokumentami planistycznymi na poziomie lokalnym, powiatowym i regionalnym. Elementem określającym cele gospodarki przestrzennej, a zarazem politykę Gminy jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*. W dokumencie tym wskazano kierunki rozwoju gminy, które będą spójne z celami Programu rewitalizacji. W ramach prac analitycznych dokonano analizy spójności planowanych celów Programu z ww. Studium. Analizie poddano również *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino*, wskazując spójność celów programu rewitalizacji z przedmiotowym dokumentem sektorowym gminy.

Podobnie pozytywny wynik osiągnęła synteza Strategii. W ramach analizy uwarunkowań zewnętrznych inferencji poddano *Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020* oraz *Strategię Rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2017 - 2020*. Kolejnym elementem analizy spójności Programu było zbadanie celów kluczowych dokumentów strategicznych odnoszących się do rewitalizacji na poziomie krajowym, co ukazują zamieszczone poniżej tabele.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 28 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Będzino

Dokumenty strategiczne Gminy Będzino	CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY BĘDZINO DO ROKU 2022		
	Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich	Cel 2. Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form	Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym
<i>Strategia Rozwoju Gminy Będzino na lata 2016 - 2022</i>	CEL STRATEGICZNY: Poprawa warunków życia mieszkańców	CEL STRATEGICZNY: Wzmocnienie rolnictwa, przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej oraz wzrost zatrudnienia dla zwiększenia konkurencyjności gospodarczej obszaru	CEL STRATEGICZNY: Poprawa warunków życia mieszkańców
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015 - 2020</i>	Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom	Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego	Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego
<i>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego</i>	Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy, w tym poszczególnych jednostek osadniczych poprzez zapewnienie właściwego stopnia wyposażenia w usługi lokalne i ponadlokalne	Podniesienie standardu zamieszkania poprzez realizację infrastruktury technicznej, zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju	Podniesienie standardu zamieszkania poprzez realizację infrastruktury technicznej, zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Tabela 29 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi regionalnymi i krajowymi

Dokumenty strategiczne o znaczeniu ponadlokalnym	CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY BĘDZINO DO ROKU 2022		
	Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich	Cel 2. Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form	Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym
<i>Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020</i>	<p>Cel strategiczny nr 5 „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”</p> <p>Cel strategiczny nr 4 „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”</p>	<p>Cel strategiczny nr 5 „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”</p> <p>Cel strategiczny nr 6 „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”</p>	<p>Cel strategiczny nr 6 „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”</p>
<i>Strategia Rozwoju Powiatu Koszalińskiego 2017 - 2020</i>	<p>4.1.1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego</p> <p>4.4.1. Edukacja ekologiczna</p> <p>4.4.2. Wzrost bezpieczeństwa ekologicznego powiatu</p> <p>4.3.2. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości</p>	<p>4.1.1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego</p> <p>4.2.1. Poprawa dostępu do infrastruktury drogowej</p>	<p>4.1.1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego</p> <p>4.2.1. Poprawa dostępu do infrastruktury drogowej</p>
<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)</i>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału</p>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału</p>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Będzino do roku 2022

<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)</i>	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (2013)</i>	Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju
<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie. Cele KSRR w układzie trzech wymiarów strategii</i>	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Zgodnie z Wytocznymi dot. rewitalizacji w Programie opisano główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na poniższe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Pozostałe projekty rewitalizacyjne są dodatkowymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytoczných w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, które wydano przez Ministra Rozwoju. Obejmują one zarówno projekty społeczne, jak i projekty „miękkie”, które finansowane będą ze środków zewnętrznych oraz środków własnych gminy lub innych beneficjentów. Wymienione przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały poddane analizie pod względem oddziaływania oraz potencjału integracji z projektami społecznymi. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to obowiązku w każdym przypadku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Obraz 25 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Źródło: Opracowanie własne

Podejmowane w ramach projektu rewitalizacyjnego przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na konkretne problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy obszaru zdegradowanego przedstawionej w programie rewitalizacji. W poniższych opisach wykazano logikę powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami podejmowanymi w ramach kompleksowej interwencji: Analiza wyników konsultacji społecznych przedstawiona

w *Rozdziale III. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* warunkowała wybór projektów rewitalizacyjnych zaszerogowanych do grupy projektów głównych i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Inne projekty rewitalizacyjne są dodatkowymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Projekty te wpłyną na realizację celów rewitalizacji poprzez szeroki wachlarz zaplanowanych działań. Przyczynią się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, powodując wzmocnienie wzajemnych efektów i ich maksymalizację tzw. efekt synergii. Pozostałe projekty rewitalizacyjne wpłyną pozytywnie w szczególności na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców obszarów rewitalizowanych, tworzenie miejsc integracji społecznej mieszkańców obszarów rewitalizowanych, ożywienie gospodarcze obszarów rewitalizowanych oraz ożywienie kulturalne i edukacyjne obszarów rewitalizowanych. Pojawiający się, dzięki komplementarności realizowanych projektów rewitalizacyjnych, efekt synergii przyczyni się do szybszego i bardziej efektywnego uzyskania oczekiwanych rezultatów Programu rewitalizacji. Realizacja głównych projektów rewitalizacyjnych przełoży się bezpośrednio do osiągnięcia zakładanych celów Programu (zob. *Rozdział VII. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk*). Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na wzmocnieniu działań prowadzonych w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców na obszarach rewitalizacji oraz rozwiązaniu stwierdzonych deficytów, szczególnie na obszarze popegeerowskim. Ważne działania będą również realizowane w obszarze mającym na celu przeciwdziałanie deficytom w obszarze uwarunkowań gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych oraz technicznych, które pogłębiają negatywne zjawiska mające miejsce na obszarze rewitalizacji.

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	1. TYMIEN OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ			
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BĘDZINO			
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących				
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji TYMIEN			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna			
Cel (cele projektu)	Zwiększenie aktywizacji mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez realizację działań zmierzających do wykorzystania potencjału obszaru społecznego wykluczenia. Niwelowanie deficytów w obszarach problemowych występujących na terenach popegeerowskich.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	1.1. Adaptacja pomieszczeń Zespołu Szkół wraz z wyposażeniem na potrzeby prowadzenia działań aktywności społecznej na obszarach popegeerowskich.			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Będzino/ prywatny wykonawca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (fakultatywnie)	Wysoki stopień dezintegracji społecznej ze względu na tereny popegeerowskie. Brak możliwości realizacji działań aktywizujących w sferze społecznej, edukacyjnej i ekologicznej wynikający z niedostopowania potencjału terenu pod względem funkcjonalnym i technicznym. Brak możliwości aktywizacji osób wykluczonych społecznie ze względu na złe uwarunkowania funkcjonalne i techniczne.	Wdrożenie modelowych rozwiązań z zakresu aktywizacji społecznej na obszarze popegeerowskim, ze szczególnym uwzględnieniem włączenia osób wykluczonych społecznie poprzez działania edukacyjne i mające na celu aktywizację zawodową.	1. Termomodernizacja budynku szkoły 2. Dostosowanie (przebudowanie) i doposażenie pomieszczeń w szkole na cele usług społecznych - żłobki i przedszkola. 3. Edukacja ekologiczna dla młodzieży szkolnej 4. Zatrudnienie animatora zawodowego.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	4 000 000	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie – 30</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 50%</p>	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
1.2. Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z dostosowaniem jej do pełnienia funkcji edukacyjnych.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino/ ewentualnie prywatny wykonawca w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego	Niemożliwość aktywizacji mieszkańców oraz osób wykluczonych w obszarze społecznym i edukacyjnym oraz zawodowym, ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Negatywny wpływ instalacji technicznej na życie społeczności lokalnej poprzez generowanie szkodliwych substancji.	Marginalizacja negatywnego wpływu infrastruktury technicznej oraz zmniejszenie deficytów w obszarze prawidłowego funkcjonowania instalacji. Możliwość prowadzenia działań edukacyjnych i aktywizacyjnych na obszarach popegeerowskich.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja instalacji oczyszczających ścieki. 2. Utworzenie punktów edukacyjnych z zakresu procesów fizykochemicznych. 3. Prowadzenie cyklicznych warsztatów edukacji ekologicznej dla młodzieży szkolnej. 4. Aktywizacja osób wykluczonych społecznie na potrzeby nadzoru nad obiektem.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	6 000 000	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień obniżenia negatywnego wpływu infrastruktury technicznej na społeczność lokalną – 80%</p>	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	Brak projektów uzupełniających.		
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Tymień to tereny popegeerowskie, na których występuje wysoka degradacja pod względem społecznym, co negatywnie wpływa na pozostałe sfery życia mieszkańców. Brak aktywności społecznej przekłada się na brak aktywności w sferze		

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	<p>gospodarczej i zawodowej. Wpływa to również negatywnie na postawy proekologiczne, a to prowadzi do zaniechania działań na rzecz środowiska.</p> <p>Równie ważnym problemem jest brak aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców oraz osób wykluczonych społecznie. Ponadto zły stan obiektów i urządzeń technicznych lokalnej oczyszczalni ścieków po wielu latach eksploatacji bez gruntownej modernizacji nie gwarantuje uzyskania stabilnej i efektywnej pracy oczyszczalni ścieków, a jej funkcjonowanie jest bardzo uciążliwe dla mieszkańców Tymienia – jej praca, szczególnie w okresie letnim powoduje znaczną emisję odorów, które daje się odczuć z rowu do którego odprowadzane są nie w pełni oczyszczone ścieki. W dokumencie wydanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, a dotyczącego „Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowanych kierunków interwencyjnych” określono występowanie deficytów w obszarze infrastruktury technicznej, co stanowi problem konieczny do rozwiązania w ramach działań rewitalizacyjnych. Należy również zwrócić uwagę na brak kształtowania na obszarze rewitalizacji postaw proekologicznych, aktywizujących dzieci i młodzież a także osoby wykluczone społecznie. Jest to szczególnie ważne na obszarze popegeerowskim, który posiada deficyty w zakresie aktywizacji mieszkańców, a w szczególności osób wykluczonych społecznie.</p>
Planowany okres realizacji	2017 - 2021
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	10 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej RPO WZ 2014 – 2020, działanie 3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej.

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH			
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BĘDZINO			
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	GMINNY OŚRODEK KULTURY			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji ŁOPIENICA			
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna			
Cel (cele) projektu	Aktywizacja osób wykluczonych na obszarach popegeerowskich w obszarze aktywności zawodowej oraz zwiększenia ich zaangażowania społecznego. Wykorzystanie potencjału gospodarczego obszaru na rzecz włączenia osób wykluczonych do społeczności lokalnej.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1. Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	2.1. Wykorzystanie potencjału międzynarodowego szlaku rowerowego poprzez adaptację przestrzenno- funkcjonalną oraz gospodarczą ścieżki przyrodniczej pn. „Walory Gminy Będzino”.			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Będzino	Widoczny brak integracji mieszkańców w wyniku braku wspólnej przestrzeni do aktywizacji społecznej. Brak wykorzystania potencjału jaki daje międzynarodowy szlak rowerowy dla celów rozwoju przedsiębiorczości i postaw przedsiębiorczych, a tym samym niewykorzystany potencjał dla rozwoju turystyki pod względem funkcjonalnym. Brak wykorzystania potencjału terenu w celach edukacyjnych	Wykorzystanie miejsc atrakcyjnych zlokalizowanych na terenie gminy na potrzeby zwiększenia zaangażowania osób wykluczonych oraz możliwości przeciwdziałania problemom społecznym oraz zawodowym.	1. Modernizacja nawierzchni ścieżki oraz jej utwardzenie. 2. Utwardzenie oraz wykonanie elementów małej architektury (ławki, wiata, utwardzenie terenu) 3. Stworzenie miejsc postojowych dla rowerów składających się z wiaty drewnianej 4. Stworzenie miejsc napraw rowerów. 5. Stworzenie tablic informacyjnych o walorach krajobrazowych.

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	dla mieszkańców i osób z zewnątrz.		5. Zlokalizowanie punktu lokalnych produktów przy ścieżce.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Łopienica	80 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zainteresowania mieszkańców zrewitalizowanym obszarem – 60%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badania ankietowe
2.2. Organizacja pikników rodzinnych oraz warsztatów integracyjnych dla mieszkańców obszarów popegeerowskich.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gminny Ośrodek Kultury, Gmina Będzino	Degradacja terenu ze względu na społecznych na terenach popegeerowskich. Brak możliwości prowadzenia działań aktywizujących mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych na obszarze rewitalizacji, ze względu na niedostosowanie infrastruktury. Brak imprez kulturalnych na terenie gminy ze względu na brak odpowiednio przygotowanej do tych celów infrastruktury.	Prowadzenie aktywnych działań integrujących społeczność lokalną, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie, mających na celu przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym na obszarze rewitalizacji.	1. Organizacja przeglądu piosenki 2. Organizacja wydarzenia opartego na wspólnym grillowaniu. 3. Organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców obszarów rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji osób długotrwale wykluczonych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Łopienica	50 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 15 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 150	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
2.3. Stworzenie spółdzielni socjalnej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Bezrobotni z terenu Gminy Będzino	Nieemożność aktywizacji mieszkańców oraz osób wykluczonych w sferze społecznej ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Brak wykształconych postaw proekologicznych i świadomości walorów zamieszkałych terenów przez mieszkańców.	Aktywizacja zawodowa osób długotrwale wykluczonych społecznie oraz przeciwdziałanie problemem społecznym na obszarze rewitalizacji.	1. Założenie spółdzielni społecznej. 2. Realizacja zadań związanych z utrzymaniem ścieżki oraz realizacją procesu edukacji ekologicznej.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Łopienica	120 000	Wskaźniki produktu: Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie – 1 Wskaźniki rezultatu: Liczba nowo utworzonych miejsc pracy - 5	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
2.4. Zagospodarowanie centrum wsi Łopienica na cele aktywizacji osób wykluczonych			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Nieemożność aktywizacji mieszkańców oraz osób wykluczonych w obszarze zawodowym ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Występuje tutaj wysoki odsetek osób bezrobotnych. Brak odpowiedniego miejsca dla organizacji warsztatów aktywizacji społecznej i zawodowej.	Aktywizacja zawodowa osób długotrwale wykluczonych społecznie oraz przeciwdziałanie problemem społecznym na obszarze rewitalizacji.	1. Utwardzenie terenu. 2. Stworzenie miejsca integracji. 3. Zakup niezbędnego wyposażenia aktywizacji zawodowej. 4. Budowa wiaty służącej do organizacji imprez integracyjnych. 5. Organizacja warsztatów oraz zajęć.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Łopienica	150 000	Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3ha Wskaźniki rezultatu: Zwiększenie dostępu osób wykluczonych do aktywizacji – 60%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badanie ankietowe

Pozostałe projekty rewitalizacyjne	Brak projektów uzupełniających.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Na terenie sołectwa Łopienica występuje wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń społecznych oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości.</p> <p>Jest to teren popegeerowski, który jest charakterystyczny ze względu na pasywne postawy mieszkańców wobec życia społecznego, co wraz z niedostosowanym funkcjonalnie terenem determinuje się długofalową dezintegrację społeczną.</p> <p>Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej determinuje powstanie sytuacji kryzysowych w innych sferach na danym terenie. Problemem zatem jest brak działań w ramach różnych aktywności skierowanych do osób wykluczonych bądź też zagrożonych wykluczeniem, a do takich należą na terenie gminy osoby bezrobotne oraz korzystające z pomocy społecznej. Sferą, na którą mogą przełożyć się problemy natury społecznej jest sfera środowiskowa. Brak świadomości ekologicznej oraz brak wiedzy na temat lokalnych walorów przyrodniczych może z kolei przyczyniać się do powiększania się wśród mieszkańców braku przynależności do społeczności lokalnej.</p> <p>Występuje tutaj niski wskaźnik przedsiębiorczości w porównaniu z innymi miejscowościami. To prowadzi z kolei do braku możliwości kształtowania postaw przedsiębiorczych, co w efekcie nie przyczynia się do rozwoju tego terenu. Osoby, które zakładają działalność gospodarczą przyczyniają się jednocześnie do tworzenia nowych miejsc pracy. Jednakże bez poprawienia infrastruktury technicznej, czyli zadbania o dobry, bezpieczny pod względem technicznym teren, właściwe oświetlenie, zachęcanie zewnętrznych inwestorów do prowadzenia swojej działalności na terenie zdefiniowanym jako zdegradowany może być również trudne.</p>
Planowany okres realizacji	2018 - 2020
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	400 000,00
Przewidywane źródła finansowania	<p>RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich;</p> <p>RPO WZ 2014-2020, działanie 7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej mm.in poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych);</p> <p>RPO WZ 2014 – 2020, działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych;</p> <p>Budżet gminy oraz budżet sołectki</p> <p>Program Społecznik;</p> <p>„Działaj lokalnie” - OWES w Koszalinie;</p> <p>Mieleńskiej Lokalnej Grupy Rybackiej i Środkowopomorskiej Grupy Działania.</p>

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	3. FESTIWAL PSZCZOŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH			
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BĘDZINO			
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	GMINNY OŚRODEK KULTURY STOWARZYSZENIE WĘDKARSKIE KARAS			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji STRACHOMINO			
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna			
Cel (cele) projektu	Organizacja wydarzeń lokalnych włączających społeczność lokalną oraz wpływających na aktywizacji społecznej osób wykluczonych. Zaangażowanie osób wymagających wsparcia w działalność społeczną i zawodową.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 2. Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form.</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	3.1. Organizacja „Festiwalu pszczół” jako imprezy integrującej tożsamościowo mieszkańców gminy.			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gminny Ośrodek Kultury, Gmina Będzino	Brak działań aktywizujących lokalną społeczność w tym osoby wykluczone ze względu na niedostosowaną infrastrukturę techniczną. Niemożność realizacji działań edukacyjnych na terenie miejscowości ze względu na niedostosowaną infrastrukturę techniczną. Trudność w kształtowaniu postaw pro lokalnych dotyczących symbolu miejscowości ze względu na trudności funkcjonalne.	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	1. Prowadzenie animacji dla mieszkańców odnoszących się do „Festiwalu pszczół” jako symbolu obszaru rewitalizacji. 2. Organizacja warsztatów edukacyjnych z zakresu pszczelarstwa. 3. Organizacja warsztatów pszczelarskich. 4. Przygotowanie wydarzeń animacyjnych dla dzieci. 5. Przeprowadzenie konkursów pszczelarskich. 6. Stworzenie symboli obrazujących tożsamość mieszkań-

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	60 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 15 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 400	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
3.2. Modernizacja i doposażenie świetlicy na cele aktywizacji społecznej i zawodowej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak możliwości realizacji działań aktywizacji społecznej i zawodowej kategorii osób wykluczonych ze względu na niedostosowaną infrastrukturę techniczną. Postępująca dezintegracja społeczna, która jest efektem wielu problemów społecznych na terenie miejscowości. Brak interesujących aktywności, które mogłyby rozwijać lokalną tożsamość.	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	1. Termomodernizacja obiektu świetlicy. 2. Modernizacja stolarki oraz instalacji. 3. Modernizacja wnętrza świetlicy. 4. Adaptacja sal na potrzeby prowadzenia działań aktywizacyjnych z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. 5. Stworzenie Sali multimedialnej edukacji dla osób wykluczonych cyfrowo. 6. Stworzenie Sali tanecznej. 7. Realizacja cyklicznych działań animacyjnych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	500 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Zwiększenie zaangażowania mieszkańców aktywnością społeczną – 50%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badania ankietowe
3.3. Odnowa obszaru jeziora na cele prowadzenia działalności reintegracyjnej oraz profilaktycznej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania

Stowarzyszenie Wędkarskie KARAS	Brak na terenie gminy odpowiedniej działalności profilaktycznej i zdrowotnej dla mieszkańców i osób wykluczonych społecznie. Brak odpowiedniej infrastruktury technicznej umożliwiającej realizację aktywizacji społecznej mieszkańców i osób wykluczonych społecznie. Brak miejsca do wspólnego spędzania przez młodzież i rodziny czasu wolnego wynikający z braku odpowiednich uwarunkowań technicznych. Niemożność realizacji zadań statutowych lokalnej organizacji pozarządowej, które są skierowane na osoby wykluczone społecznie ze względu na niedostosowaną do aktywizacji społecznej infrastrukturę.	Zwiększenie aktywności zawodowej osób wykluczonych społecznie oraz możliwość przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w obszarze długotrwałego wykluczenia społecznego.	1. Wyznaczenie alejek wokół jeziora oraz utworzenie ścieżki ekologicznej 2. Oczyszczenie obszaru bezpośrednio zlokalizowanego przy brzegu jeziora. 3. Utworzenie pomostów wędkarskich dostosowanych do osób niepełnosprawnych. 4. Stworzenie miejsc rekreacji sportowej (pomostów do wędkarstwa) oraz rodzinnej (obiekty rekreacyjne). 5. Organizacja warsztatów wędkarskich. 6. Realizacja działań dla młodzieży. 5. Powadzenie profilaktyka uzależnieniowej na bazie nowej przyjeziornej infrastruktury rekreacyjnej
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Strachomino	150 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby biorące udział w wydarzeniach reintegracyjnych - 30	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
3.4. Stworzenie strefy aktywności sportowej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Występowanie zdegradowanej infrastruktury, która nie może odgrywać aktywnej roli w procesie aktywizacji mieszkańców ze względu na swoje	Zwiększenie integracji mieszkańców wraz z możliwością zaangażowania społecznego osób wykluczonych społecznie na rzecz integracji ze społecz-	1. Utworzenie mini-boiska służącego jako miejsce rozgrywek sportowych. 2. Stworzenie miejsca rekreacji zewnętrznej (siłowni ze-

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	niedostosowanie do ich potrzeb. Brak odpowiednich warunków do prowadzenia działalności aktywizacji społecznej, zdrowotnej i sportowej. Brak aktywności służącej kreowaniu postaw pro lokalnych.	nością lokalną.	wewnętrznych, stałej infrastruktury sportowej). 3. Organizowanie cyklicznych zawodów sportowych. 4. Organizowanie konkurencji sportowych w ramach „Festiwalu pszczół”.	
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Strachomino	100 000	Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3ha Wskaźniki rezultatu: Ilość zorganizowanych wydarzeń aktywności społecznej - 10	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
3.5. Połączenie drogowe Strachomino – Tymień szansą na lepszy rozwój dzieci.				
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Będzino	Brak odpowiednich warunków technicznych zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców. Istniejąca degradacja infrastruktury technicznej nie pozwala na korzystanie z działań aktywizujących dzieci w ramach aktywności pozaszkolnej.	Zniwelowanie deficytu w obszarze wykluczenia infrastrukturalnego oraz możliwość zwiększenia bezpieczeństwa osób zamieszkujących tereny o znacznej koncentracji problemów społecznych.	1. Utwardzenie drogi; 2. Wyrównanie płyt betonowych; 3. Przebudowa części drogi najbardziej zdegradowanej.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Strachomino	700 000	Wskaźniki produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3ha Wskaźniki rezultatu: Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców – 80%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badania ankietowe
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	3.6. Budowa oświetlenia wzdłuż drogi.			

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Na terenie sołectwa Strachomino występuje wysoki wskaźnik osób korzystających z zasiłków społecznych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości jak i również stwierdzono zły stan dróg.</p> <p>Zapewnienie w działaniach rewitalizacyjnych działań na rzecz aktywizacji zawodowej, społecznej i edukacyjnej mieszkańców mogłoby się przyczynić do ich ponownego włączenia do życia w społeczności lokalnej.</p> <p>Jednocześnie należy zadbać o odpowiednią dla działań aktywizacyjnych infrastrukturę, ponieważ potrzebna są zarówno odpowiednie warunki jak i przestrzeń, aby móc zaproponować mieszkańcom wspólne działania, atrakcyjne spędzanie czasu.</p> <p>Należy szczególnie się odnieść do osób starszych, ponieważ skierowane do nich specjalnie działania aktywizacyjne przyczynią się w przyszłości do reintegracji społecznej i zapobiegą dalszej izolacji społecznej osób wykluczonych społecznie bądź też tym wykluczeniem zagrożonych.</p> <p>Dodatkowo niewykorzystanie potencjału jakim są organizacje pozarządowe skutkować może w przyszłości zmniejszeniu motywacji mieszkańców do organizacji działań na rzecz społeczności lokalnej. Istniejące stowarzyszenia nie dysponuje odpowiednimi warunkami przestrzennymi i funkcjonalnymi do wdrażania swoich działań statutowych, które mają na celu aktywizować mieszkańców Gminy, w tym również te kategorie społeczne, które są zagrożone wykluczeniem społecznym bądź też już są wykluczone społecznie.</p> <p>Niski wskaźnik przedsiębiorczości wpływa niekorzystnie na kształtowanie postaw przedsiębiorczych a tym samym na niewykorzystywanie walorów lokalnych do prowadzenia działalności gospodarczej z jednej strony, z drugiej strony brak aktywności przedsiębiorczej nie sprzyja rozwojowi lokalnego rynku pracy.</p>
Planowany okres realizacji	2019 - 2022
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 540 000,00
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych; Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności Program Grantowy „Działaj Lokalnie”; Mikrogranty z KARR S.A.; Budżet gminy oraz budżety sołectek; Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej.

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BĘDZINO
Nazwa podmiotu/podmiotów	STOWARZYSZENIE LEPSZE JUTRO

współpracujących	ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY „RAZEM RADOŚNIEJ NAM”			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	OBSZAR REWITALIZACJI Wierzchomino Wierzchominko			
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna			
Cel (cele) projektu	Aktywizowanie osób zamieszkujących obszar kryzysowy ze szczególnym zapewnieniem stałego wsparcia mającego na celu wyprowadzenie ich z sytuacji kryzysowej. Zwiększenie aktywności seniorów na obszarze rewitalizacji.			
Cele programu rewitalizacji	Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.			
Główne projekty rewitalizacyjne	4.1. Modernizacja opuszczonego budynku starej szkoły na cele utworzenia mieszkań chronionych lub socjalnych oraz utworzenie Klubu Seniora.			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Będzino	Brak możliwości realizacji działań aktywizujących osoby wykluczone społecznie ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Brak dostępu do infrastruktury umożliwiającej rozwój kulturalny i integrację mieszkańców.	Zapewnienie dostępu mieszkańcom wymagających podjęcia działań aktywizacyjnych, do form zapewniających możliwość stałej integracji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	1. Termomodernizacja elewacji budynku. 2. Wymiana stolarki oraz instalacji. 3. Modernizacja wnętrza obiektu, poprzez kompleksową przebudowę. 4. Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Wierzchomino	900 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 30%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

4.2. Odnowa oraz wyposażenie obiektu dawnej szkoły na cele mieszkań chronionych lub socjalnych Klubu Seniora.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino, Stowarzyszenie Lepsze Jutro	Degradacja przestrzenna budynków wpływająca na utrudniony proces wyprowadzania obszaru z procesu degradacji społecznej. Brak integracji społecznej z mieszkańcami miejscowości i osobami wykluczonymi społecznej, a także brak integracji pomiędzy osobami należącymi do kategorii osób wykluczonych i tym samym brak możliwości wspólnego spędzania czasu i udziału w zajęciach edukacyjnych.	Zapewnienie dostępu mieszkańców wymagających podjęcia działań aktywizacyjnych, do form zapewniających możliwość stałej integracji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	1. Wyposażenie pomieszczeń w sprzęt rehabilitacyjny. 2. Stworzenie pracowni rękodzielniczej, plastycznej. 3. Utworzenie Sali multimedialnej. 4. Stworzenie Sali aktywności sportowej. 5. Wyposażenie mieszkań socjalnych i chronionych w niezbędny sprzęt. 6. Organizowanie stałych warsztatów dla seniorów oraz mieszkańców.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	200 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie – 20 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 40%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
4.3. Stworzenie edukacyjno-rekreacyjnej ścieżki ekologicznej			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Nieemożność aktywizacji mieszkańców oraz osób wykluczonych w obszarze edukacji i rekreacji, ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Brak obiektu służącego do realizacji działalności gospodarczej wykorzystującej walory i potencjał	Włączenie mieszkańców obszarów wymagających wsparcia w zakresie prowadzonej rewitalizacji w proces aktywizacji społecznej oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.	1. Utwardzenie ścieżki ekologicznej. 2. Zaadaptowanie przestrzeni rekreacyjnej. 3. Postawienie obiektu umożliwiającego prowadzenie działalności gospodarczej. 4. Stworzenie miejsc postoju, na których zlokalizowana bę-

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	gospodarczy zdegradowanego terenu.		dzie infrastruktura rekreacyjna.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	150 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji – 50%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
4.4 Zagospodarowanie przestrzeni przy obiekcie starej szkoły na cele organizacji festiwalu „Niepełnosprawny – Pełnosprawny”.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino, Stowarzyszenie Lepsze jutro, Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Radośniej”	Wysoki stopień dezintegracji społecznej. Brak możliwości realizacji działań aktywizujących społeczność ze względu na nieodpowiednią infrastrukturę techniczną. Zdegradowana przestrzeń wpływa na niemożność atrakcyjnego spędzania czasu wolnego oraz brak możliwości prowadzenia działań aktywizacyjnych w sferze społecznej i zawodowej dla osób wykluczonych. Degradacja przestrzeni wpływa na nasilanie się negatywnych zachowań społecznych, co dodatkowo zwiększa poziom wykluczenia	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	1. Utwardzenie terenu. 2. Zagospodarowanie przestrzeni zielonej poprzez stworzenie skwerów animacyjnych. 3. Organizowanie warsztatów animacyjnych i zawodowych. 4. Stworzenie miejsc rekreacji 5. Organizowanie festiwalu „Niepełnosprawny – pełnosprawny”.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	80 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 8 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

		w organizowanych wydarzeniach - 120	
4.5. Organizowanie imprez senioralnych na obszarze miejscowości.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino, Zespół Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach, Zespół Szkół im. Kardynała Ignacego Jeża w Tymieniu	Wysoka dezintegracja społeczna osób wykluczonych. Brak możliwości aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym w sferze społecznej oraz zawodowej.	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	1. Cykliczne organizowanie wydarzeń kulinarnych dla mieszkańców oraz osób wykluczonych. 2. Organizowanie warsztatów aktywizacji zawodowej w ramach edukacji kulinarnej. 3. Organizowanie cyklicznych rajdów pieszych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino Wierzchominko	50 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktywizowanych społecznie osób wykluczonych - 10 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 80	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
4.6. Modernizacja świetlicy w Wierzchominku wraz z zagospodarowaniem terenu.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak warunków na aktywną integrację i rozwój kultury ze względu na niedostosowaną infrastrukturę techniczną. Brak możliwości integracji osób wykluczonych społecznie z mieszkańcami społeczności lokalnej ze względu na utrudnienia funkcjonalne i techniczne.		1. Modernizacja wnętrza obiektu wraz z dostosowaniem do standardów sanitarnych. 2. Wyposażenie pomieszczeń kuchennych w niezbędny sprzęt. 3. Przystosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. 4. Prowadzenie warsztatów kuchennych dla seniorów. 5. Stworzenie sali multimedialnej. 6. Adaptacja przestrzeni wokół świetlicy na potrzeby organi-

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

			zacji ogródka szkoleniowego. 7. Wyposażenie otoczenia w elementy małej architektury.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchomino	150 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Ilość zorganizowanych wydarzeń aktywności społecznej - 40	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
4.7. Odnowa drogi łączącej Wierzchomino z Wierzchominkiem.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino	Brak możliwości korzystania z działań aktywizujących społeczność lokalną ze względu na złe uwarunkowania techniczne. Brak poczucia bezpieczeństwa w wyniku złych uwarunkowań przestrzennych i funkcjonalnych.	Zniwelowanie deficytu w obszarze wykluczenia infrastrukturalnego oraz możliwość zwiększenia bezpieczeństwa osób zamieszkujących tereny o znacznej koncentracji problemów społecznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usunięcie starej nawierzchni. 2. Utwardzenie terenu. 3. Położenie nowej nawierzchni. 4. Wykonanie melioracji. 5. Uzupełnienie oświetlenia
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Wierzchominko Wierzchomino	3 000 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 4ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców – 80%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	4.8 Wykonanie melioracji drogi. 4.9 Budowa oświetlenia przy drodze.		
	Na terenie Wierzchomina występuje wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń społecznych, szczególnie tych przyznawanych z tytułu bezrobocia oraz wysoki wskaźnik osób bezrobotnych. Ponadto występuje stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości. Na terenie Wierzchominka występuje niski wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym i wysoki wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym. Niski wskaźnik przedsiębiorczości prowadzi do braku możliwości kształtowania postaw przedsiębiorczych, co w efekcie nie przyczynia się do rozwoju tego terenu. Osoby, które zakładają działalność gospodarczą przyczyniają się jednocześnie do tworzenia nowych miejsc pracy. Jednakże bez poprawienia		

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

	infrastruktury technicznej, czyli zadbania o dobrą drogę, właściwe oświetlenie, zachęcanie zewnętrznych inwestorów do prowadzenia swojej działalności na terenie zdefiniowanym jako zdegradowany może być również trudne. Ponadto ważne jest, aby działalność gospodarcza mogła być ukierunkowana na realizację potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym bądź już wykluczonych w celu zwiększania ich aktywności oraz możliwości współpracy z pozostałymi kategoriami wiekowymi, co ostatecznie mogłoby się przyczynić do rozbudowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Problemem jest również brak działań w ramach różnych aktywności skierowanych do osób wykluczonych bądź też zagrożonych wykluczeniem, a do takich należą na terenie gminy osoby w wieku poprodukcyjnym, bezrobotne oraz korzystające z pomocy społecznej. Ponadto niekorzystne uwarunkowania techniczne i funkcjonalne przyczyniają się do braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców obszaru zdegradowanego, a tym samym zmniejszeniu ich uczestnictwa w życiu społecznych i kulturalnym gminy,
Planowany okres realizacji	2019 - 2022
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	4 580 000,00
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej; POWER, działanie 4.1 Innowacje społeczne; RPO WZ 2014 – 2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej; PROW 2014 – 2020, operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”; Rządowy Program MRPiPS Senior-WIGOR/ Senior +, ASOS; Budżet gminy oraz fundusz sołecki; Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej.

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	5. CENTRUM TYMIENIA STREFĄ SENIORA
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BĘDZINO STOWARZYSZENIE CARITAS
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	OBSZAR REWITALIZACJI Tymień			
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna			
Cel (cele) projektu	Utworzenie stałych rozwiązań mających na celu aktywizowanie seniorów na obszarze popegeerowskim. Zwiększenie zaangażowania społecznego osób starszych oraz wykluczonych.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 3. Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym.</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	5.1. Adaptacja opuszczonego budynku na obszarze popegeerowskim na potrzeby utworzenia Domu Seniora			
		Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, Stowarzyszenie CARITAS	Wysoka degradacja budynku, którego stan techniczny zagraża rozwojowi i aktywizacji społeczności lokalnej, a potencjał obiektu nie może zostać wykorzystany społecznie i gospodarczo. Brak możliwości aktywizacji osób wykluczonych społecznie.	Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym w obszarze wykluczenia seniorów na terenie gminy o szczególnym nasileniu problemów społecznych. Prowadzenie działań integrujących społeczność seniorów z mieszkańcami.	1. Modernizacja fasady budynku wraz z ociepleniem. 2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. 3. Modernizacja poszycia dachowego. 4. Wymiana instalacji. 5. Modernizacja wnętrza obiektu. 6. Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Tymień	1 000 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności seniorów do możliwości aktywizacji – 90%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badania ankietowe

5.2. Wyposażenie budynku w sprzęt niezbędny dla seniorów.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, Stowarzyszenie CARITAS	Brak odpowiedniego sprzętu, który przyczynił by się do większej aktywności społecznej i ruchowej, które mogą być wykorzystywane na potrzeby prowadzenia działań aktywizacyjnych społecznej seniorów oraz osób wykluczonych zamieszkujących obszar rewitalizacji.	Zwiększenie aktywności seniorów na obszarze rewitalizacji wraz z zapewnieniem możliwości prowadzenia działań integracji społecznej i przeciwdziałania problemom społecznym.	1. Zakup wyposażenia rehabilitacyjnego. 2. Wyposażenie pomieszczenia kuchennego w sprzęt gastronomiczny. 3. Stworzenie Sali multimedialnej. 4. Wyposażenie pomieszczeń warsztatowych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	300 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zakupionego wyposażenia obiektu - 20 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Stopień zwiększenia dostępności seniorów do możliwości aktywizacji - 90%	Sprawozdanie końcowe beneficjenta, badania ankietowe
5.3. Stworzenie Centrum Rekreacji na obszarze parku w Tymieniu.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski w Śmiechowie, Stowarzyszenie CARITAS	Niefunkcjonalna przestrzeń parkowa wpływa na niemożność atrakcyjnego spędzania czasu wolnego oraz brak możliwości prowadzenia działań aktywizacyjnych dla osób wykluczonych. Degradacja przestrzeni wpływa na nasilanie się negatywnych zachowań społecznych, co dodatkowo zwiększa poziom wykluczenia.	Prowadzenie działań integrujących społeczność lokalną z osobami wykluczonymi oraz przeciwdziałanie marginalizacji osób zamieszkujących obszary o znacznych deficytach.	1. Odnowa alejek parkowych oraz mostków. 2. Wykonanie oczyszczenia terenu oraz nasadzeń. 3. Zakup elementów małej architektury. 4. Utworzenie strefy rekreacji wyposażonej w sprzęt rehabilitacyjny. 5. Utworzenie zewnętrznej galerii sztuki.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	200 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - 2ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u>	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

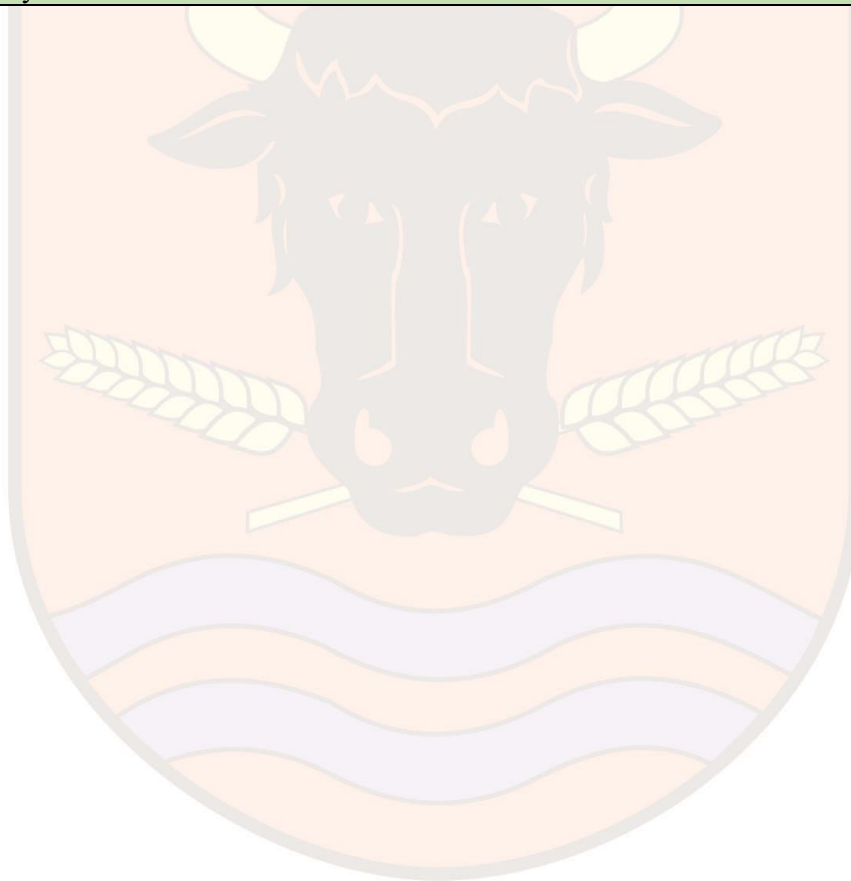
Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

		Ilość osób korzystających z odnowionej infrastruktury - 150	
5.4 Aktywizacja mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez organizowanie działań aktywizacyjnych oraz kulturalno-rozrywkowych na przystosowanej infrastrukturze.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Będzino, Stowarzyszenie CARITAS, Parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski w Śmiechowie	Wysoki stopień dezintegracji społecznej wynikający z istniejących problemów społecznych na terenach popegeerowskich. Brak możliwości aktywizacji osób starszych ze względu na niedostosowaną do działań aktywizacyjnych infrastrukturę. Brak możliwości realizacji zadań związanych z aktywizacją zawodową osób wykluczonych.	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszarów popegeerowskich wraz z zaangażowaniem osób zamieszkujących obszary kryzysowe, na których występuje koncentracja deficytów.	1. Organizacja cyklicznego Święta Seniora na obszarze zrewitalizowanej infrastruktury w celu organizacji integracji międzypokoleniowej. 2. Wsparcie doradcze i aktywizacja zawodowa jako marginalizacja problemu bezrobocia w Tymieniu.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Tymień	40 000	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zaktzywizowanych społecznie osób wykluczonych - 10 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach - 160	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	Brak projektów uzupełniających.		
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Jednym ze zjawisk mających miejsce na terenie gminy jest zwiększająca się liczba osób w wieku senioralnym, które wymagają podjęcia działań mających na celu ich integrację, tak aby nie dochodziło do procesu wykluczenia społecznego. W związku z tym głównym problemem jest niemożność uzyskania przez osoby starsze pomocy w zakresie aktywizacji. Narastanie problemu będzie prowadziło do wykluczenia znacznej części mieszkańców gminy, w związku z tym konieczne jest przeciwdziałanie niniejszym zjawiskom poprzez realizowanie działań aktywizacyjnych. Problem wskazany powyżej jest szczególnie dostrzegalny w obszarze popegeerowskim, na którym nie doszło do wykształcenia mechanizmów samodzielnych działań osób zamieszkujących wskazany obszar, przez co możliwość ich wykluczenia po osiągnięciu wieku oznaczającego przejście na emeryturę prowadzi do szczególnie silnego wykluczenia oraz marginalizacji. Ze względu na specyfikę obszaru popegeerowskiego, aktywizacja seniorów wymaga podjęcia szczególnego rodzaju zadań.		
Planowany okres realizacji	2017 - 2020		

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 540 000,00
Przewidywane źródła finansowania	RPO WZ 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; Rządowy Program MRPiPS Senior-wigor/ Senior +, ASOS; Budżet gminy.

Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym. Poniżej zaprezentowano mechanizmy zachowania komplementarności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w ujęciu przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, międzyokresowym oraz ze względu na źródła finansowania.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZE-STRZENNYM

Diagnoza obszaru pozwoliła na wskazanie poszczególnych obszarów, w których istnieje największa koncentracja negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, ubóstwo analizowane na podstawie wykorzystania zasiłków, koncentracja problemów w obszarze starzenia się społeczności lokalnej, a także problemów środowiskowych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych i gospodarczych. Planowane do wykonania projekty rewitalizacyjne skupiają się na tym obszarze i są z nim ściśle powiązane. Efektem projektów będzie możliwość korzystania z nowej infrastruktury oraz realizacja przedsięwzięć przez mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz osoby zamieszkujące pozostałe obszary i turystów odwiedzających gminę. Poszczególne projekty dopełniają się wzajemnie w ujęciu przestrzennym, a także zostały skonstruowane w oparciu o cele, które wynikają z przeprowadzonego procesu partycypacji społecznej oraz opracowanej diagnozy. Należy podkreślić, iż przestrzeń, na której prowadzone są działania rewitalizacyjne, dopełnia się wzajemnie, ponieważ realizacja wszystkich działań doprowadzi do wyprowadzenia z kryzysu obszaru, który posiada największą koncentrację negatywnych zjawisk w ujęciu przestrzennym, społecznych, gospodarczym, technicznym i przestrzenno-funkcjonalnym oraz środowiskowym, które wzajemnie sprawiają, iż wskazane obszary są miejscami o największym stopniu wykluczenia na terenie gminy.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMO- WYM

Analiza problemów występujących na obszarze rewitalizacji oraz terenie całej gminy pozwoliła na wskazanie przedsięwzięć, które w największym stopniu wpłyną się niwelację problemów. Wynikają one z rozwiązań sygnalizowanych przez mieszkańców w trakcie spotkań oraz warsztatów rewitalizacyjnych. Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym przeanalizowaniu danych statystycznych, na podstawie których stworzona została część analityczna diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby sygnalizowane w obszarach: społecznym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym oraz środowiskowym. Wdrażane przedsięwzięcia oddziałują w znacznym stopniu na eliminację negatywnych zjawisk, które zostały określone w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Wynika to z dokładnego przeanalizowania komplementarności wyników diagnozy, na którą odpowiada realizacja konkretnych przedsięwzięć oraz poszczególnych działań.

Uczestnicy procesu partycypacyjnego wskazywali poszczególne działania, które powinny stanowić części składowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także obrazowały oddziaływanie konkretnych działań na zdiagnozowane problemy. Poprzez modernizację infrastruktury oraz prowadzenie aktywnych działań społecznych będzie możliwe oddziaływanie na kompleksowe rozwiązanie problemów w obszarze społecznym i gospodarczym. Niniejsze działania będą służyły zniwelowaniu sytuacji kryzysowych na danym obszarze oraz przeciwdziałaniu ich odnowie. Nadanie miejscom publicznym nowych funkcji doprowadzi do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w realizowanych działaniach, których atrakcyjność wzrośnie. W poniższej tabeli zaprezentowany został stopień kompatybilności pod względem problemowym poszczególnych działań względem siebie, który ukazuje poziom, na jakim łączna realizacja planowanych działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze rewitalizacji (zgodnie z poniższą legendą).

Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji zachowują komplementarność w ujęciu problemowym, ponieważ realizowane działania mające na celu aktywizację seniorów będą prowadzone na terenie jednej z miejscowości, jednakże mieszkańcy sąsiednich miejscowości również będą mogli brać w nich udział, ze względu na chęć gminy do jak najszerszego udostępnienia możliwości z tym związanych. Ponadto imprezy integracyjne, mające na celu promowanie lokalnych potencjałów i tradycji będą kierowane bezpośrednio do osób wykluczonych oraz pozostających w grupie objętej wsparciem. Organizowanie wydarzeń integracyjnych i kulturalnych będzie odbywało się przy współdziałaniu z seniorami oraz innymi osobami, które zaangażują się na rzecz niniejszych przedsięwzięć.

Kluczowe jest również ukazanie charakteru komplementarności przedsięwzięć w ujęciu problemowym, poprzez zaplanowaną odnowę infrastruktury technicznej, która wpływa na zwiększenie dostępności obszarów wykluczonych, umożliwia łatwiejsze organizowanie innych projektów rewitalizacyjnych i wpływa pośrednio na osiągnięcie celów przypisanych do pozostałych działań.

Dostrzegalna jest na obszarze rewitalizacji silna potrzeba wykorzystania lokalnych potencjałów, co będzie możliwe po przeprowadzeniu działań mających na celu realizację działań związanych z edukacją ekologiczną oraz rozwojem aktywności skierowanych do mieszkańców, wykorzystujących możliwości związane z jeziorem oraz szlakiem turystycznym. Realizacja działań mających na celu odnowę tych obiektów wpłynie na możliwość efektywniejszej realizacji działań aktywizacyjnych oraz integracyjnych, zapisanych w pozostałych projektach. Wskazania za zasadne wymaga również odnowa infrastruktury powodującej wysokie zanieczyszczenie środowiska oraz wpływającej na wykluczenie osób, ze względu na negatywne skutki wykorzystywania niniejszej infrastruktury.

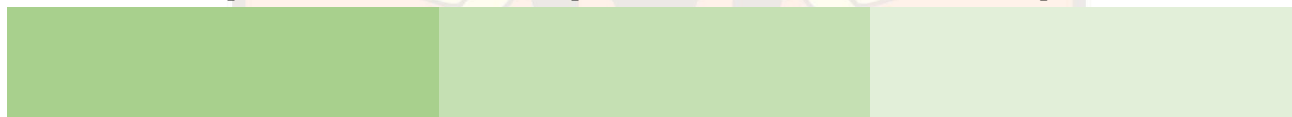
Odnowa budynków posiadających potencjał do prowadzenia działań aktywizacyjnych również jest powiązana z innymi projektami, ponieważ podjęcie działań mających na celu rewitalizację społeczną obszaru będzie możliwe po odpowiednim przygotowaniu infrastruktury.

Podsumowując należy podkreślić, iż w ramach zaplanowanych przedsięwzięć dostrzegalne jest bardzo mocne wzajemne powiązanie, które zostało określone w sposób poglądowy w poniżej tabeli. Analizując poszczególne przedsięwzięcia należy zwrócić uwagę na wzajemne powiązanie ze względu na rozwiązywane problemy, które wymagają podjęcia działań mających na celu odnowę infrastruktury, ale również podjęcie cyklicznych działań wpływających na zmniejszenie stopnia wykluczenia mieszkańców.

+2 - bardzo silne powiązanie

+1 - silne powiązanie

0 - neutralne powiązanie

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	1. TYMIENŃ OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ	2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZECZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH	3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH	5. CENTRUM TYMIENIA STREFĄ SENIORA
1. TYMIENŃ OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ					
2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZECZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH					
3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH					
4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH					
5. CENTRUM TYMIENIA STREFĄ SENIORA					

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

W celu zachowania komplementarności działań na poziomie programu zaplanowano działania, które realizowane będą przez Zespół ds. rewitalizacji oraz zadania, za które odpowiedzialny będzie Urząd Gminy wraz z Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Dla zapewnienia skuteczności procesu wdrożony zostanie proces regulujący zakres oraz częstotliwość zbierania danych sprawozdawczych przedstawiających stopień zaawansowania realizacji programu. Stworzony zostanie ponadto serwis internetowy na stronie Urzędu Gminy, na którym prezentowane będą dane przedstawiające zaawansowanie realizacji programu. Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji będzie ocena stopnia możliwości zrozumienia dostępnych danych przez interesariuszy rewitalizacji i potrzeba ich przetworzenia (np. w formie grafów, broszur, diagramów). Docelowo serwis udostępniony na stronie internetowej Urzędu Gminy może służyć jako kanał dwustronnej komunikacji na linii samorząd–obywatele (interesariusze rewitalizacji). Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Podstawowym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będzie działanie 9.3 RPO WZ Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Zakłada się, że działania inwestycyjne finansowane z EFRR oraz podejmowane działania 9.3 RPO WZ będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, prowadzonych w ramach PI 9i (aktywne włączenie). Natomiast w ramach RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych, zaplanowano działania aktywizacyjne mające na celu zaangażowanie społeczności lokalnej.

Planuje się komplementarne wykorzystanie innych funduszy unijnych tj. PROW 2014-2020 oraz zaplanowano również pozyskanie środków ministerialnych do realizacji projektów społecznych, mających na celu zmniejszenie stopnia wykluczenia mieszkańców. Podkreślenia wymaga zaplanowanie wykorzystania środków budżetowych w przypadku projektów fakultatywnych oraz w sytuacji niemożności realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Narzędziem służącym trwałemu zintegrowaniu działań w ujęciu międzyokresowym będzie cykliczna ewaluacja programu:

- Ewaluacja ex ante (przed rozpoczęciem działań programu, celem ustalenia, czy i w jakim stopniu podejmowane działania będą zgodne z przyjętymi założeniami oraz czy możliwe jest osiągnięcie długotrwałych efektów w tym kontekście);
- Ewaluacja w połowie obowiązywania programu (umożliwia zbadanie stopnia efektywności podejmowanych działań oraz ich zgodności z założeniami, ale także na ile aktywności są zgodne z harmonogramem, a poziom wykorzystania zasobów odpowiada opisowi w projekcie);
- Ewaluacja bieżąca – monitoring przynajmniej raz na rok (dokonywana przez cały czas trwania programu, związana z oceną poziomu wykonywania zadań i działań w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych);
- Ewaluacja końcowa (dokonywana pod koniec realizacji projektu, wiąże się z analizą zgodności podejmowanych działań wynikających z harmonogramu oraz z rozliczeniem poziomu wykorzystania zasobów);
- Ewaluacja ex post (dokonywana po zakończeniu przedsięwzięcia, a zatem w okresie, w którym możliwe jest zweryfikowanie poziomu osiągnięcia zakładanych celów projekt).

O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmocnienia ich w kolejnych okresach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bazują na poprzednich doświadczeniach Gminy, zdobytych podczas realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków RPO, PROW oraz środków budżetowych.

Należy wykazać powiązania zaplanowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych z projektami "miękkimi", dotyczącymi rozwoju kapitału społecznego, które były finansowane z EFS, w szczególności w zakresie edukacji, animacji społecznych, kultury, sportu oraz wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Realizowane one były w poprzednim okresie programowania na lata 2007-2013 oraz kontynuowane w latach 2014-2020.

Tabela 30 Zestawienie zadań wg zawartych umów, realizowanych lub zakończonych przez Gminę Będzino w latach 2007 - 2016

L.p.	Nazwa inwestycji	Nazwa programu	Kwota dofinansowania	Kwota całkowita inwestycji
1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-20	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Mścice.	639 600 zł	215 000,00
2	„Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "MALUCH – edycja 2016”	Utworzenie Żłobka Samorządowego poprzez rozbudowę budynku przedszkola Samorządowego w miejscowości Mścice	920 288,54	372 245,00
3	Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019	Przebudową drogi powiatowej nr 3503Z Łasin – Łopienica – droga nr 11	1 894 200 zł	947 100,00
4	Środki własne Gminy Będzino - bez dotacji	Przebudowa drogi w m. Będzino	136 493,10 zł	-
5	dotacja celowa z budżetu państwa w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85203 – ośrodki wsparcia	Przebudowa budynku użyteczności publicznej na cele Środowiskowego Domu Samopomocy w miejscowości Będzino, gmina Będzino.	264 083,67	250 000,00
6	dotacja celowa z budżetu państwa w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85203 – ośrodki wsparcia	Dostawa wyposażenia dla Środowiskowego Domu Samopomocy	150 000,00	150 000,00
7	ZUW, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019	Przebudowa drogi gminnej nr 100004Z łączącej miejscowości Tymień i Kładno	1 295 505,12	647 752,00
8	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Zachodniopomorskiego, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych	Przebudowa i remont dróg powiatowych Nr 3327Z (Rusowo) granica powiatu Strzepowo-Dobrzyca oraz nr 3341Z Strachomino- granica powiatu (Skoczów)	6 789 824,45	3 886 250,39

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

9	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej w miejscowości Dobre i Stoisław	2 100 612,20	1 281 007,50
10	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Kanalizacja ściekowa w miejscowości Mścice Gmina Będzino	2 980 516,23	1 215 054,00
11	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa Domu Ludowego w Mścicach	1 214 123,38	446 640,00
12	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa Domu Ludowego w Tymieniu wraz z biblioteką oraz zagospodarowanie terenu przyległego na cele rekreacyjno-wypoczynkowe	1 061 585,56	435 076,00
13	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mścice	1 811 070,41	1 358 302,80
14	Program Moje boisko - ORLIK 2012 Ministerstwa Sportu i Turystyki, współfinansowany przez Urząd Marszałkowski Woj. Zachodniopomorskiego	Budowa kompleksu boisk przy Zespole Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach	871 679,00	871 679,00
15	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Dobrzycy - sala gimnastyczna	2 666 342,57	695 520,00
16	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placu zabaw wraz z odwodnieniem terenu, doposażeniem sali i ogrodzeniem Domu Ludowego w Tymieniu	115 914,16	47 404,08

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

17	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placów zabaw na terenie Gminy Będzino w miejscowościach: Borkowice, Dobre, Dobrzyca, Kazimierz Pomorski, Mścice, Strachomino, Strzepowo i Wierzchomino oraz placów wielofunkcyjnych w miejscowość	453 334,08	277 112,25
18	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placu zabaw w miejscowości Stoisław i Popowo oraz ogrodzenie placu zabaw w miejscowości Będzino	75 733,50	45 628,00
19	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Modernizacja boisk sportowych w miejscowości Strachomino i Wierzchomino	134 353,16	81 954,61
20	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Zagospodarowanie parku wiejskiego pod kątem rekreacyjnym w miejscowości Mścice - etap I	55655,49	27 360,98
21	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Utworzenie serca wsi poprzez budowę infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej na terenie Gminy Będzino w miejscowości Dobiesławiec i Słowienkowo	35 387,10	22 877,60
22	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placu zabaw w Strzeżeniczy	23 456,10	15 256,00
23	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placu zabaw w miejscowości Dworek oraz zagospodarowanie boiska sportowego w miejscowości Będzino	94 503,32	60 574,00
24	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa placu zabaw w Mścicach	21 301,14	13 854,40
25	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Budowa boiska w Tymieniu	38 283,75	24 900,00

	rów Wiejskich na lata 2007-2013			
26	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Oświetlenie hybrydowe dróg gminnych w miejscowości Stoisław, Mścice oraz placu rekreacyjnego w miejscowości Tymień	123 991,02	74 691,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Rozdział IX. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje strukturę zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Za wdrożenie Programu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy, który corocznie przedkładać będzie Radzie Gminy raport monitoringowy z wdrażania programu. Wójtowi Gminy podlegać będzie Zespół ds. rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta.

Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji, którego spotkania będą się odbywały co najmniej raz na pół roku, będzie również pomoc techniczna dla beneficjentów programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (doradztwo, szkolenia, seminaria, warsztaty). Zespół uczestniczyć będzie w pracach monitoringu i ewaluacji (ex ante, mid term, ex post) realizacji zadań objętych programem rewitalizacji. W czasie realizacji programu, Zespół ds. Rewitalizacji, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu realizującego przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie, w celu omówienia problemów. Zespół ds. rewitalizacji uprawniony będzie do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji Gminy.

Zespół ds. rewitalizacji bazować będzie na osobach pracujących nad przygotowaniem programu w ramach Zespołu, który powołany został zarządzeniem Burmistrza na potrzeby opracowania Programu. **Pracami Zespołu ds. rewitalizacji kierować będzie przedstawiciel Urzędu Gminy.**

Promocja dokumentu i efektów wdrożenia wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy rewitalizacji jest ważnym elementem realizacji programu. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu. Grupami docelowymi działań promocyjnych i komunikacyjnych będą: społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz lokalne media.

Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu

Niniejszy rozdział opisuje indykatywne ramy finansowe i czasowe w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE.

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych publicznych lub prywatnych. Szczegółowe zestawienie zaplanowanych źródeł finansowania opisano w tabelach poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Rozdziale VII. *Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.*

Dodatkowy opis mechanizmów zachowania komplementarności działań w ujęciu źródeł finansowania określony został w Rozdziale VIII. *Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.* Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. **Łączny budżet Programu rewitalizacji stanowi kwotę 18 060 000 zł, zgodnie z poniższą tabelą:**

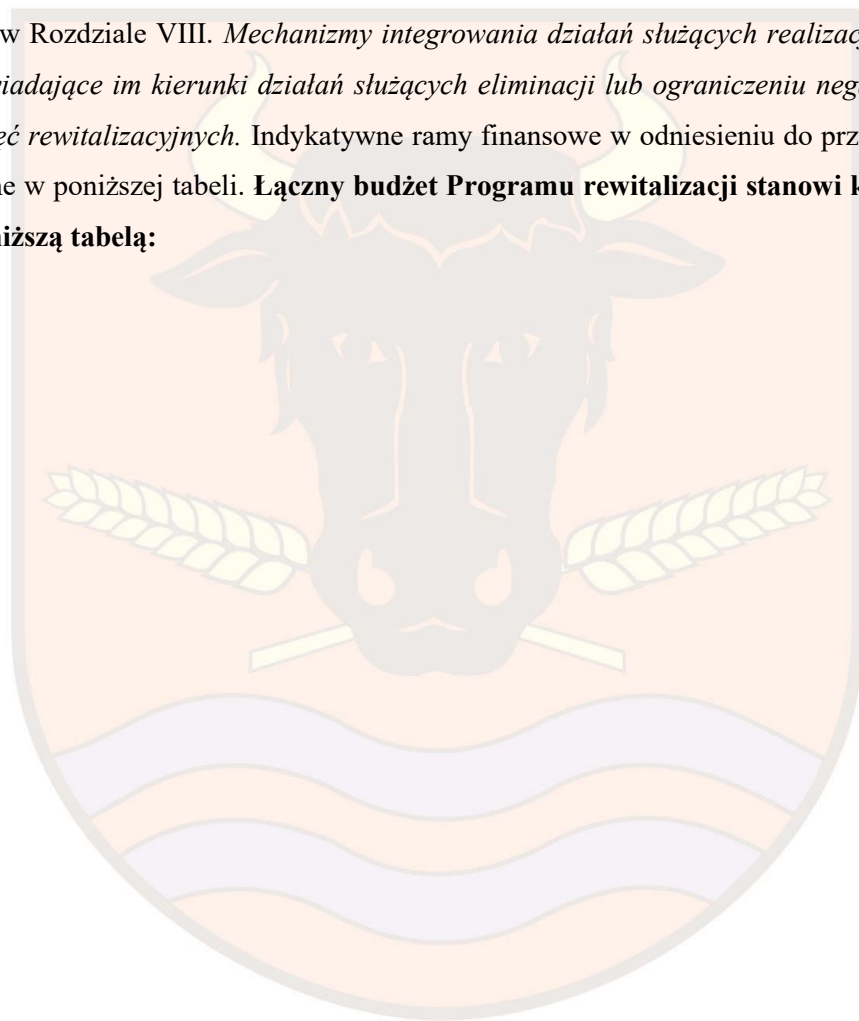

Tabela 31 Budżet działań rewitalizacyjnych Gminy Będzino na lata 2017-2022

PROJEKTY	Szacunkowe nakłady finansowe w zł					Źródło finansowania
	Szacunkowe nakłady finansowe	Wartość krajowych środków publicznych	Wartość środków prywatnych	Wartość środków UE (EFRR /EFS /FS/ EFMiR/ EFRROW)	Wartość środków z innych źródeł	
1. TYMIEŃ OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ	10 000 000,00	3 000 000,00	0,00	7 000 000,00	0,00	
1.1. Adaptacja pomieszczeń Zespołu Szkół wraz z wyposażeniem na potrzeby prowadzenia działań aktywności społecznej na obszarach popegeeowskich.	4 000 000,00	1 200 000,00	0,00	2 800 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej RPO WZ 2014 – 2020 / RPO WZ 2014 – 2020, działanie 6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3
1.2. Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z dostosowaniem jej do pełnienia funkcji edukacyjnych.	6 000 000,00	1 800 000,00	0,00	4 200 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków / RPO WZ 2014-2020, działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej
2. AKTYWIZACJA OBSZARU POPEGEEROWSKIEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH	400 000,00	98 000,00	0,00	302 000,00	0,00	
2.1. Wykorzystanie potencjału międzynarodowego szlaku rowerowego poprzez adaptację przestrzenno-funkcjonalną oraz gospodarczą ścieżki przyrodniczej pn. „Walory	80 000,00	28 000,00	0,00	52 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Gminy Będzino".						
2.2. Organizacja pikników rodzinnych oraz warsztatów integracyjnych dla mieszkańców obszarów popegeerowskich.	50 000,00	17 500,00	0,00	32 500,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
2.3. Stworzenie spółdzielni socjalnej.	120 000,00	0,00	0,00	120 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej mm.in poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych);
2.4. Zagospodarowanie centrum wsi Łopienica na cele aktywizacji osób wykluczonych	150 000,00	52 500,00	0,00	97 500,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	1 540 000,00	551 000,00	0,00	989 000,00	0,00	
3.1. Organizacja „Festiwalu pszczół” jako imprezy integrującej tożsamościowo mieszkańców gminy.	60 000,00	21 000,00	0,00	39 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
3.2. Modernizacja i doposażenie świetlicy na cele aktywizacji społecznej i zawodowej.	500 000,00	175 000,00	0,00	325 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
3.3. Odnowa obszaru jeziora na cele prowadzenia działalności reintegracyjnej oraz profilaktycznej.	150 000,00	45 000,00	0,00	105 000,00	0,00	RPO WZ 2014 – 2020, działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

3.4. Stworzenie strefy aktywności sportowej.	100 000,00	35 000,00	0,00	65 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
3.5. Połączenie drogowe Strachomino – Tymień szansą na lepszy rozwój dzieci.	700 000,00	245 000,00	0,00	455 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
3.6. Budowa oświetlenia wzdłuż drogi	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH	4 580 000,00	1 555 000,00	0,00	3 025 000,00	0,00	
4.1. Modernizacja opuszczonego budynku starej szkoły na cele utworzenia mieszkań chronionych lub socjalnych oraz utworzenie Klubu Seniora.	900 000,00	315 000,00	0,00	585 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
4.2. Odnowa oraz wyposażenie obiektu dawnej szkoły na cele mieszkań chronionych lub socjalnych i Klubu Seniora.	200 000,00	70 000,00	0,00	130 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
4.3. Stworzenie edukacyjno-rekreacyjnej ścieżki ekologicznej	150 000,00	45 000,00	0,00	105 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej / POWER, działanie 4.1 Innowacje społeczne
4.4. Zagospodarowanie przestrzeni przy obiekcie starej szkoły na cele organizacji festiwalu „Niepełnosprawni – Pełnosprawni”.	80 000,00	80 000,00	0,00	0,00	0,00	Rządowy Program MRPiPS Senior-WIGOR/ Senior +, ASOS

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

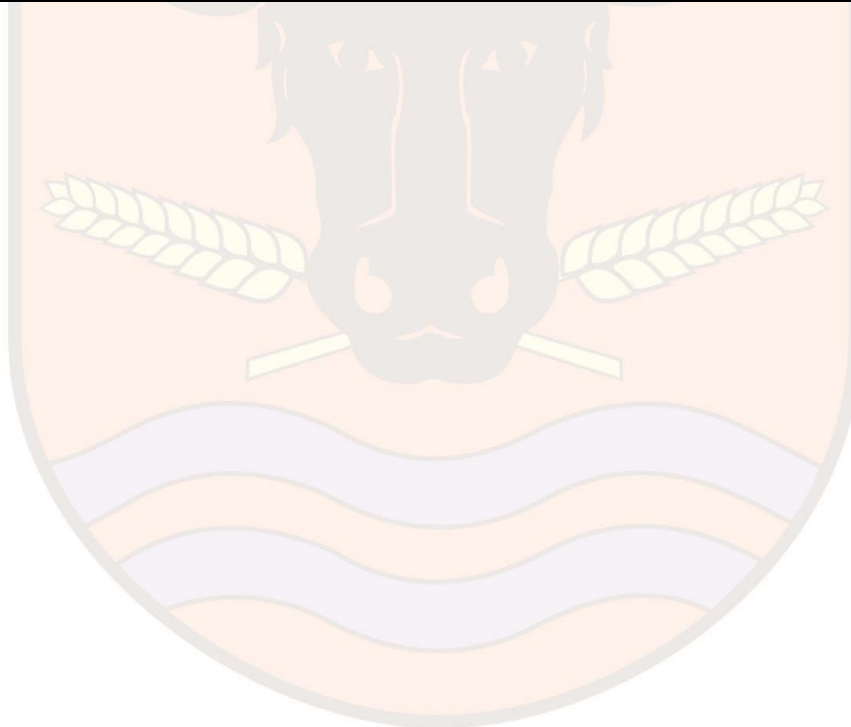
4.5. Organizowanie imprez senioralnych na obszarze miejscowości.	50 000,00	50 00,00	0,00	0,00	0,00	Rządowy Program MRPiPS Senior-WIGOR/ Senior +, ASOS
4.6. Modernizacja świetlicy w Wierzchominku wraz z zagospodarowaniem terenu.	150 000,00	45 000,00	0,00	105 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej / POWER, działanie 4.1 Innowacje społeczne
4.7. Odnowa drogi łączącej Wierzchomino z Wierzchominkiem.	3 000 000,00	900 000,00	0,00	2 100 000,00	0,00	PROW 2014 – 2020, operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” / Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej
4.8. Wykonanie melioracji drogi	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
4.9. Budowa oświetlenia przy drodze	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
5. CENTRUM TYMIENIA STREFĄ SENIORA	1 540 000,00	565 000,00	0,00	975 000,00	0,00	
5.1. Adaptacja opuszczonego budynku na obszarze popegerowskim na potrzeby utworzenia Domu Seniora	1 000 000,00	350 000,00	0,00	650 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
5.2. Wyposażenie budynku w sprzęt niezbędny dla seniorów	300 000,00	105 000,00	0,00	195 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

5.3. Stworzenie Centrum Rekreacji na obszarze parku w Tymieniu	200 000,00	70 000,00	0,00	130 000,00	0,00	RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
5.4. Aktywizacja mieszkańców obszarów popegeerowskich poprzez organizowanie działań aktywizacyjnych oraz kulturalno- rozrywkowych na przystosowanej infrastrukturze	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	Rządowy Program MRPiPS Senior-wigor/ Senior +, ASOS
RAZEM	18 060 000,00	5 769 000,00	0,00	12 291 000,00	0,00	

Źródło: Opracowanie własne

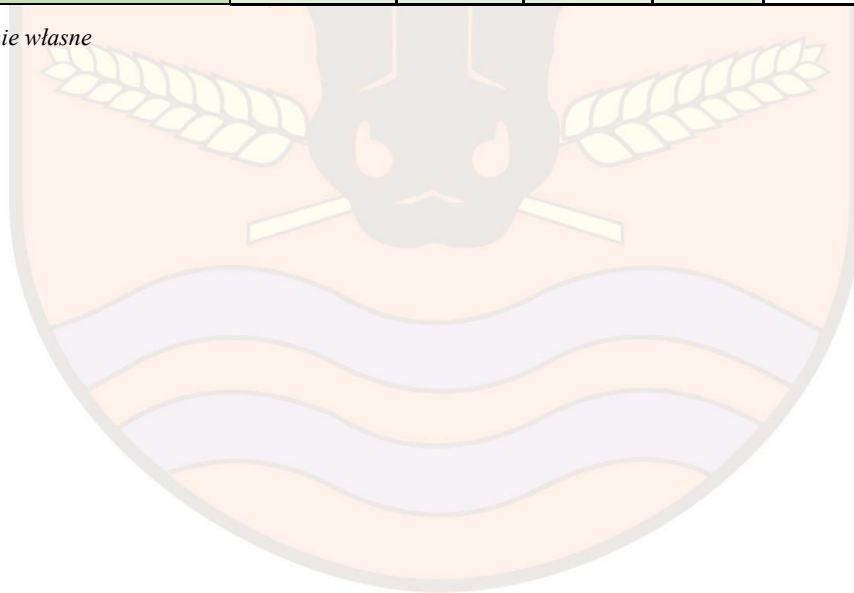

Harmonogram realizacji działań rewitalizacyjnych obejmuje lata 2017-2022, zgodnie z poniższym szczegółowym zestawieniem.

Tabela 32 Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy Będzino

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	LATA REALIZACJI PROGRAMU					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. TYMIEŃ OBSZAREM EDUKACJI SPOŁECZNO-EKOLOGICZNEJ						
2. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH						
3. FESTIWAL PSZCZÓŁ WYDARZENIEM AKTYWIZUJĄCYM MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH						
4. WSPARCIE AKTYWIZACJI SENIORÓW ORAZ REINTEGRACJI OSÓB WYKLUCZONYCH						
5. CENTRUM TYMIENIA STREFĄ SENIORA						

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział XI. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Poniższy rozdział opisuje system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu. Opisano tutaj metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będące wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy; ponadto określono instytucje/podmioty i ich zadania w systemie monitorowania; przewidziano możliwość wprowadzania w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.

System monitorowania i oceny programu rewitalizacji dotyczyć będzie kilku kluczowych pól, w tym w szczególności:

- monitorowania podstawowych parametrów Programu na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji (m.in. ludność, powierzchnia oraz przestrzenny obraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ramy finansowe Programu wraz z prognozowanym montażem finansowym),
- monitorowania stopnia realizacji celów określonych w Programie
- monitorowania skutków realizacji Programu, poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji – wskaźniki stanu kryzysowego (na poziomie całej gminy oraz na poziomie niższym, tj. obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji), dokonywanego cyklicznie, co najmniej raz na dwa lata od momentu przyjęcia dokumentu do końca okresu obowiązywania, w odniesieniu do wartości analogicznych wskaźników (wyjściowych) obliczonych na etapie wyznaczania w/w obszarów (analiza efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych),
- bieżącego monitorowania poziomu wdrażania Programu – aktualizowana na bieżąco lista przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów ich wdrożenia – efekty rzeczowe.

Dane monitoringowe po przygotowaniu sprawozdań będą prezentowane **Zespołowi ds. rewitalizacji, Wójtowi i Radzie Gminy**. Jednostki odpowiedzialne za realizację działań zapisanych w programie, zobowiązane będą do corocznego informowania Urzędu Gminy o postępie prac objętych programem zgodnie z zaleceniami dotyczącymi monitorowania. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. **Raport monitorujący będzie przedstawiany również Zespołowi ds. rewitalizacji w celu zaopiniowania**. Zakres przedmiotowy raportów okresowych składanych przez Burmistrza winien obejmować, co najmniej:

- Informację o postępach finansowych;
- Informację o źródłach finansowania zadań;
- Informację o postępach rzeczowych;
- Informację odnośnie zgodności realizacji działań z przyjętym harmonogramem;
- Informację o przesunięciach w realizacji harmonogramu;

- Informację o przebiegu wdrażania przedsięwzięć i projektów;
- Informację o sposobie komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania programu.

W systemie monitorowania dokonano wyboru poniższych wskaźników, pozwalających obserwować efekt długofalowy całego programu. Wskaźniki dotyczącego całego programu należy odróżnić od wskaźników monitorujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Wskaźniki oddziaływania mierzą zmiany zachodzące w wyniku wdrażania programu i poszczególnych przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych. Poniżej zaprezentowano wskaźniki dotycząc całego obszaru zidentyfikowanego jako obszar rewitalizacji, na którym realizowane będą działania rewitalizacyjne.

Tabela 33 Wskaźniki monitorowania programu – stan istniejący i planowany

Cel szczegółowy 1				
<i>Niwelowanie deficytów występujących na obszarach popegeerowskich</i>				
Wskaźniki produktu / rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0	2	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie	szt.	0	45	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Stopień zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji	%	0	50	Wyniki badań ankietowych
Stopień obniżenia negatywnego wpływu infrastruktury technicznej na społeczność lokalną	%	0	80	Wyniki badań ankietowych
Stopień zainteresowania mieszkańców zrewitalizowanym obszarem	%	0	60	Wyniki badań ankietowych
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	5	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach	osoby	0	150	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	0	1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	szt.	0	5	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Zwiększenie dostępu osób wykluczonych do aktywizacji	%	0	60	Wyniki badań ankietowych

Cel szczegółowy 2

Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez wykorzystanie aktywnych form

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Będzino do roku 2022

Wskaźniki produktu / rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0	1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie	szt.	0	15	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	9	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach	osoby	0	400	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Zwiększenie zaangażowania mieszkańców aktywnością społeczną	%	0	50	Wyniki badań ankietowych
Osoby biorące udział w wydarzeniach reintegracyjnych	osoby	0	30	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Ilość zorganizowanych wydarzeń aktywności społecznej	szt.	0	10	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	%	0	80	Wyniki badań ankietowych

Cel szczegółowy 3

Aktywizacja seniorów oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym

Wskaźniki rezultatu	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0	3	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Stożek zwiększenia dostępności osób wykluczonych społecznie do możliwości aktywizacji	%	0	100	Wyniki badań ankietowych
Liczba zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie	szt.	0	38	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	8	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach	osoby	0	80	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Ilość zorganizowanych wydarzeń aktywności społecznej	szt.	0	40	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	%	0	80	Wyniki badań ankietowych
Stożek zwiększenia dostępności seniorów do możliwości aktywizacji	%	0	100	Wyniki badań ankietowych

Liczba zakupionego wyposażenia obiektu	szt.	0	20	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Ilość osób korzystających z odnowionej infrastruktury	osoby	0	150	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Osoby zainteresowane uczestnictwem w organizowanych wydarzeniach	osoby	0	160	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy

Planuje się zbieranie danych dotyczących postępu w realizacji projektów rewitalizacyjnych na podstawie specjalnych fiszek monitoringowych.

Ewaluacja wykonania programu dokonywana będzie w trakcie (ewaluacje bieżące – on-going, mid-term), ale również po jej formalnym zakończeniu (ex-post). Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji on-going będą:

- Ocena wyników programu (tj. produktów i rezultatów) oraz identyfikacja czynników sukcesu lub ryzyka osiągnięcia skwantyfikowanych celów;
- Ocena systemu zarządzania i wdrażania programu – tzn. sprawności przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań oraz identyfikacja barier prawnych i administracyjnych wdrażania programu;
- Ocena, czy warunki zewnętrzne wdrażania programu się zmieniły (np. aktualność Programu względem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, kontekstu prawnego, diagnozy potrzeb itp.) oraz czy w tym kontekście cele rewitalizacji pozostają aktualne;
- Ocena wpływu i użyteczności zakończonych projektów rewitalizacyjnych, tj. ocena zadań zakończonych w ewaluowanym okresie w ramach poszczególnych celów do 2023 roku.

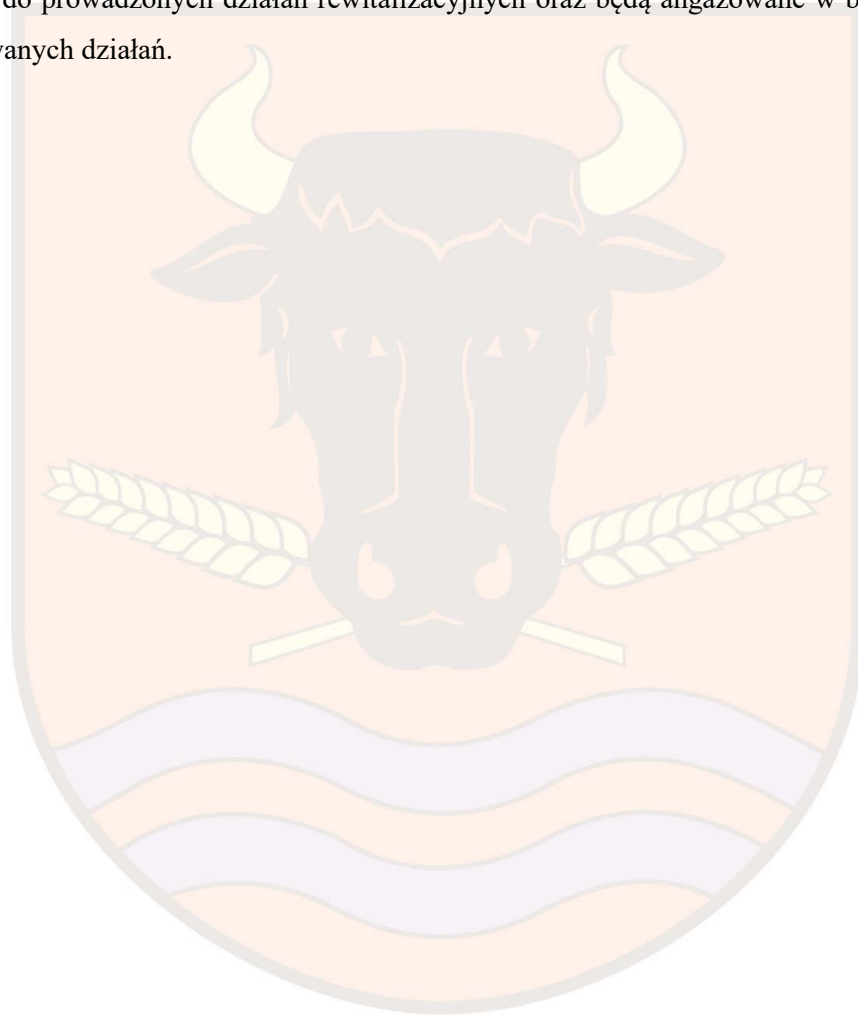
Niezależnie od możliwości aktualizacji programu na podstawie rocznego raportu z jego wdrożenia, procedura aktualizacji realizowana będzie w przypadku: sytuacji wyjątkowych oraz szczególnych zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu:

- W sytuacji wystąpienia znacznej zmiany warunków finansowania zewnętrznego do zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych;
- Wystąpienia zmian w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, wpływających na sytuację finansową Gminy;
- Konieczności dostosowania zapisów programu do zmienionych wymogów formalno-prawnych;
- Konieczności aktualizacji danych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;
- Konieczności wdrożenia wniosków i rekomendacji z raportów ewaluacyjnych.

Podstawowym narzędziem zapewnienia włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces wdrożenia programu rewitalizacji będzie stale aktualizowana zakładka tematyczna „Rewitalizacja” zawarta na stronie <http://www.bedzino.pl//> .

Na stronie internetowej planuje się zamieszczanie interaktywnych ankiet oraz formularzy pozwalających na proste, czytelne i intuicyjne zbieranie najważniejszych opinii na temat realizacji Programu oraz oceny jakościowej działań rewitalizacyjnych. Gmina planuje również partycypacyjny udział mieszkańców w ewaluacji wdrażania Programu poprzez organizację okresowych spotkań z interesariuszami rewitalizacji i współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze rewitalizacji, które będą zgłaszały swoje uwagi do prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz będą angażowane w badanie efektywności podejmowanych działań.

Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Niniejszy rozdział opisuje informację o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik SOOS w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia.

Projekt programu z uwagi na swój ogólny charakter nie wyznacza jednocześnie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz mając na uwadze wskazane uzasadnienie, że projekt Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Stwierdzić należy, że projekt programu nie spełnia przesłanek określonych w art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie **nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**. Mając na uwadze powyższe, wystąpiono z uzgodnieniem odstąpienia od konieczności przeprowadzenia OOS z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska i Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną.

Spis ilustracji

Spis tabel

Tabela 1 Odsetek respondentów biorących udział w badaniu.....	21
Tabela 2 Koncentracja problemów na terenie miejscowości	37
Tabela 3 Propozycje przedsięwzięć wskazane przez respondentów	38
Tabela 4 Struktura miejscowości gminnych.....	42
Tabela 5 Struktura sołectw na terenie Gminy Będzino	43
Tabela 6 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach	45
Tabela 7 Struktura wieku mieszkańców	48
Tabela 8 Struktura osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach	49
Tabela 9 Struktura osób bezrobotnych w latach 2012 - 2016	50
Tabela 10 Struktura zasiłków w poszczególnych miejscowościach.....	52
Tabela 11 Zadłużenie lokali mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach.....	53
Tabela 12 Liczba interwencji straży gminnej w poszczególnych miejscowościach	55
Tabela 13 Placówki edukacyjne na terenie Gminy Będzino	57
Tabela 14 Natężenie problemów wychowawczych na terenie placówek edukacyjnych.....	57
Tabela 15 Zestawienie danych z analizy problemów społecznych dla gminnych miejscowości.....	63
Tabela 16 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście uwarunkowań społecznych	64
Tabela 17 Struktura prowadzonych działalności gospodarczych w podziale na miejscowości	66
Tabela 18 Nieruchomości podłączone do kanalizacji w podziale na miejscowości.....	68
Tabela 19 Rozmieszczenie średniodobowych wartości stężenia pyłu	70
Tabela 20 Emisja CO2 w wybranych obiektach użyteczności publicznej	71
Tabela 21 Struktura budynków szczególnie zniszczonych oraz wybudowanych przed 1945 r.	74
Tabela 22 Struktura budynków zabytkowych w poszczególnych miejscowościach.....	76
Tabela 23 Ewidencja obiektów zabytkowych	77
Tabela 24 Stan dróg w podziale na miejscowości	83
Tabela 25 Wyliczenia wskaźnikowe obszaru zdegradowanego w kontekście ogólnego IMD	87
Tabela 26 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji Gminy Będzino	101
Tabela 27 Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	102
Tabela 28 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Będzino.....	106
Tabela 29 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi regionalnymi i krajowymi	107
Tabela 30 Zestawienie zadań wg zawartych umów, realizowanych lub zakończonych przez Gminę Będzino w latach 2007 - 2016.....	139
Tabela 31 Budżet działań rewitalizacyjnych Gminy Będzino na lata 2017-2022.....	144
Tabela 32 Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy Będzino	149
Tabela 33 Wskaźniki monitorowania programu– stan istniejący i planowany	151

Spis map

Mapa 1 Obszar zdegradowany oraz rewitalizacji na terenie gminy	86
Mapa 2 Podobszar rewitalizacji Łopienica.....	90
Mapa 3 Podobszar rewitalizacji Strachomino	92
Mapa 4 Podobszar rewitalizacji Tymień	94
Mapa 5 Podobszar rewitalizacji Wierzchominko	98
Mapa 6 Podobszar rewitalizacji Wierzchomino	99

Spis wykresów

Wykres 1 Poziom zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na obszarze gminy	22
Wykres 2 Natężenie problemów społecznych.....	23
Wykres 3 Występowanie problemu niedoświetlenia ulic i chodników	25
Wykres 4 Występowanie problemu złego stanu dróg	26
Wykres 5 Występowanie problemu nadmiernego hałasu.....	26
Wykres 6 Występowanie problemu niesprawnej kanalizacji lub braku kanalizacji.....	27
Wykres 7 Występowanie problemu dużego zanieczyszczenia powietrza	28
Wykres 8 Występowanie problemu zniszczonych fasad domów i mieszkań.....	28
Wykres 9 Występowanie braku lub zbyt małej liczby połączeń komunikacji publicznej.....	29
Wykres 10 Występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów	30
Wykres 11 Występowanie nieodpowiedniej liczby terenów zielonych i spacerowych	30
Wykres 12 Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	31
Wykres 13 Działania mające na celu budowanie poczucia tożsamości lokalnej	32
Wykres 14 Działania na rzecz osób starszych (aktywizacja seniorów)	32
Wykres 15 Działania mające na celu odnowę terenów zielonych.....	33
Wykres 16 Działania na rzecz pobudzania aktywności społecznej mieszkańców	33
Wykres 17 Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	34
Wykres 18 Działania na rzecz poprawy gospodarki odpadami, ściekami.....	34
Wykres 19 Działania na rzecz poprawy infrastruktury drogowej	35
Wykres 20 Działania na rzecz poprawy stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej.....	35
Wykres 21 Działania na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej.....	36
Wykres 22 Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych.....	36
Wykres 23 Liczba ludności w latach 2012 - 2015.....	45
Wykres 24 Przyrost naturalny	47
Wykres 25 Struktura ekonomiczna ludności.....	49
Wykres 26 Liczba porad lekarskich udzielonych w POZ	60
Wykres 27 Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Będzino (tony).....	71

Wykres 28 Struktura rodzajowa wytworzonych odpadów w Gminie Będzino.....	72
Wykres 29 Ilość odpadów wytworzonych w poszczególnych miejscowościach.....	73

Spis obrazów

Obraz 1 Podgląd strony internetowej	8
Obraz 2 Plakat – zaproszenie na warsztaty rewitalizacyjne w Gminie Będzino	8
Obraz 3 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji.....	12
Obraz 4 Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji.....	12
Obraz 5 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych	14
Obraz 6 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych	15
Obraz 7 Zaangażowani mieszkańcy Gminy Będzino podczas warsztatów rewitalizacyjnych	15
Obraz 8 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	18
Obraz 9 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	18
Obraz 10 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	19
Obraz 11 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	19
Obraz 12 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	20
Obraz 13 Obszary kryzysowe utrwalone w trakcie spacerów studyjnych	20
Obraz 14 Położenie gminy na mapie powiatu koszalińskiego	40
Obraz 15 Gminny Ośrodek Kultury	61
Obraz 16 Zdjęcie zabytkowego budynku kościoła.....	81
Obraz 17 Zdjęcia podobszaru rewitalizacji	89
Obraz 18 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	91
Obraz 19 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	95
Obraz 20 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	95
Obraz 21 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	96
Obraz 22 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	96
Obraz 23 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	97
Obraz 24 Zdjęcie z podobszaru rewitalizacji	98
Obraz 25 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	109